

INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

Megalapozó vizsgálat

(a 2017. évi Megalapozó vizsgálat aktualizálása, módosítása)

2023

Véleményezési eljárásra előkészített változat

Megbízó

Tát Város Önkormányzata

Megbízott

ECRS Magyarország Kft.
Cím: 1027 Budapest, Margit krt. 26.
E-mail: info@ecrs.hu

Honlap: www.ecrs.hu

Tartalom

1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok	7
2. Fejlesztési és rendezési környezet, illeszkedés	10
2.1. Területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata	10
2.2. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása	14
2.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata	14
2.4. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata	23
3. A település társadalma	24
3.1. Népeségváltozás, népmozgalom	24
3.2. Képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség	27
3.3. Lakásállomány és lakáshelyzet	29
3.4. Települési identitást erősítő tényezők	32
3.5. Térbeli, társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok és közbiztonság	34
4. A település humán infrastruktúrája	35
4.1. Nevelési oktatási intézmények	35
4.2. Közművelődés és sport	37
4.3. Egészségügyi ellátás	38
4.4. Szociális szolgáltatások	39
4.5. Esélyegyenlőség	40
5. Tát gazdasága	41
5.1. A település gazdasági súlya, szerepköre	41
5.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői	42
5.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai	45
5.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők	46
6. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere	48
6.1. Költségvetés, gazdasági program, vagyongazdálkodás, fejlesztések	48
6.2. Településüzemeltetés, lakás- és helyiséggazdálkodás, energiagazdálkodás	51
7. A táji és természeti adottságok	54
7.1. Természeti adottságok, tájhasználat, tájszerkezet	54

7.2. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek.....	59
6.3. Tájhasználati konfliktusok és problémák.....	61
8. Zöldfelületi rendszer vizsgálata.....	62
7.1. A települési zöldfelületi rendszer elemei	62
8.2. Megvalósult és előkészített zöldfelületi hálózati fejlesztések.....	64
8.3. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái	64
9. Az épített környezet, az építészeti örökség vizsgálata	66
9.1. Településszerkezet történeti kialakulása	66
9.2. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek	68
8.3. Az épített környezet értékei.....	69
9.3. A településkép-védelem eszközei	70
9.4. Épített környezet konfliktusai, problémái	70
10. Közlekedés	71
10.1. Hálózati kapcsolatok.....	71
10.2. Közúti közlekedés	71
10.3. Közösségi közlekedés	71
10.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés	73
10.5. Parkolás	73
11. Közművesítés	74
11.1. Víziközművek.....	74
11.2. Energiaközművek	76
11.3. Elektronikus hírközlés.....	77
12. Környezetiállapot-jellemzők, környezetvédelem.....	78
12.1. Talajvédelem	78
12.2. Felszíni és felszín alatti vizek védelme.....	78
11.3. Levegőtisztaság-védelem	79
12.4. Zaj- és rezgésterhelés	81
12.5. Hulladékkezelés.....	81
12.6. Vizuális környezetterhelés.....	81
12.7. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák	81
12.8. Városi klíma	82
13. Katasztrófavédelem, a területek használatát, építési tevékenységet befolyásoló vagy korlátozó tényezők	83
13.1. Építésföldtani korlátok	83
13.2. Vízrajzi veszélyeztetettség.....	83

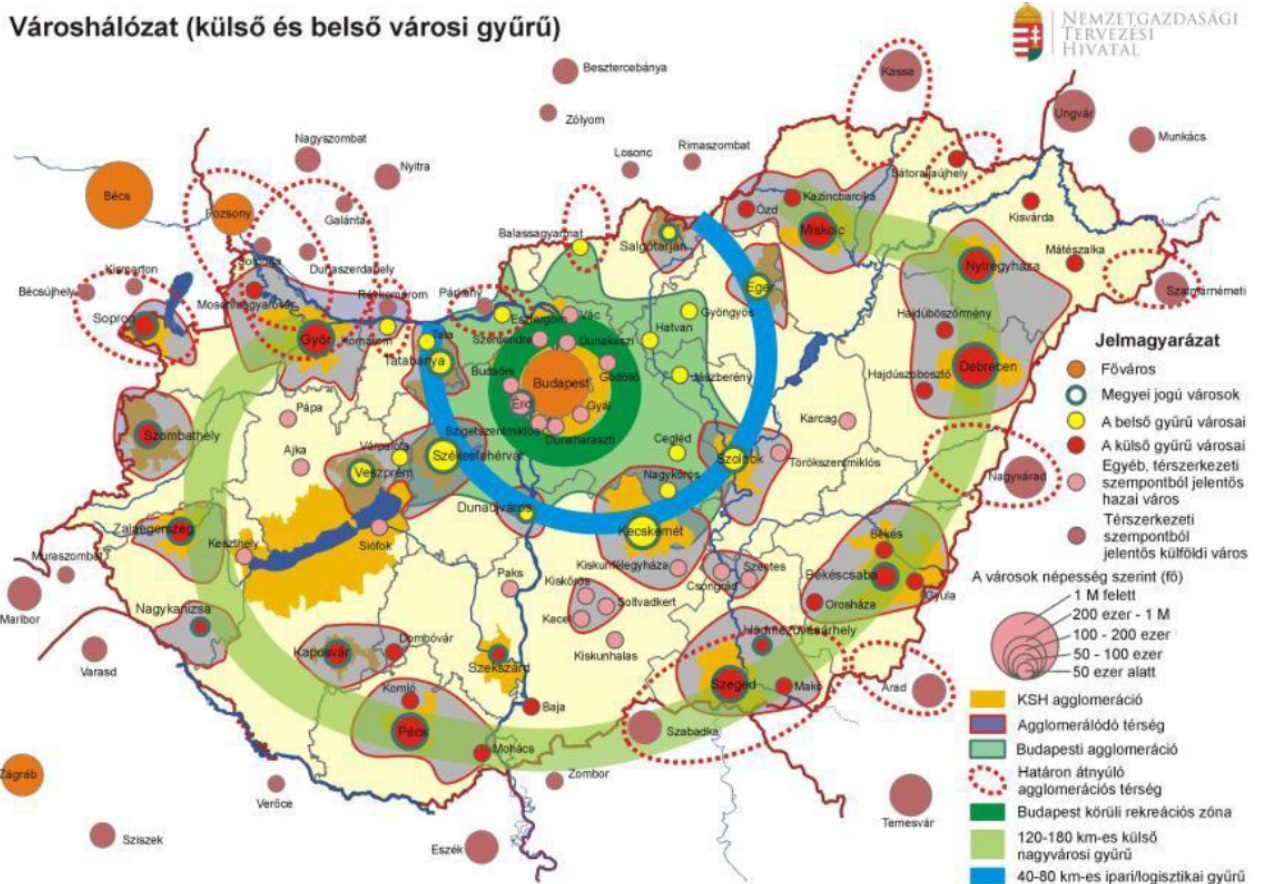
13.3. Árvízvédelem	83
13.4. Egyéb katasztrófavédelmi tényezők.....	84
14. Helyzetelemzés / összegzés	86
14.1. Térségi kapcsolatok	86
14.2. Településfejlesztési döntések; településrendezés és területrendezési összefüggések.....	86
14.3. Társadalom, humán szolgáltatások	86
14.4. Gazdaság, gazdálkodás	88
14.5. Táj- és természetvédelem, zöldfelületek, környezetvédelem	89
14.6. Épített környezet.....	89
14.7. Közlekedés.....	90
14.8. Közműellátás	90
15. A város és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők értékelése	91
15.1. SWOT elemzés.....	91
15.2. Problématérkép, értéktérkép.....	93
16. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek	94
16.1. Városrészek	94
16.2. A szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése	96

Helyzetfeltáró munkarész

1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok

Tát város Komárom-Esztergom megyében, a Kis-Duna jobb partja mentén fekvő település, Budapesttől 25, míg Esztergomtól 8 km távolságra fekszik. Területén a 10. sz. főút halad át, amibe a Duna-parti 117-es út csatlakozik. A települést délről Tokod, délnyugatról Mogyorósbánya, nyugatról Nyergesújfalu, északról a Duna egyben országhatár, Keletről pedig Esztergom települések határolják.

Tát Komárom-Esztergom megye 2013-ban várossá nyilvánított települése. Településhálózatban betöltött szerepét meghatározza közvetlen határmenti és egyben Duna-menti fekvése, illetve az a többközpontú agglomeráló térség, melynek részét képezi.

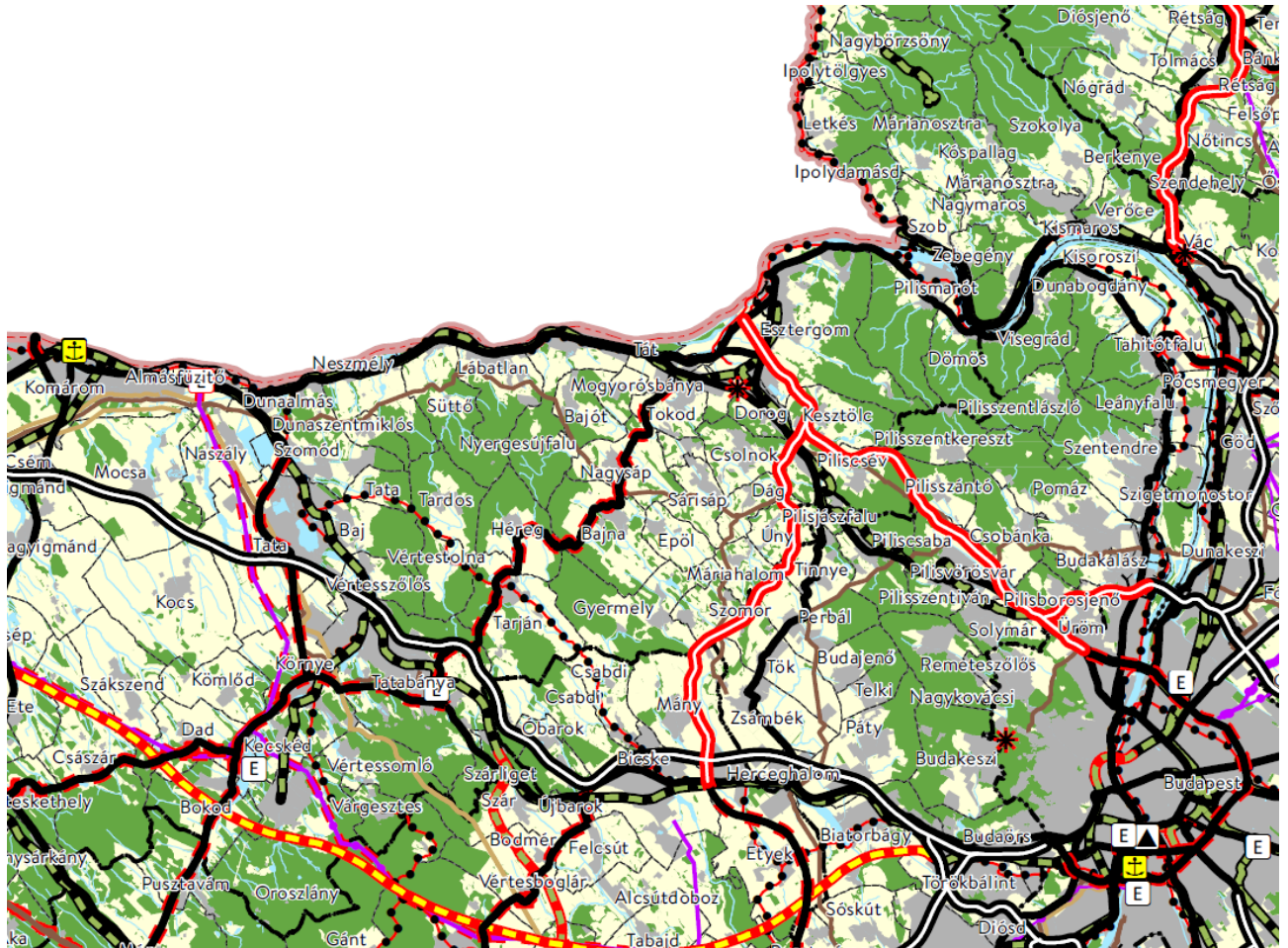

1. ábra: Városhálózat Magyarországon

Forrás: OFTK – Nemzeti fejlesztés 2030

Az OFTK a Budapestet körülvevő belső ipari-logisztikai gyűrű részeként kívánja fejleszteni az Esztergom-Párkány ikerváros-térséget.

A megye településhálózatának súlypontja a történelem során többször változott. Az uniós, ezen belül is a schengeni térséghez való csatlakozással a határok átjárhatósága Esztergom és Komárom gazdasági, térszervező erejének megerősödéséhez járult hozzá. Az Esztergom és szlovákiai Párkány között 2001-ben újjáépült Mária Valéria híd után a Komárom és Révkomárom közötti új közúti Duna híd (Monostori híd) 2020-ban készült el. A hosszú távú közlekedésfejlesztési tervek tartalmazzák az É-D-i nagytérségi kapcsolatokat erősítő fejlesztéseket, ezek közül középtávon csak az M10-es gyorsforgalmi kiépítésének pest megyei szakasza, illetve az M1 gyorsforgalmi út és Esztergom között kiépülő új közúthálózati elem M1 és 10-es út közötti szakasza szerepel a 2020-ig tartó középtávon tervezett fejlesztések között. Esztergom országon belüli pozíciójának erősítésében a dunai belvízi hajózás fejlesztése, illetve a határmenti települések közötti együttműködés intenzitása kulcskérdés.

Jelmagyarázat (részlet)

- Közlekedési hálózatok és egyedi építmények
- Gyorsforgalmi út (meglévő)
  - Gyorsforgalmi út (tervezett)
  - Főút (meglévő)
  - Főút (tervezett)
  - Nagysebességű vasútvonal (tervezett)
  - Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya (meglévő)
  - Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya (tervezett)
  - Nemzetközi kereskedelmi repülőtér (meglévő)
  - Közös felhasználású katonai és polgári repülőtérre fejleszhető repülőtér (meglévő)
  - Országos kerékpárút vonal
  - Országos kikötő (meglévő)

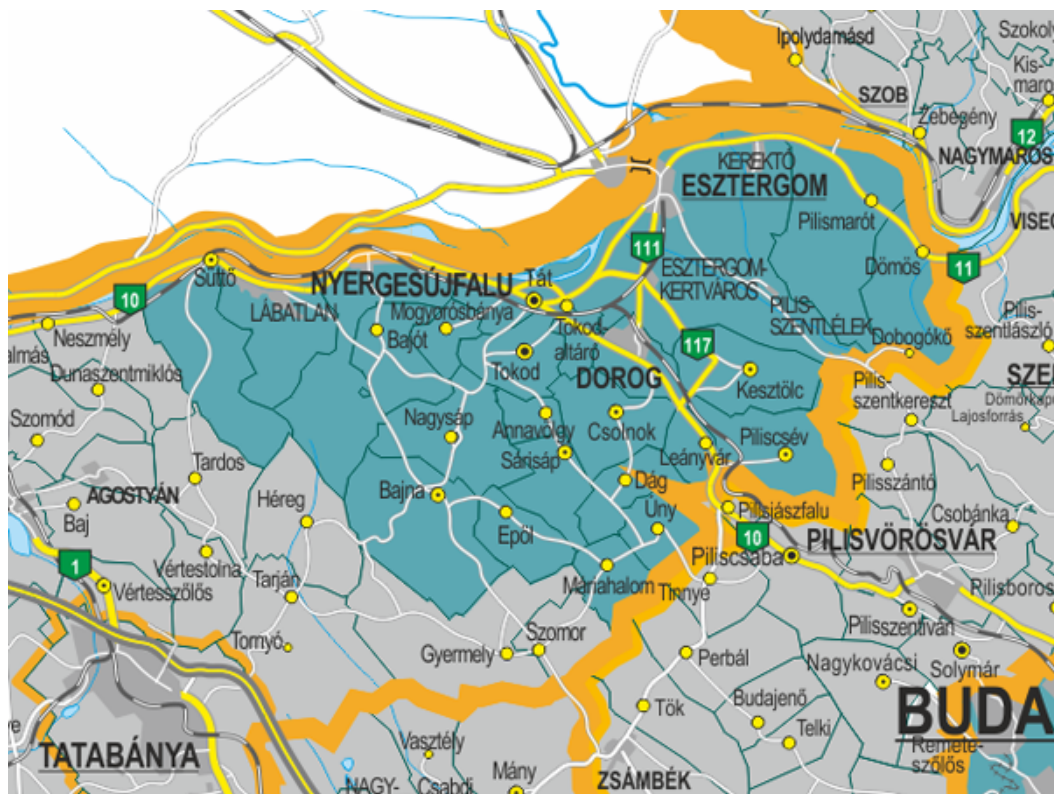
2. ábra: Országos Területrendezési Terv, 2. sz. melléklet, 2018

Forrás: www.e-epites.hu

A megye térszerkezetét összességében a kiváló elérést biztosító Helsinki folyosók és a gyenge észak-déli kapcsolatok (hiányzó hidak és főutak) határozzák meg. Meghatározó tengelyét a Bécs-Budapest kapcsolatot is biztosító M1 autópálya jelenti, míg a másik, történetileg korábban kialakultnak tekinthető tengely a Duna vonalára támaszkodik, és Komáromnál ágazik ki az előzőből, felfűzve Almásfüzitő, Neszmély, Lábatlan, Tát, Tokod, Dorog és Esztergom településeket. Ez a tengely ma sokkal kevésbé ellátott nagy teljesítményű közlekedési pályákkal, de a vasútvonalak kiépülése előtt elsődleges fontosságú volt. A szinte egymásba érő települések láncolata a szocializmus korának fontos Duna menti

ipari tengelye volt, mára az ipari struktúraváltásnak, zöldmezős befektetéseknek köszönhetően különösen Esztergom és Komárom tudta gazdasági pozícióit megőrizni, erősíteni. A térségben jellemző egyfajta funkciómegosztás a központi- és kulturális, a gazdasági, valamint a lakófunkciójú települések között. Ez utóbbiak közé tartozik Tát, amelyet az iparosodás hullámai inkább csak közvetve érintettek korábban. Az egykori, többé-kevésbé átlagosnak mondható, német falu mellett létrejött egy kertvárosi településrész, amely kezdettől fogva, és elsősorban ma is a környékbeli iparban dolgozó emberek lakóhelyéül szolgált. Bár Tát szerepkörei közül a lakófunkció az elsődleges, de intézményeinek illetékessége, működése integrálja Mogyorósbányát (általános iskola, közös polgármesteri hivatal, szociális ellátás), átfedésben van a fizikailag is gyakorlatilag összeépült Tokoddal (szennyvíztelep közös felújítása), vonzást gyakorol az Esztergom-Dorog-Almásfüzitő tengely mentén. Fontos és az utóbbi időben kibővült kereskedelmi funkciókkal is rendelkezik.

3. ábra: Esztergomi járás települései

Forrás: www.jaras.info.hu

Tát az esztergomi járás része, az Esztergom és a szlovákiai Párkány, valamint a határmenti térséget érintő közlekedési fejlesztések – pl. az M100-as út kiépítése és egy nagyobb kapacitású esztergomi közúti híd megépítése – Tát jövőjére nézve is meghatározók.

2. Fejlesztési és rendezési környezet, illeszkedés

2.1. Területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata

Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)

Az Országgyűlés a nemzeti jövőkép elérése érdekében négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt jelölt ki. A négy cél a társadalom és gazdaság egészének szól, beleértve a társadalom és a gazdasági környezethez való viszonyulást és a környezeti szempontokat is. Az átfogó célok a gazdasági és társadalmi fordulatot célozzák meg, az alábbiak szerint:

- értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés,
- népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom,
- természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme,
- térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet.

Az átfogó célok megvalósulása érdekében az Országgyűlés megerősítette az OFTK tizenhárom specifikus célkitűzését, köztük hét szakpolitikai jellegű célt és hat területi célt. A célok a társadalom és a gazdaság egészének, valamint minden ágazatnak, térségi és helyi szereplőknek szólnak, továbbá kirajzolják azokat a fejlesztési súlypontokat is, amelyekre a középtávú – fókuszált – fejlesztési feladatok épülhetnek:

Szakpolitikában érvényesítendő specifikus célok

- versenyképes, innovatív gazdaság
- gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság
- életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése
- kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I
- érték tudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom
- jó állam, szolgáltató állam és biztonság
- stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme

Területi specifikus célok

- Az ország makro-regionális szerepének erősítése
- A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat
- Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése / az egyes nagytérségek megújulását biztosító fejlesztések
- Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése
- Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése
- Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása

Az OFTK Komárom-Esztergom megye vonatkozásában a következő, Tátot közvetlenül is érintő területi célokat határozta meg:

- Oroszlány-Tatabánya-Tata-Komárom városhálózati csomópont fejlesztése: Tatabánya gazdasági központi szerepének megőrzése-további megerősítése mellett versenyképes, innovációt és befektetéseket támogató, családbarát urbanizált táj kialakítása, az elért eredmények megtartásához szükséges infrastrukturális és gazdasági célú fejlesztések folytatása, az Által-ér völgyének fenntartható vízgazdálkodási, ökológiai, rekreációs fejlesztése.
- Esztergom-Párkány és Komárom-Komarno várospárok központi szerepének fejlesztésére építve a Duna mente struktúraváltása: az észak-déli kapcsolatok megerősítése-kiépítése, a nemzetközi térszervező funkciók, összehangolt logisztikai kapacitások, meglévő gazdasági potenciálok hasznosítása, az árvízvédelem és az intermodális közlekedésfejlesztés

összehangolása, diverzifikált, nem szállításigényes gazdaság; a Duna, a dombvidék, a világörökség várományos területek turisztikai potenciáljainak kihasználása.

- A megyei vidéki tájak új egyensúlyának kialakítása (kisalföldi agrárvertikum nagytérségi integrációja; integrált fenntartható vízgazdálkodás infrastruktúrája, kooperáló erős vidéki közösségek innovatív kezdeményezéseinek támogatása; a munkaerő-piaci központok elérhetőségének javítása, központi szerepű települések funkciójának megerősítése; élhetőség, rekreációs funkció és a dombvidéki mozaikos táj adottságaira épülő helyi gazdaság együttműködésre épülő fejlesztése).
- Rozsdaterületek, barnamezős területek, tájsebek, meglévő, de nem használt falusi feldolgozókapacitások differenciált újrahasznosítása, rehabilitációja, kezelése, fenntartható területgazdálkodás, településüzemeltetés, környezeti veszélyforrások felszámolása, tájgondnokság megszervezése, kooperációra épülő tájfejlesztés.
- A megye energiaipari pozíciójának megerősítése az energiaszektor struktúraváltására építve (a táji, környezeti, térszerkezeti adottságok, az európai (Duna régiós) és az országos energiastratégia és a befektetői szándékok összehangolt figyelembe vételével).
- Kvaterner szektor, K+F, felsőoktatás és középfokú szakképzés megerősítése, az együttműködési kultúra és a vállalkozási hajlandóság erősítése, a leszakadó településrészek és társadalmi csoportok integrálódásának, felzárkózásának, befogadásának ösztönzése.

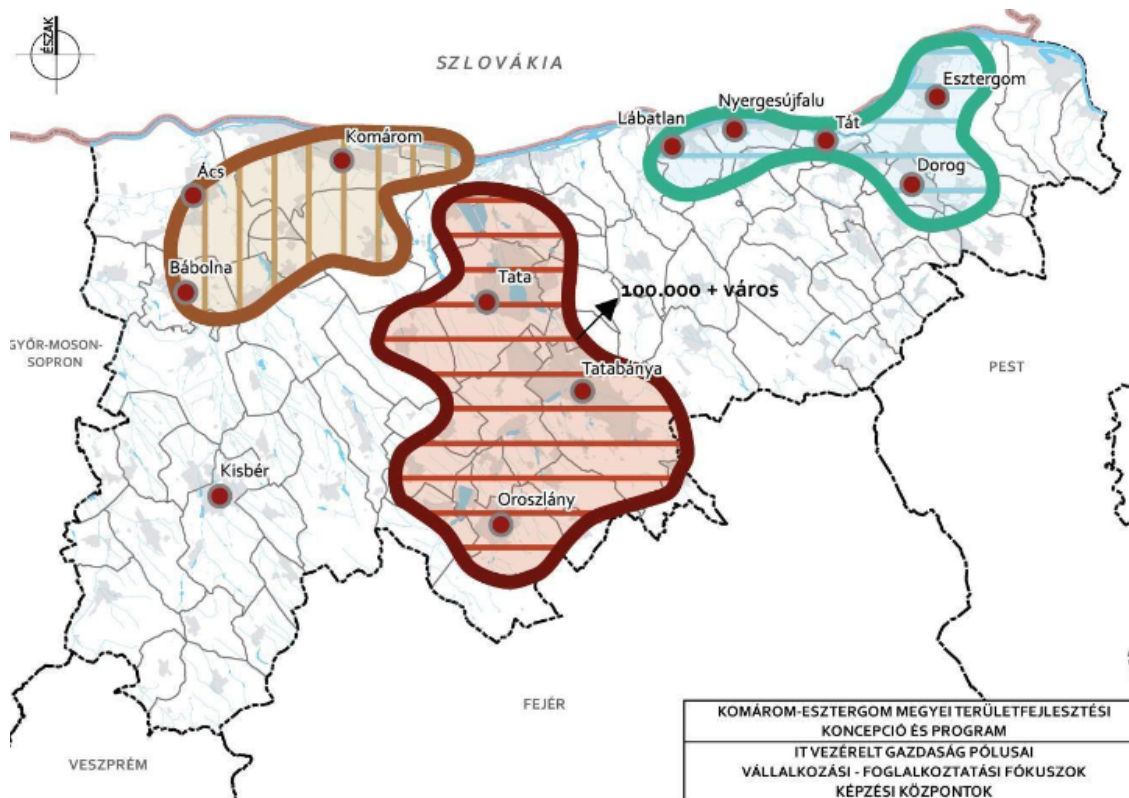
Komárom-Esztergom megye területfejlesztési koncepciója (KEM 2030)

A 2014-2020-as programozási időszakban készült megyei területfejlesztési koncepció felülvizsgálatára 2021-ben került sor. A KEM2030-ban a megye három átfogó cél elérését tűzi ki, melyek a következők:

- Lépéstartás a tudásalapú társadalom és az IT vezérelt gazdaság fejlődésével;
- Városok-városeyüttesek-urbanizált táj fejlesztése;
- Vidéki tájak új egyensúlyának elérése

A fenti célok elérését három területi célon (T1: városhálózati csomópont térségi és belső integrációja; T2: komáromi tengely és hídfőváros térsége kapcsolódásainak erősítése; T3: esztergomi tengely és hídfőváros térsége kapcsolódásainak erősítése) és négy specifikus célon (S1: gazdasági fókuszok – a gazdaság diverzifikációja; S2: válaszok az éghajlatváltozás kihívásaira – integrált tájgazdálkodás; S3: kisvárosok átfogó modernizációja; S4: emberkincs óvása és erősítése: képzés-egészség-szociális gondoskodás) keresztül kívánja biztosítani a megye. Tát várost és térségét egyértelműen érinti az Esztergom központú területi cél, illetve mindhárom specifikus cél is. A megyei terv olyan horizontális célokat emel ki, amelyek a helyi szintű tervezésben is érvényesek, ezek a következők:

- H1: a reziliencia erősítése a halmozódó válságok ciklusában
- H2: társadalmi és civil energiák hasznosítása
- H3: hátrányos helyzetű társadalmi csoportok és térségek felzárkózása
- H4: kompakt települések – települési térségek újrahasznosítása
- A koncepcióban Tát az Esztergom központú vállalkozási térség része

4. ábra: IT vezérelt gazdaság pólusai – Vállalkozási – foglalkoztatási fókuszok – Képzési központok
 Forrás: Komárom-Esztergom megye Területfejlesztési Konceptiója, tervező: Város-Teampannon Kft

A koncepció a Tátot is magában foglaló Duna-menti urbanizálódó térségre a következő fejlesztési irányt fogalmazza meg:

„A várossűrűsödés zónájában - Lábatlan, Nyergesújfalu, Tát, Dorog - elsősorban a lokális feltételrendszer fejlesztésére, a (kis)városias miliő építésére, gazdasági stabilitásra és a szomszédokkal való együttműködésre, a tájhasználati problémák kezelésére, a kiegyensúlyozott működésre kell koncentrálni. A városokhoz tartozó dombvidék szőlőhegyei, erdei, a Duna-partok és a különleges szigetek fantasztikus együttese vonzó élettér-lakókörnyezet, mely térségi szinten teszi lehetővé a minőségi változások fokozatos megvalósítását.

A kisvárosok hagyományosan erős szimbiózisban éltek/élnek a környezetükkel, szőlőhegyeikkel, zártkertjeikkel, vízparti térségeikkel. Itt is újra kell értelmezni és erősíteni a város és táj kapcsolatát. A klímaváltozás következtében kiemelt jelentősége van a vízgazdálkodásnak az árvíz- és aszályvédelem, a hőmérséklet kiegyenlítés, a rekreáció és a halgazdálkodás szempontjából egyaránt.”

A területi célok közül az esztergomi tengely és hídfőváros területe gyakorlatilag a 75 ezer lakosú Párkány – Esztergom – Dorog – Tokodaltáró -Tokod - Tát - Nyergesújfalu – Lábatlan térséget fedi le, kiemelve, hogy az utóbbi időszak vándorlási folyamatai miatt még erősebben összekapcsolódik ez a terület a budapesti agglomerációval. Az elzártság oldásában nagy szerepe lesz a tervezett közlekedési fejlesztések megvalósításának (M100 – 2X2 sávú autópálya Esztergom és az M1 autópálya összekötése, nagy kapacitású esztergomi Duna-híd), javítva ezzel az ország déli részével és a határon túli területekkel való összeköttetést, mely az ipar arányos fejlődését is támogatja. A koncepció kiemeli a térség települései közötti együttműködést, az összehangolt funkcionális és területi fejlődést, hiszen csak így biztosítható a mértéktartóan kijelölt fejlesztési területekkel történő gazdálkodás, a diverz ipari termelő és szolgáltató gazdasági ágazatok összehangolt letelepítése.

A felülvizsgált koncepcióra épülve új megyei területfejlesztési program is készült a 2021-2027-es időszakra 2021-ben. A prioritások és intézkedések rendszere a következő:

PRIORITÁS MEGNEVEZÉSE	INTÉZKEDÉSI JAVASLAT
1. VERSENYKÉPES VÁROSEGYSÉGEK	1.1 A városi környezet, urbanizált tájak és a lakóterületek vonzerő fejlesztése
	1.2 Barnamezős területek újrahaznosítása
	1.3 Ellátó infrastruktúra fenntartható fejlesztése
	1.4 K+F+I tevékenységek támogatása
	1.5 Gazdasági kiszolgáló háttér fejlesztése
	1.6 Diverzifikált ipar és gazdaságfejlesztés
	1.7 Megyei és térségi fejlesztéskoordinációs intézményi kapacitás megerősítése
	1.8 Városfejlesztési stratégiák integrált megvalósítása
2. VIDÉKI TÁJAK KÖRNYEZETI GAZDA(G)SÁGA	2.1 Települési környezet minőségének fejlesztése
	2.2 Ellátó infrastruktúra fenntartható fejlesztése
	2.3 Helyi adottságokon nyugvó gazdaságfejlesztés
	2.4 Komplex síkvidéki és dombvidéki tájfejlesztés, tájgazdálkodás
3. DINAMIKUS MEGYEI TURISZTIKA	3.1 Turisztikai szervezetfejlesztés, együttműködések erősítése
	3.2 Hálózatos, komplex turisztikai élménykínálat megteremtése
	3.3 Változó rekreációs igényekhez történő innovatív alkalmazkodás
4. ELÉRHETŐ MEGYE	4.1 Nagytérségi közlekedési infrastruktúra fejlesztése
	4.2 Helyi és térségi szintű közlekedési infrastruktúra integrált fejlesztése
	4.3 Integrált közösségi közlekedés fejlesztése
	4.4 Kerékpáros folyosók hálózatosítása
5. EMBERKINCSEK ÓVÁSA ÉS ERŐSÍTÉSE	5.1 Sokszínű oktatási és képzési bázisok fejlesztése a tudásalapú társadalom megteremtéséért, a munkaerőpiaci kereslet és kínálat összehangolásáért
	5.2 Egészségügyi, szociális és közösségi ellátórendszer erősítése
	5.3 Mentális és fizikai egészségmegőrzés/fejlesztés
	5.4 Közösségépítés, identitás erősítés
	5.5 Képességfejlesztő támogató-hálózat felépítése
	5.6 Gyermekvállalás, gyermekes családok letelepedésének támogatása

5. ábra: Komárom-Esztergom megye Területfejlesztési Programja prioritása és intézkedési, 2021-2027

Forrás: Komárom-Esztergom megye Területfejlesztési Programja, tervező: Város-Teampannon Kft

2.2. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása

Tát város Önkormányzata 2020-ban fogadta el a hosszú távú – 2035-ig szóló – településfejlesztési koncepcióját, mely a 2017. évi Integrált Településfejlesztési Stratégiában lefektetett vízió felülvizsgálatával, kiegészítésével készült. A jövőkép megfogalmazása a koncepcióban:

Tát város stabil, és a fenntarthatóság elve mellett bővülő helyi gazdasággal rendelkező, a Dunakanyar kapujában fekvő, szelíd turizmus szempontjából meghatározó, magas színvonalú városi szolgáltatásokat kínáló, környezet- és közösségtudatos, összetartó lakosságú, zöld kisváros kíván lenni. A célrendszer gyakorlatilag a hatályos (2017-ben elfogadott) ITS célrendszerét vette át.

Jövőkép elemei:

- Stabil és a fenntarthatóság elve mellett bővülő helyi gazdasággal rendelkező kisváros
- A szelíd turizmus egyik meghatározó települése a Dunakanyar kapujában
- Magas színvonalú városi szolgáltatások jelenléte
- Környezet- és közösségtudatos, összetartó lakosság
- Tát, a zöld város

Átfogó cél:

- Kiegyensúlyozott kisvárosi fejlődés és a népeségmegtartó képesség javítása

Stratégiai célok:

- A helyi gazdaság megerősítése, a vállalkozói szektor támogatása
- Települési környezet és szolgáltatások minőségi fejlesztése
- 3.térségi szerepkör erősítése, specializáció
- Egyéni esélyek növelése, egyéni boldogulás támogatása
- Közösség és identitás erősítése

2.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

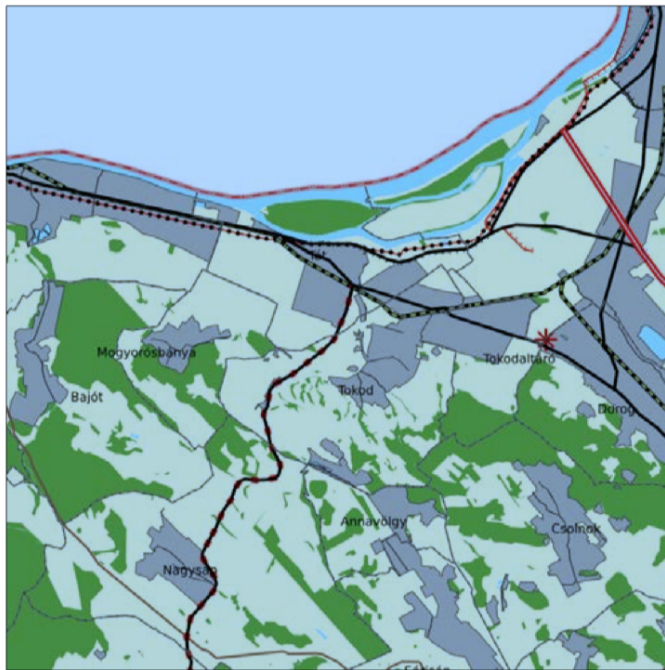
Országos Területrendezési Terv – OTrT

Az OTrT-ről a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény rendelkezik. Az OTrT az Ország Szerkezeti Tervét, valamint az Országos Övezeti Tervet és az ezekre vonatkozó szabályokat foglalja magában.

Az alábbi országos jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatok és egyedi építmények érintik Tátot:

- Főút (tervezett): Vérteskéthely (81. sz. főút) – Oroszlány térsége – Környe – Tatabánya – Tát (10. sz. főút) /Jelenleg: 1119. j. Tát – Tarján – Tatabánya összekötő út/
- Főút (meglévő): 10. sz. Budapest – Dorog – Almásfüzitő elsőrendű főút
- Főút (meglévő): 117. sz. Dorog – Tát másodrendű főút
- Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya (meglévő): 4-es számú Esztergom – Almásfüzitő vasútvonal
- Országos kerékpárútvonal: Felső-Dunamente kerékpárút (6-os Euro Velo)
- Elsőrendű árvízvédelmi fővédvonal (meglévő)

Országos területfelhasználási kategóriák közül Tát városát az alábbiak érintik:

JELMAGYARÁZAT

- Országos területfelhasználási kategóriák
- Endőgazdálkodási térség
- Művelődési térség
- Vízgazdálkodási térség
- Települési térség
- Közfelhalmozási hálózatok és egyedi építmények
- Gyógyfürdői út (meglévő)
- Gyógyfürdői út (tervezett)
- Főút (meglévő)
- Főút (tervezett)
- Nagysebességű vasútvonal (tervezett)
- Egyéb országos társadalmi vasúti pálya (meglévő)
- Egyéb országos társadalmi vasúti pálya (tervezett)
- Nemzetközi kereskedelmi repülőtér (meglévő)
- Közp. felhalmozású katonai és polgári repülőtér a fejlesztési repülőtér (meglévő)
- Országos légi közlekedési csomópont
- Országos kiút (meglévő)
- Határkiút (meglévő)
- Energetikai hálózatok és egyedi építmények
- Atomerőmű (meglévő)
- Atomerőmű (tervezett)
- Egyéb 50 MW vagy annál nagyobb névleges teljesítményű erőmű (meglévő)
- Egyéb 50 MW vagy annál nagyobb névleges teljesítményű erőmű (tervezett)
- 750 kV-os átviteli hálózatok (tervezett)
- 750 kV-os átviteli hálózatok (tervezett)
- 400 kV-os átviteli hálózatok (tervezett)
- 400 kV-os átviteli hálózatok (tervezett)
- 220 kV-os átviteli hálózatok (tervezett)
- 220 kV-os átviteli hálózatok (tervezett)
- Rövidtávú villamosvezeték (tervezett)
- Rövidtávú villamosvezeték (tervezett)
- Köszönő villamosvezeték (meglévő)
- Termálvezeték (meglévő)
- Víz létesítmények
- VTT-tározó (meglévő)
- VTT-tározó (tervezett)
- Országos vízellátási-hálózatú cső tározó (meglévő)
- Országos vízellátási-hálózatú cső tározó (tervezett)
- Kiemelt jelentőségű víz-építmény (meglévő)
- Országos jelentőségű csatorna (meglévő)
- Országos jelentőségű csatorna (tervezett)
- Érdrendő árvízvédelmi fővédvonal (meglévő)
- Érdrendő árvízvédelmi fővédvonal (tervezett)
- Hulladékgyűjtő létesítmények
- Vesztélyhulladék-lerakó (meglévő)
- Vesztélyhulladék-lerakó (tervezett)
- Részes veszélyhulladék-tároló (meglévő)
- Alaptörvényi elemek
- Országhatár
- Megyehatár
- Települési közigazgatási határa

6. ábra: Ország szerkezeti terve (részlet)

Forrás: Országos Területrendezési Terv

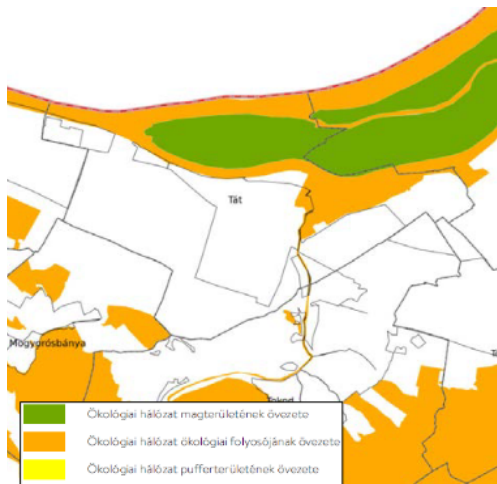
Az Országos Övezeti Tervben szereplő térségi övezetek általi érintettséget az alábbi táblázat foglalja össze:

	Országos övezetek	érintettség
1.	ökológiai hálózat magterületének övezete	+
2.	ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete	+
3.	ökológiai hálózat puffertületének övezete	-
4.	kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete	-
5.	jó termőhelyi adottságú szántók övezete	-
6.	erdők övezete	+
7.	erdőtelepítésre javasolt terület övezete	-
8.	tájképvédelmi terület övezete	+
9.	világörökségi és világörökségi várományos területek övezete	+
10.	vízminőség-védelmi terület övezete	+
11.	nagyvízi meder övezete	+
12.	VTT-tározók övezete	-
13.	hónvédelmi és katonai célú terület övezete	-

1. táblázat: Országos Övezeti Tervben szereplő térségi övezetek

A jó termőhelyi adottságú szántók övezetének, az erdőtelepítésre javasolt terület övezetének, a tájképvédelmi terület övezetének, a vízminőség-védelmi terület övezetének, a nagyvízi meder övezetének, és a VTT-tározók övezetének lehatárolásait és övezeti szabályait a felelős miniszter a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról szóló 9/2019. (VI. 14.) MvM rendeletben határozza meg.

A Tát városát érintő országos övezetek területi vonatkozásait az alábbi ábrásorozat foglalja össze:

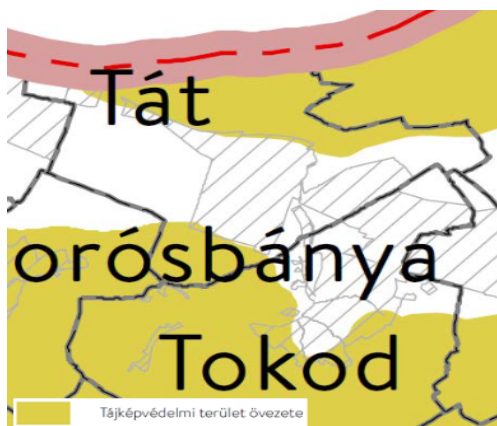
7. ábra: Ökológiai hálózat magterületének, ökológiai folyosójának övezete

Forrás: Országos Területrendezési Terv

8. ábra: Erdők övezete

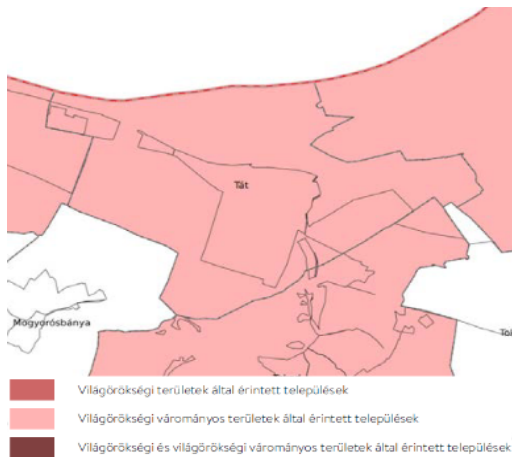
Forrás: Országos Területrendezési Terv

9. ábra: Tájképvédelmi terület övezete

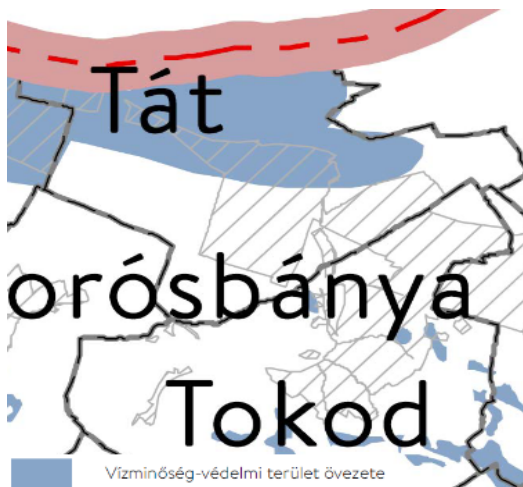
Forrás: Országos Területrendezési Terv, 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet

10. ábra: Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete

Forrás: Országos Területrendezési Terv

11. ábra: Vízminőség-védelmi terület övezete

Forrás: Országos Területrendezési Terv, 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet

12. ábra: Nagyvízi meder övezete

Forrás: Országos Területrendezési Terv, 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet

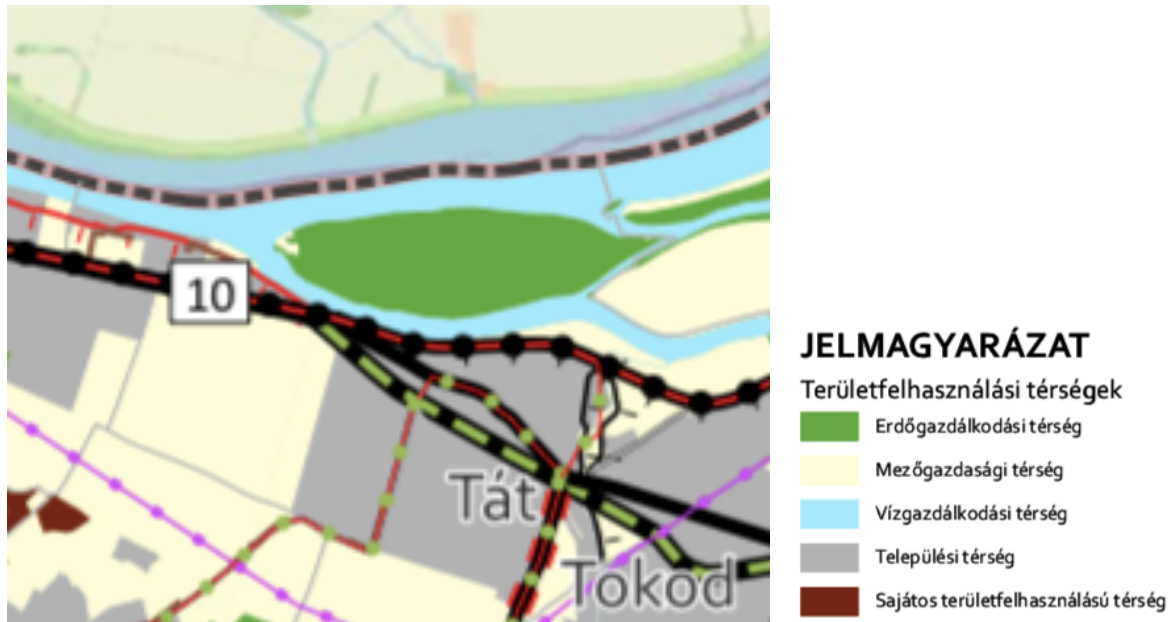
A felsorolt követelmények a helyi településrendezési eszközök megújítása során figyelembe vételre kerültek.

Komárom-Esztergom megye területrendezési terve (K-EmTrT)

Komárom-Esztergom Megye Területrendezési Terve 2020-ban készült el. A Szerkezeti Terv a településrendszert, valamint a térségi területfelhasználásnak és a műszaki infrastruktúra-hálózatnak a térbeli rendjét határozza meg.

Tát térségi szerkezeti struktúráját a K-EmTrT Térségi Szerkezeti Terve tartalmazza, az alábbiak szerint. Térségi területfelhasználási kategóriák:

- települési térség,
- erdőgazdálkodási térség,
- mezőgazdasági térség,
- vízgazdálkodási térség.

13. ábra: Kivonat a K-EmTrT Térségi Szerkezeti Tervéből

Tátot a K-EmTrT térségi szerkezeti tervlapja a bel- és külterületen a jelentős beépítésre szánt területeket települési térségként, a külterületet egyéb területen erdőgazdálkodási, vízgazdálkodási és mezőgazdasági térségként határozza meg.

Vonalas infrastruktúra tekintetében útkapcsolatként a meglévő 10. számú főút és 117 sz. főutat ábrázolja, valamint a két főút átkötését biztosító mellékutat. Tervezett főútként jelenik meg a Vérteskethely (81. sz. főút) – Oroszlány térsége – Környe – Tatabánya – Tát (10. sz.) főút.

Az országos jelentőségű kerékpárút hálózatot (1. sz. Felső – Dunamente kerékpárútvonal) is ábrázolja a térségi szerkezeti terv.

Energiahálózatok vonatkozásában megjelenik a térségi ellátást biztosító 120 kV-os hálózat a település déli közigazgatási határa mentén. A településen áthaladó vasútvonal az egyéb országos törzshálózatba tartozik.

A Szerkezeti Terven megjelenik Tát érintettsége a tervezett elsőrendű árvízvédelmi fővédvonal vonatkozásában is.

Az Övezeti Terv a Tát városában is érvényesítendő sajátos területrendezési szabályok érvényesítésére kijelölt megyei övezeteket határozza meg.

Az országos övezeteken túlmenően az MvM rendelet által meghatározott megyei övezetek a következők:

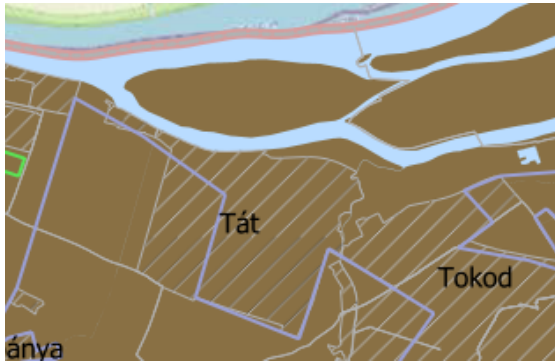
	Megyei övezetek	Tát érintettsége
1.	ásványi nyersanyagvagyon övezete	+
2.	földtani veszélyforrás terület övezete	-

2. táblázat: A K-EmTrT -ben szereplő megyei övezetek

A 2018. évi CXXXIX. törvény 24. § alapján egyedileg meghatározott megyei övezetek:

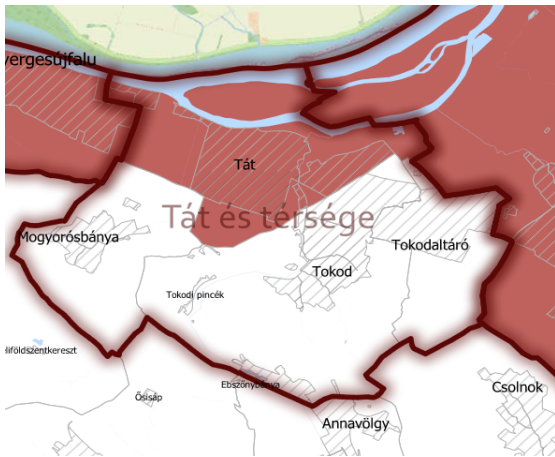
	Egyedileg meghatározott megyei övezetek	Tát érintettsége
1.a	Térszervező települések övezete – regionális szerepű térszervező város	-
1.b	Térszervező települések övezete – térségi szerepű térszervező város	+
1.c	Térszervező települések övezete – mikrotérségi központ	-
2.	Térségi együttműködések	+
3.a	Komplex turizmusfejlesztési térség egyedi övezetei – Által-ér menti komplex turisztikai térség	-
3.b	Komplex turizmusfejlesztési térség egyedi övezetei – Duna mente komplex turizmusfejlesztési térség	+
4.a	Natúrpark - szelíd turizmusfejlesztés egyedi övezete – Gerecse Natúrpark	+
4.b	Natúrpark - szelíd turizmusfejlesztés egyedi övezete – Bakonyalja Natúrpark (tervezett)	-
4.c	Natúrpark - szelíd turizmusfejlesztés egyedi övezete – Vértesi Natúrpark	-
4.ad	Natúrpark - szelíd turizmusfejlesztés egyedi övezete – Pilisi Sziklák Natúrpark	-
5.	Majorsági táj övezete	
6.a	Kertes vegyes használatú területek övezete – Szőlőkataszteri területtel érintett települések	+
6.b	Kertes vegyes használatú területek övezete – Zsugorodó kertes területek	-

3. táblázat: A K-EmTrT -ben szereplő egyedileg meghatározott megyei övezetek

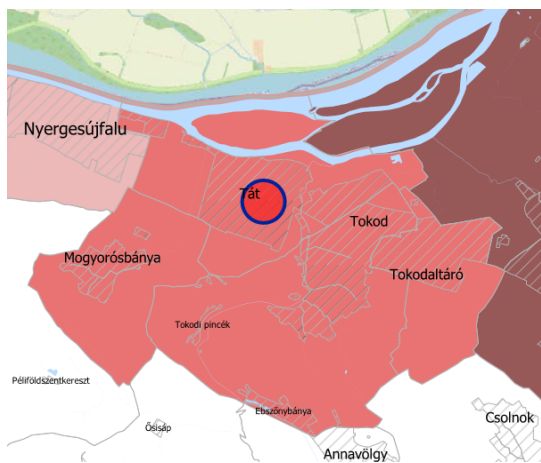
14. ábra: Ásványi nyersanyagvagyon övezete

Forrás: K-EmTrT

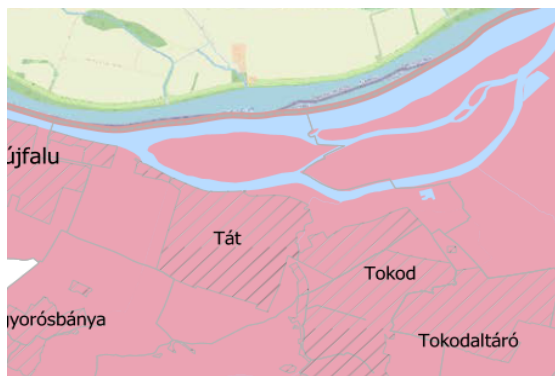
15. ábra: Térszervező települések övezete

Forrás: K-EmTrT

16. ábra: Térségi együttműködések övezete

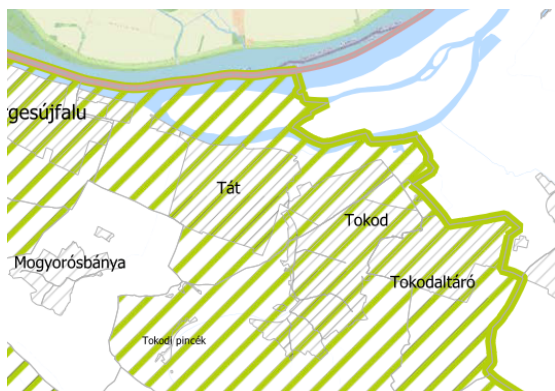
Forrás: K-EmTrT

17. ábra: Komplex turizmusfejlesztési térségek egyedi övezetei

Forrás: K-EmTrT

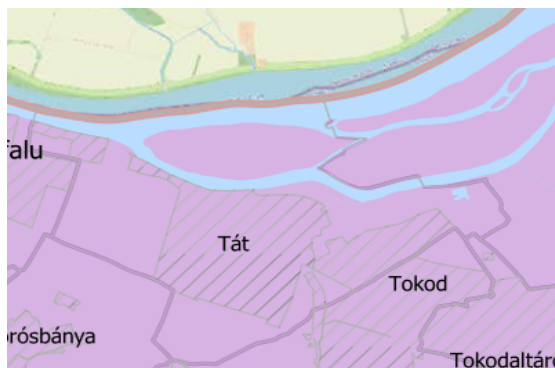
 Duna mente komplex turizmusfejlesztési térség

18. ábra: Natúrpark – szelíd turizmusfejlesztés egyedi övezetei

Forrás: K-EmTrT

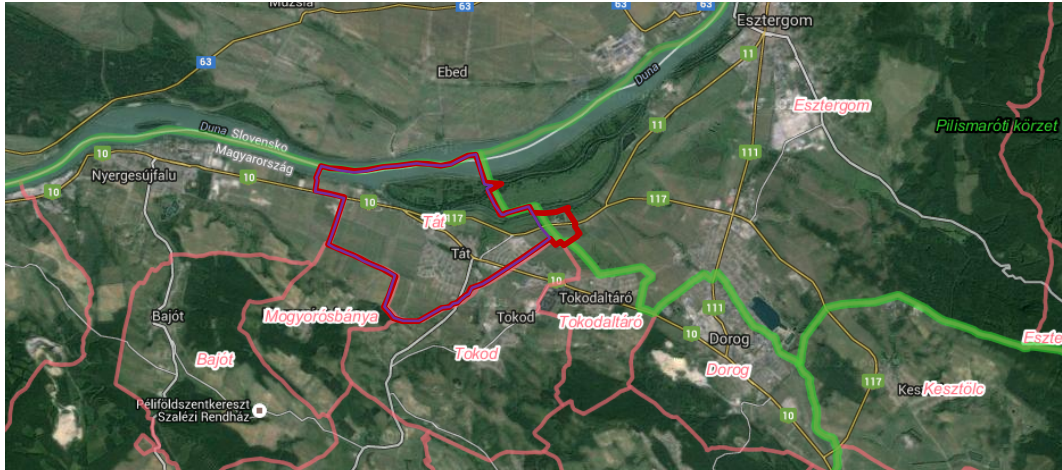
 Gerecse Natúrpark

19. ábra: Szőlőkataszteri területtel érintett települések övezet

Forrás: Forrás: K-EmTrT

A szomszédos települések hatályos településszerkezeti tervei

20. ábra: Tát szomszédos települései

Forrás: <http://erdoterkep.nebih.gov.hu/>

Tokod

A nagyközség a 3/2018. (I. 29.) önkormányzati határozattal hagyta jóvá legutóbb a TSZT módosítását. A település észak-keleten szinte teljesen összenő Tát belterületével, itt kertvárosias lakóterületekkel, különleges sportterülettel és intézményeknek helyt adó településközpont területtel kapcsolódik Tát közigazgatási határához. Ettől nyugatra kereskedelmi, szolgáltató terület, majd mezőgazdasági területek jellemzőek, közte pince és szőlőterületekkel.

Mogyorósbánya

A 13/2005 (III.31.) Kt. határozattal jóváhagyott külterületi és belterületre vonatkozó TSZT alapján mezőgazdasági és erdőterületekkel kapcsolódik Táthoz, ami a távlati tájhasználat is egyben. A zsáktelepülés Tát és Tokod felől közelíthető meg, ahol a szénbányászat megszűnt. A kapcsolódó erdőterületek részben védelmi, részben gazdasági jelentőségűek. A település elsősorban lakóterületi kínálatát és közlekedési kapcsolatait igyekszik fejleszteni. Turizmusfejlesztési lehetőségeit a kőhegy sziklafalai, a mozgalmas domborzatú hegyek, a szőlőskerteket határoló pincesor és az őskori földvár környezete jelenti.

Tokodaltáró

A község 24/2011. (II.21.) számú határozatával hagyta jóvá a TSZT-ét. A település csak egy rövid szakaszon kapcsolódik Táthoz. A kapcsolódó mezőgazdasági területeken a TSZT továbbra sem ad teret a beépítésnek. A beépíthető telkek nagyságát ennek megfelelően a műveléshez 1-3 ha-ban határozza meg, és nem javasolja kemping és pihenő hétvégiházás terület kialakítását.

Esztergom

A történelmi Esztergomtól – közigazgatási szempontból a városhoz tartozó – Esztergom-Kertváros szerkezetileg elkülönül. A város szerkezetére a kelet-nyugati (Duna és a hegyek közötti) beszorítottság, az észak-déli kinyílás jellemző. Tát felé a Duna-parti galériaerdőkkel, természetvédelmi területekkel, és mezőgazdasági területekkel kapcsolódik.

A Duna felé nyíló patak völgyeket mezőgazdasági hasznosítású területek közé ékelődő nedves mocsaras lápok kísérik a 117. sz. út mindkét oldalán.

Nyergesújfalu

A TSZT 2022. évi módosítása során a Tát közigazgatási határához kapcsolódó változtatás nem történt. A város fejlesztésre szánt, városias települési térségben lévő gazdasági területeivel kapcsolódik Táthoz. A Duna-parton üdülőterületekkel, és erdőterületekkel határos a két város. A fejlesztési területek közlekedés-földrajzi helyzete kedvező, mivel az elmúlt évtized fejlesztéseinek köszönhetően gyorsabban elérhetővé vált a főváros (117. sz. főút megépítése – Tát, Dorog, Tokodaltáró elkerülése). Ez a pozíció tovább erősödhet.

Ebed (Szlovákia)

A szlovákiai településsel közvetlen kapcsolata nincs Tátnak. A Duna túlsó partján lévő település a Duna parti galériaerdőn túl mezőgazdasági területek találhatók. A településrendezési eszközök nem ismertek. (Tát testvértelepülési kapcsolatot ápol Ebeddel.)

A szomszédos települések területrendezési terveinek megújítása és módosítása minden esetben Tát Város Önkormányzatának véleményezésével történt, a szerkezeti tervek Tát fejlesztését és fejlődését negatívan érintő megállapításokat nem tartalmaznak.

2.4. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata

A hatályos településszerkezeti terv

Tát város hatályos településrendezési eszközei az alábbiak:

- Településszerkezeti terv és Helyi Építési Szabályzat – 5/2020.(VI.30.) önkormányzati rendelettel jóváhagyva

A HÉSZ a TSZT-ben rögzített területfelhasználással összhangban határozza meg a város építési övezeti rendszerét, és az egyéb kötelező és irányadó szabályozókat. A területrendezési eszközök az övezetek lehatárolásának pontosításához az érintett szervek adatszolgáltatását vette figyelembe.

A HÉSZ legutóbbi – iparterület bővítéséhez kapcsolódó – módosítása 2023. 01.18-ával lépett hatályba.

Tát város közigazgatási területe beépítésre szánt, és beépítésre nem szánt területekre tagozódik. A beépítésre szánt területek túlnyomó része a település belterületén helyezkedik el, ezek jellemzően lakóterület (kertvárosias, kisvárosias), településközpont terület, intézmény terület és általános gazdasági terület.

Tát külterületén lévő beépítésre szánt területek gazdasági és különleges terület területfelhasználásba kerültek besorolásra.

A 2020.évi módosítás legfontosabb változásainak összegzése:

Területfelhasználás-változás	Újonnan kijelölt beépítésre szánt területek nagysága
KÖu > G	4352 m ²
kt. > Lke	7915 m ²
kt. > Vt	4536 m ²
kt. > Kg	1537 m ²
Ev > Lke	150 m ²
Összesen	18490 m ²

4. táblázat: A 2020.évi módosítás legfontosabb változásainak összegzése

Forrás: Tát TSZT

Az újonnan beépítésre szánt területekkel együttesen az elvárt védelmi rendeltetésű erdőterület kijelölése az előírásnak megfelelő módon és mértékben megtörtént (1597 m² > 925 m²).

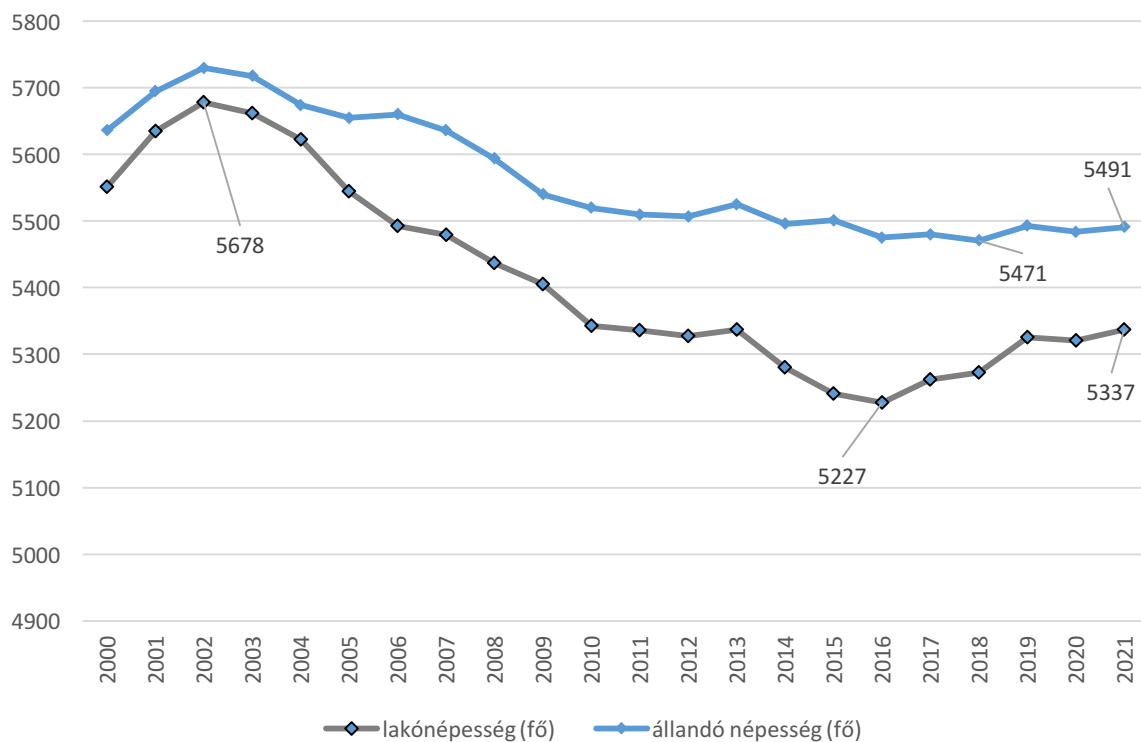
A TSZT tartalék lakóterületi fejlesztési területként jelöli Ny-on a Mogyorósbányai út melletti területet (50 ha) (belterület fejlesztés területet), illetve gazdasági tartalékterület került kijelölésre a meglévő iparterülettől keletre.

Az OTrT-ben szereplő országos jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatok és egyedi építmények a szükséges védőtávolságokkal együtt feltüntetésre kerültek a TSZT-ben, a korábban hatályban lévő tervhez képest nyomvonalkorrekció nem történt.

3. A település társadalma

3.1 Népeségváltozás, népmozgalom

Tát lakóinak száma az 1960-as évekre nőtt meg ugrásszerűen, mely időszak egyben a térség nehéziparának és gazdaságának fejlődését is jelöli (1949: 1984 fő, 1970: 4477 fő). A települést legtöbbször 1970-ben lakták (5600 fő). Az 1970-es évektől kezdve csökkent a település népessége, bár az ezredforduló előtti években ismét volt egy kismértékű növekedés. A legutóbbi két népszámlálás között lényegében nem változott a lakosságszám, 2011-ben 5.302 főt; 2022-ben 5.288 főt regisztráltak a településen. A 10 év alatt azonban jól láthatóan 2017-ig inkább csökkenő, majd 2017 után kis mértékben növekvő, stagnáló szakasz különböztethető meg.

21. ábra: A lakó- és állandó népesség számának változása, Tát
Forrás: KSH, Tájékoztatási adatbázis

Az állandó népesség¹ számának változása hasonló tendenciát mutat, azonban a bejelentett lakóhellyel rendelkező lakosok száma mindig magasabb volt, mint a lakónépesség.

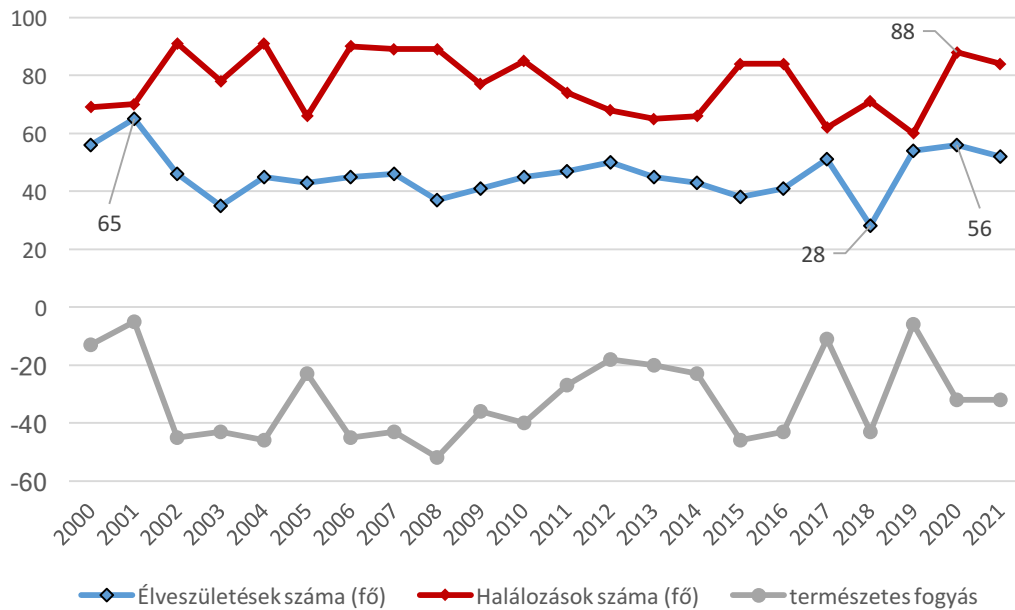
A lakónépesség számát a 2011. évi Népszámlálás továbbvezetett adatai adják, a vándorlási és a népmozgalmi adatok figyelembevételével.

Az élveszületések és halálozások számában nagyságrendi és trendszerű elmozdulás hosszú távon nem azonosítható, a 2020-2021-es adatokban feltehetően a COVID19-járványhelyzet miatti magasabb halálozási szám, valamint a kormányzati családpolitikai intézkedések születésszámra gyakorolt hatása

¹ Állandó népesség: az adott területen bejelentett lakóhellyel (állandó lakással) rendelkező személyek adatait tartalmazza, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük (ideiglenes lakásuk). Ebbe a csoportba tartoznak azok a személyek is, akik valamely okból (munkavállalás, tanulás, stb.) az eszmei időpontban átmenetileg külföldön tartózkodtak, de bejelentett lakóhelyük (lakásuk) az adott területen volt.

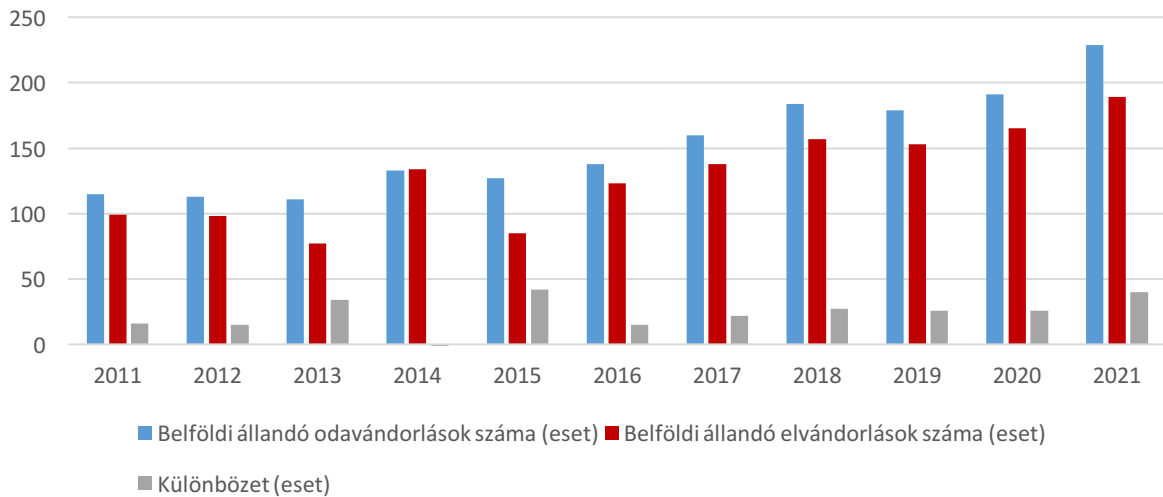
érzékeny. Összességében évenként hektikus mértékben, de a természetes fogyás tartósan jellemző Tátira is.

22. ábra: Éveszületések és halálozások száma, Tát

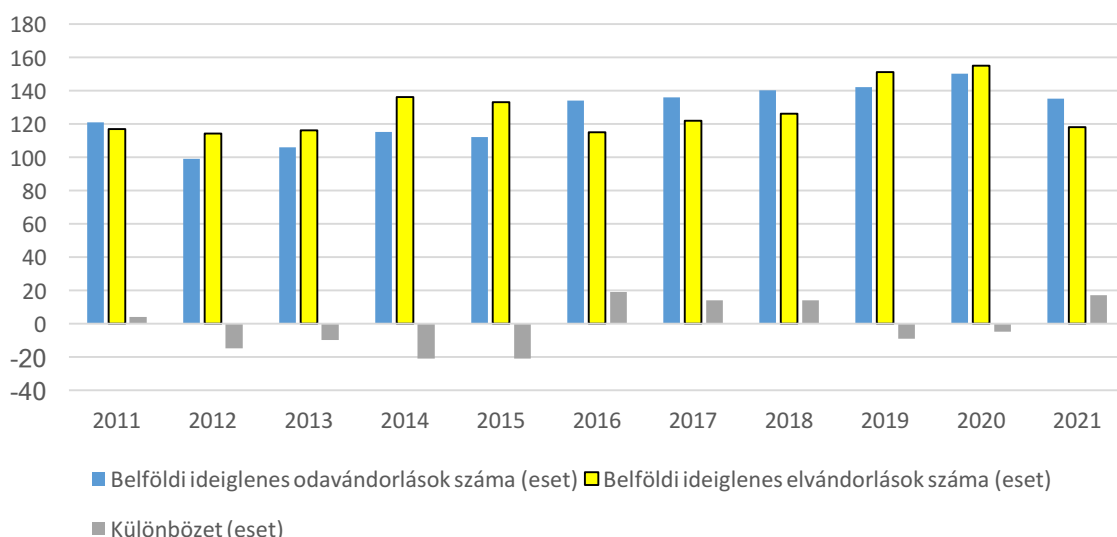
Forrás: KSH

A belföldi vándorlás adatai egyértelműen jelzik, hogy a népesség számának emelkedése és összességében a természetes fogyásból eredő csökkenés mérséklése a tartósan jellemző vándorlási nyereséggel magyarázható.

23. ábra: Belföldi állandó oda- és elvándorlás, Tát

Forrás: KSH

24. ábra: Belföldi ideiglenes oda- és elvándorlás, Tát

Forrás: KSH

Az Esztergomi járás szintjén az 1000 főre jutó vándorlási különbözet átlaga 1,1 eset volt 2010 és 2021 között, ennél az értéknél Tát hasonló mutatója kedvezőbb volt (3,6 eset/1000 lakos), sőt, a megye összes városa közül is a legmagasabb értékkel rendelkezett.

A lakónépesség korszerkezet szerinti megoszlásnak változásában ki kell emelni amunkaképes korúak számának és arányának csökkenését, a település általános előregedési folyamatának erősödését. A fiatal korosztály száma kis mértékben nőtt, aránya lényegében nem változott a lakónépességen belül.

Területfelhasználás-változás	2011	2022	változás
15 évnél fiatalabb	740 (14,0%)	764 (14,4%)	+24 fő
15-64 éves	3 625 (68,4%)	3 452 (65,3%)	-173
65 és felett	937 (17,6%)	1 072 (20,3%)	+135

5. táblázat: Lakónépesség korösszetételének változása, Tát

Forrás: KSH, népszámlálási adatok

Az öregedési index – mely a 14 éves és ennél fiatalabb népességre jutó idősek (65 évesek és annál idősebbek) arányát mutatja – 2011-ben még csak 126, 2022-ben már 140 volt. A 2021-es adatokat nézve a megye városai között Tát értéke az átlagnál még így is kedvezőbb volt. A társadalom előregedése Magyarország és Európa más területein is általános jelenség. Az idősödő társadalom egyrészt feladatokat ró az ellátórendszerre (egészségügyi szolgáltatások, nyugdíjrendszer, egyéb ellátások) másrészt egy sajátos fogyasztói csoportot is jelentenek a városi szolgáltatások vonatkozásában.

Táton a nemek arányát tekintve a 2021 és 2022. évi népszámlálások adatai alapján változás nem történt, továbbra is 48% a férfiak, míg 52% a nők aránya.

Míg 2001-ben 1920 háztartás volt a településen, a tíz évvel későbbi népszámlálás idején már 2019 db. 2011-ben 1514 család élt Táton, melyek kétharmada gyermekes volt. A száz családra jutó (15 évesnél fiatalabb) gyermekek száma a legutóbbi népszámlálás idején 49 volt, ami 11-gyel kevesebb, mint egy évtizeddel korábban. A 100 háztartásra jutó foglalkoztatottak száma viszont nőtt 109-ről 118-ra. Mindkét mutató megyei és járási szinten is hasonló változást mutat. (A háztartásokra és családokra vonatkozó 2022. évi népszámlálási adatok a tervek módosításának időpontjában még nem voltak elérhetőek.)

3.2 Képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség

A 2011 évi népszámlálás szerint Tát lakosságának mintegy 10%-a rendelkezett felsőfokú végzettséggel, 27% érettségivel. A középfokú szakmai oklevéllel rendelkezők száma is hasonló volt. A lakosság negyedének a 8 általános iskolai osztály volt a legmagasabb végzettsége.

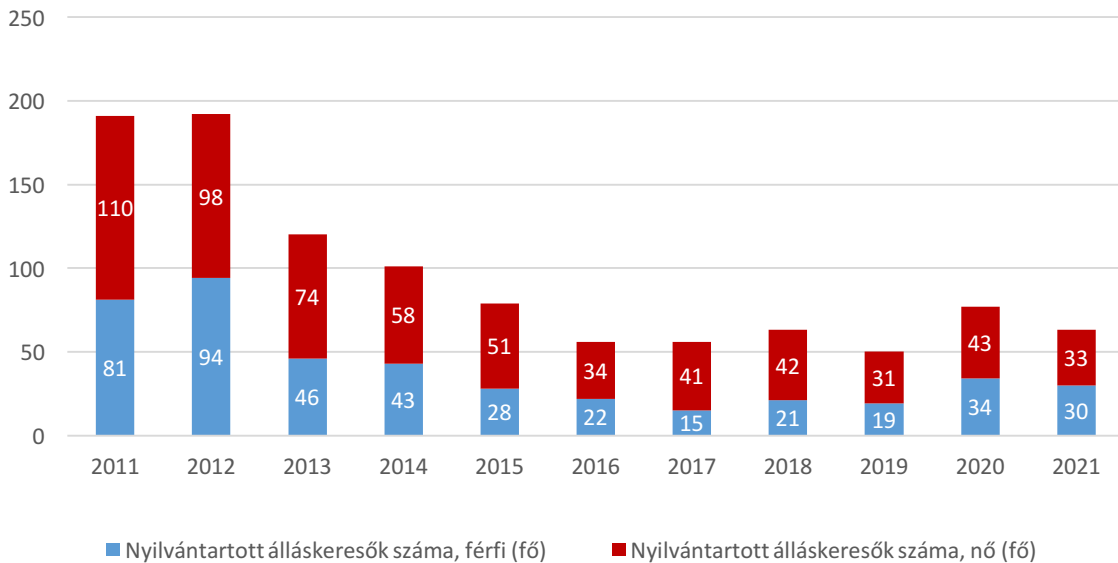
A környező településekkel, illetve a járásközponttal összehasonlítva Tát város képzettségi mutatója javult a legnagyobb mértékben a 2001-es népszámlálással összevetve az adatokat: a képzettség nélküliek aránya (azaz a maximum az általános iskola 8. osztályát elvégzettek aránya a 7 éves és idősebb korosztály tekintetében) itt csökkent a legnagyobb mértékben. (A képzettségre vonatkozó 2022. évi népszámlálási adatok a terv módosításának időpontjában még nem voltak elérhetőek.)

Mutató	2001	2011
Legfeljebb általános iskola 8. osztályát végzettek a 7 éves és idősebbek arányában (%)		
Tát	28,1	25
Esztergom	22,7	21,7
Komárom-Esztergom megye	27	23,5
országos átlag	26,3	25
Érettségivel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%)		
Tát		27,4
Esztergom	23,8	29,2
Komárom-Esztergom megye	20,1	27,5
országos átlag	20,5	27,5
Érettségi nélküli középfokú végzettséggel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%)		
Tát		26,2
Esztergom	21,7	18,4
Komárom-Esztergom megye	24,5	23,5
országos átlag	21,1	19,5
Egyetemi, főiskolai, egyéb oklevéllel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%)		
Tát	5,3	10,4
Esztergom	2,8	17,2
Komárom-Esztergom megye	1,6	12
országos átlag	2,2	15,5

6. táblázat: Legmagasabb iskolai végzettség, összehasonlító adatok

Forrás: KSH, 2001 és 2011. évi Népszámlálás

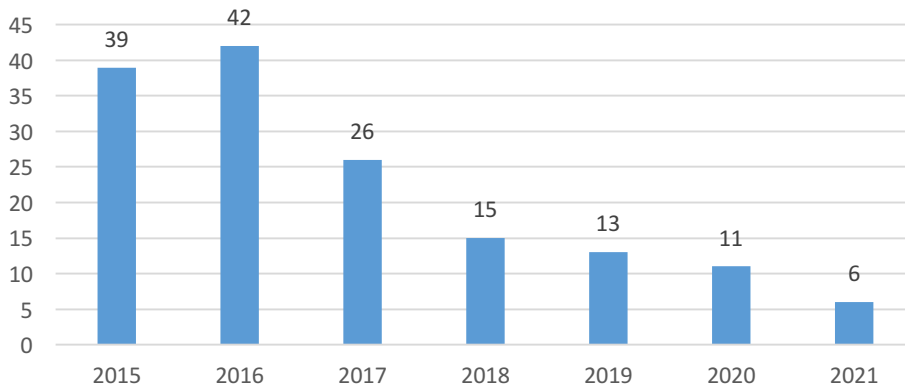
A munkaerőpiaci viszonyokat leíró 2011. évi népszámlálási adatokban még a 2008-ban kezdődő pénzügyi válság hatásai érvényesülnek: a foglalkoztatottak (2376 fő) és munkanélküliek (222 fő) együttes száma – azaz a gazdaságilag aktív népesség a lakosság 49%-át tette ki (országos átlag: 45%). A 2013-tól a nyilvántartott álláskeresők száma csökkenő tendenciát mutat, a COVID19-járványhelyzet időszakában azonban kis mértékben, de újra emelkedett az álláskeresők száma. Az álláskeresők száma a munkavállalási korú népességhez képest továbbra is alacsonynak tekinthető Táton. 2021-ben ez az érték Komárom-Esztergom megyében és az Esztergomi járásban is 2,3% volt – ami már eleve kedvezőbb az országos 3,7%-os átlagértéknél, Táton a megye össze városa között a legalacsonyabb, mindössze 1,7% volt a mutató értéke. Strukturális problémát jelent egyrészt a nők magasabb aránya az álláskeresők között, másrészt fél éven túl nyilvántartott álláskeresők növekvő aránya, mely az utóbbi két vizsgálati évben (2020, 2021) meghaladta a 40%-ot az álláskeresőkön belül. A 46 év feletti álláskeresők aránya 62%, míg a általános iskolai és szakmunkás végzettségűek együttes aránya az álláskeresőkön belül 59% volt.

25. ábra: Nyilvántartott álláskeresők száma (fő), Tát

Forrás: KSH

A közfoglalkoztatásban résztvevők száma az évtized második felére lecsökkent, a gyakorlatban főleg olyan személyeket érint, akiknél az elsődleges munkapiacon való foglalkoztatás több ok miatt is nehézséget jelent. A foglalkoztatás a település területén történik, elsősorban a közterületek tisztántartása, parkgondozás a fő feladat, illetve évszaktól, időjárástól függően fűkaszálás, hóeltakarítás, síkosság-mentesítés.

26. ábra: Közfoglalkoztatásban részt vevő (havi adatok éves átlaga) (fő), Tát

Forrás: TeIR

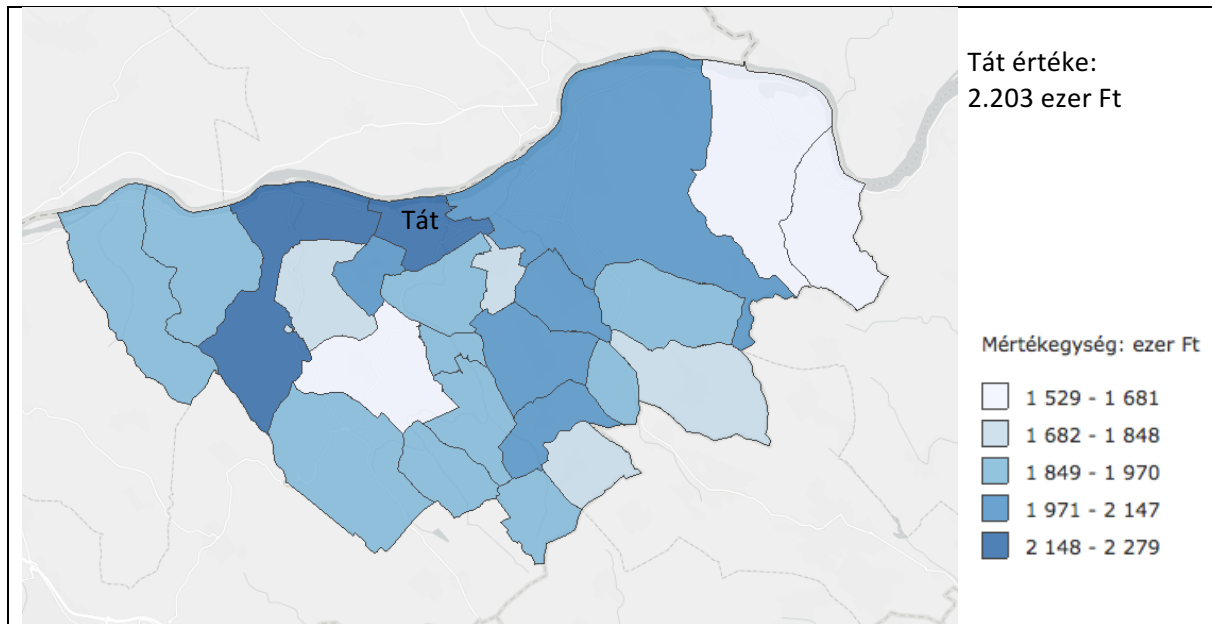
Táton helyi szintű felnőttképzési programok nincsenek, de a Kormányhivatal az indított programokról folyamatosan tájékoztatja a lakosságot. A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársai is figyelemmel kísérik a képzési lehetőségeket és segítik a klienseket, hogy megtalálják számukra a megfelelő foglalkoztatási programokat.

A 2011-es népszámlálás ingázási statisztikája szerint helyben dolgozott 648 fő és Tát 224 fő járt be dolgozni. A Tátról eljárók száma összesen 1348 fő, ebből a megyén belül volt foglalkoztatott 1201 fő, ezen belül az Esztergomba ingázók száma volt döntő (952 fő)

Az Esztergomi viszonylatú ingázásban résztvevők közel 70%-a a közösségi közlekedést veszi igénybe.

A városban bővülő munkahelyeknek köszönhetően növekedett a településre ingázók száma, ennek mértékéről a 2022. évi Népszámlálás ad majd információt.

Ahogy a munkanélküliségi adatok is visszaigazolják, Tát lakosságának foglalkoztatottsági helyzete jobb mind a megyei, mint a járási átlagnál. Ez tükröződik a lakosság jövedelmi helyzetét leíró indikátorokban is. A környező települések közül egyedül Nyergesújfalu mutat Tátnál kissé kedvezőbb értékeket.

27. ábra: A személyi jövedelemadóalapot képező jövedelem egy állandó lakosra, 2021

Forrás: KSH, Térképes Interaktív Megjelenítő Alkalmazás

2011-ben Táton volt a legalacsonyabb az ún. szegregációs mutató a járáson belül, azaz a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma alacsony (az elmúlt öt vizsgálati évben 50 fő alatt évente), mely szintén a kedvezőbb jövedelmi viszonyokat, illetve szegénységi kockázat alacsony szintjét jelzi, mivel a jogosultság a gyermeket gondozó család jövedelmi és vagyoni helyzete alapján állapítható meg a vonatkozó jogszabályban meghatározottak szerint.

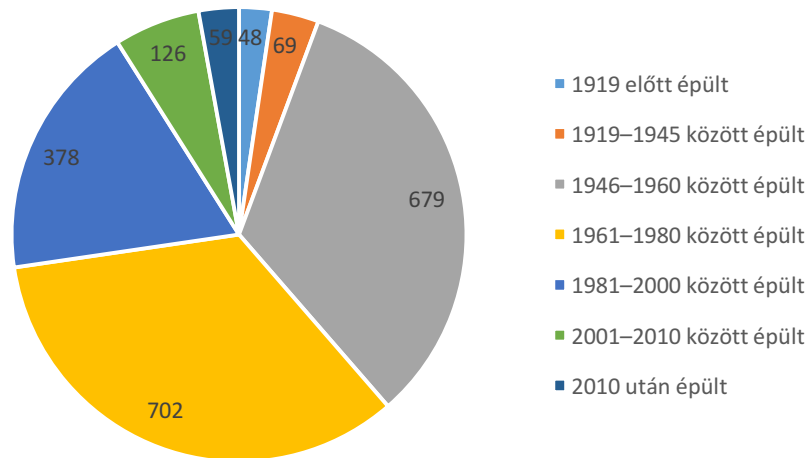
2021 folyamán 5 hátrányos helyzetű gyermek szerepelt nyilvántartásban, halmozottan hátrányos helyzet nem került megállapításra.

3.3. Lakásállomány és lakáshelyzet

A városban a legfrissebb 2022. évi Népszámlálás során 2.061 lakás került regisztrálásra, ebből mindössze 54 db volt a nem lakott lakások száma, mely közel 50%-kal kevesebb, mint a 2011. évi Népszámlálás során regisztrált üres lakások száma (109 db). 2022-ben a 2.007 db lakott lakás 98%-a magánszemélyek tulajdonában van.

A lakásállomány kor szerinti összetétele alapján a legtöbb lakás a II. világháború és 1980 között létesült a településen, a 2010 óta épített lakások száma a népszámlálás adatfelvétele szerint mindössze 59 db.

A házak többsége téglá, kő vagy kézi falazóelemmel épült, a vályogházak száma csökkent az előző népszámlálás óta, számuk 2022-ben 118 db volt.

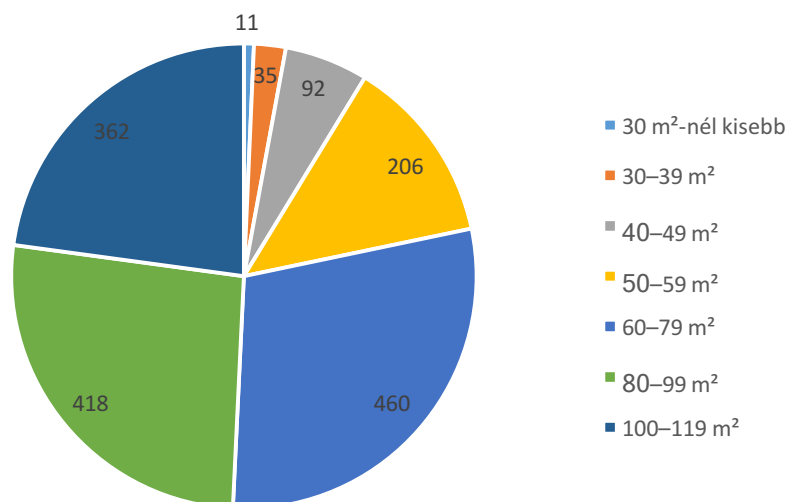

28. ábra: A lakásállomány összetétele az építés éve szerint, 2022

Forrás: KSH, Népszámlálási adatbázis

A fenti ábra és a lakásépítésre vonatkozó adatok is jól jelzik, hogy az elmúlt évtizedben a lakásépítési aktivitás lényegesen alacsonyabb volt, mint az ezredfordulót követő 10 évben.

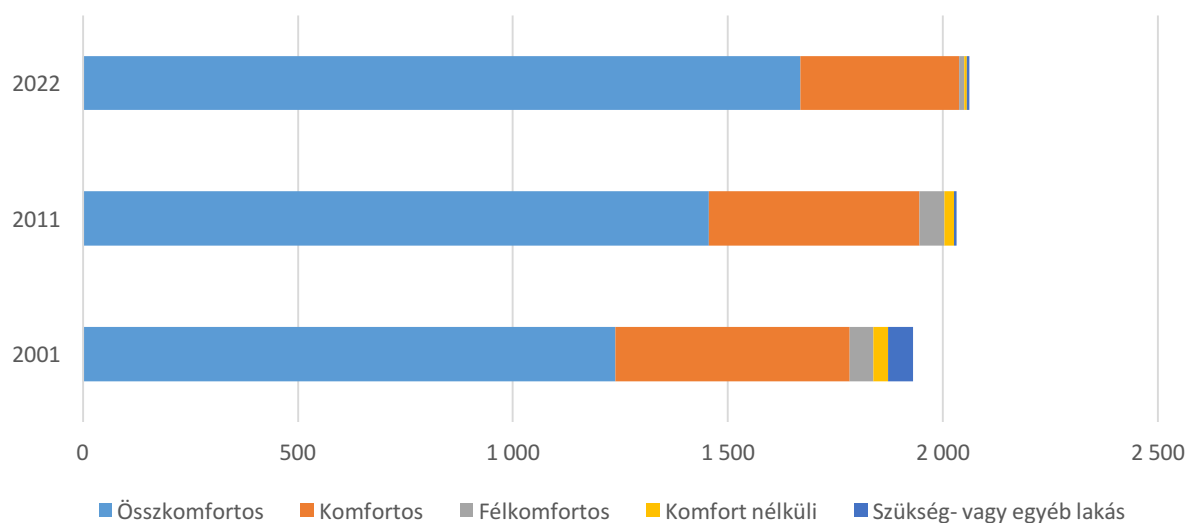
Viszonylag alacsony a kis alapterületű lakások aránya, mely az első lakásvásárlók és az egyedül élő idősök esetében jelent – megfelelő energiahatékonyság mellett – alacsonyabb fenntartású lakhatást.

29. ábra: A lakásállomány összetétele méret szerint, 2022

Forrás: KSH, Népszámlálási adatbázis

A lakásállomány összetétele tovább javult a komfortosság vonatkozásában is, a lakott lakásokon belül a félkomfortos lakások száma 10 db, a komfort nélküli, valamint a szükség- vagy egyéb lakások száma összesen 10 db volt 2022-ben. Mindössze 9 lakásban nem található vízöblítéses WC, és 17 lakás nem rendelkezik külön fürdőszobával.

30. ábra: A lakásállomány összetétele komfortosság szerint, 2022

Forrás: KSH, Népszámlálási adatbázis

A megfizethető lakhatás egyre nagyobb problémát jelent, különösen az energetikai szempontból korszerűtlen és nagy alapterületű, 1990 előtt épült házak esetében. Az energiaárak emelkedése mellett a lakásfenntartás költségei növekednek, bár nincs erre vonatkozó települési szintű adat, de az országos vizsgálatok alapján ez nagyobb szegénységi kockázatot jelent az egyedül élő nyugdíjasok és az egyszülős családok számára.

Fűtési mód és megújulók jelenléte	Lakott lakások száma (db)
Hálózati (vezetékes) gázzal fűt	1 481
PB (palackos, tartályos) gázzal fűt	5
Árammal fűt	353
Fával fűt	709
Szénnel, lignittel fűt	57
Napelemmel ellátott	150
Napkollektorral ellátott	10

7. táblázat: Fűtési mód és megújuló energia alkalmazásának jelenléte, 2022

Forrás: KSH, Népszámlálási adatbázis

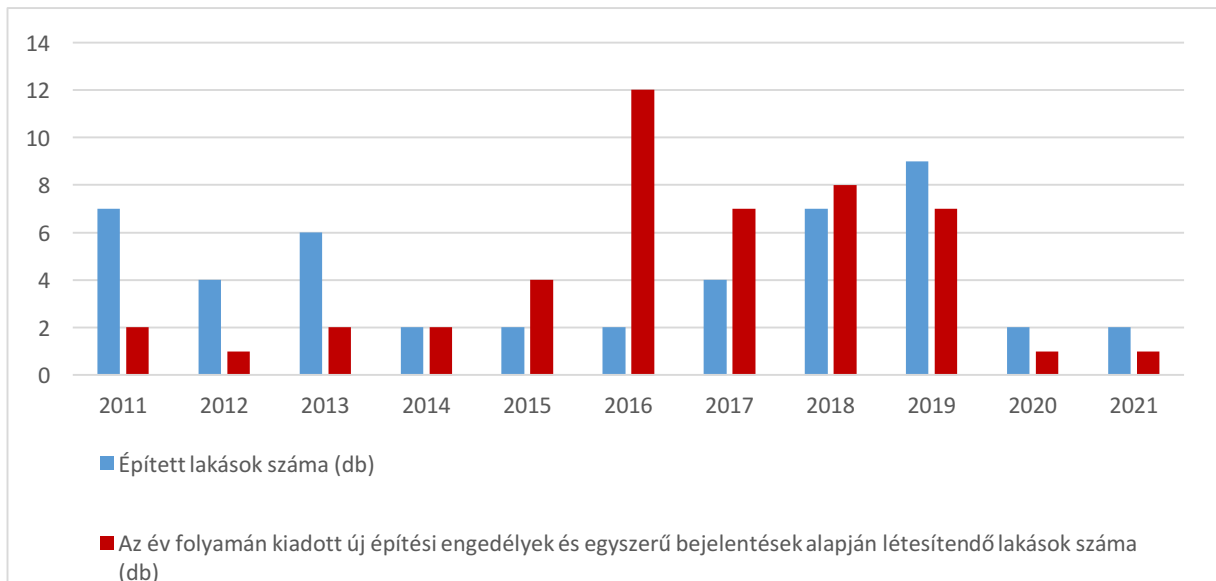
A lakásokban élők száma jól mutatja a az egyszemélyes, feltehetően idős korúak lakta lakások növekvő számát és a gyermekes családok számának csökkenését. Ez utóbbiakra (család- és háztartásszerkezet a 2022. Évi Népszámlálási adatok a módosítás időpontjában még nem álltak rendelkezésre.)

	2001	2011	2022
1 személy	317	422	535
2 személy	565	577	578
3–5 személy	919	849	818
6 vagy több személy	74	74	76

8. táblázat: Lakott lakások száma (db) a benne élők száma alapján, 2022

Forrás: KSH, Népszámlálási adatbázis

A közelmúlt adatai alapján jól látszik, hogy 2015 és 2020 között volt nagyobb mértékű a lakásépítési aktivitás az újonnan épült lakások kivétel nélkül teljesen közművesítettek, összkomfortosak, jellemzően három vagy attól több szobásak és magánszemélyek építik.

31. ábra: A lakásépítés adatai, Tát
 Forrás: KSH, Tájékoztatósi adatbázis

3.4. Települési identitást erősítő tényezők

Történelmi háttér

A mai Tát területe már az őskor óta folyamatosan lakott. A vértesszőlősi és a Tát közeli bajóti Jankovich-barlangban találtak azonos korú leletekre bukkantak Tát határában is. Tát a római kori leletekben is bővelkedik, mint dunamenti település a hajdani „limes” vonalához illeszkedik, az egykori Pannonia Superior északi határát képezi. Az Aquincumba vezető út itt vált ketté, a mai Esztergom és Dorog irányába. A Brigetio és Aquincum közötti római út egy-egy szakasza a mai napig megfigyelhető Táton. Az államalapítás után már az ezredfordulón a királyi birtok része lett. Tát nevének első említése 1146-ra tehető.

A terület természeti adottságai és Esztergom közelsége révén gyors fejlődésnek indult. Az elsőként alapított esztergomi érsekség közelsége a későbbiekben is jelentős mértékben befolyásolta és meghatározta Tát körülményeit. A település az egyházi birtokok közé tartozott. Szintén meghatározó adottság, hogy a fővárosba vezető főút Tátot is átszelte, vámszedő hely is volt.

Buda elfoglalását követően Tát is a hódoltsági részhez tartozott, ott is a legtöbbet szenvedett határterülethez. A török megszállás alatt pusztulóban volt, az 1570-es összeíráskor 10 ház volt itt.

Az 1699-1700-as összeírás alapján még csak magyarok laktak, a századfordulóig nem telepedtek meg németajkú lakosok. A szórványos betelepülések időszaka a XVII. századra esik, míg gyakorlattá a XVIII. században vált. A település birtokosa továbbra is az egyház volt.

Tát történetének egyik legdicőségesebb napja, az utolsó “Esztergom megyei” ütközet, a híres tati csata a törökökkel 1685-ben volt. A fényes keresztény győzelem után, a század végére már 17 jobbágy család élt itt. Az 1710–1740 közötti időben – több hullámban – szorgalmas német telepesekkel, svábokkal és osztrákokkal növelik a kipusztult lakosságot. 1851-ben 560-an, 1936-ban pedig már 1499 laktak itt.

Hagyományok

A település gazdag hagyományai, a kitelepítések ellenére is továbbélő német gyökerei olyan alapot képeznek, amelyeken a civil szervezetek szerteágazó hálózata alakult ki. Az egykor ideérkező német telepesek munka- és rendszeretete közmondásos, és a később beköltöző magyarok is alkalmazkodtak

ehhez a mintához. Így aztán a településen igen erős a kohézió: lakói szívesen és gyakran fognak össze céljaik megvalósítása érdekében.

A helyi értékmegőrzést és – közvetítést a Táti Helytörténeti Értékmentő Közhasznú Alapítvány végzi, amely elsősorban oktatási célt szolgáló közösségi kezdeményezés.

Hagyományőrző és művészeti csoportok:

- Táti Mazsorett Csoport és Formációs Tánccsoport: a gyermek és felnőtt csoport 1991 óta működik.
- Német Nemzetiségi Fúvószenekar
- Táti Német Nemzetiségi Asszonykórus
- Táti férfikórus
- Bányász Nyugdíjas Klub és vegyeskórus
- Táti Porcelánbaba Klub
- Szerdai Festők amatőr művészeti csoport
- Táti Önkéntes Tűzoltó Egyesület

Tát Város Települési Értéktárába felvett értékek:

- Táti Porcelánbaba Klub
- Tát Német Nemzetiségi Fúvószenekar
- Nemzetiségi Asszonykórus
- Mazsorett csoportok
- Táti szigetek

Tát Város Komárom-Esztergom Megyei Értéktárba felvett kiemelkedő nemzeti értékei:

- Táti Porcelánbaba Klub
- Tát Német Nemzetiségi Fúvószenekar
- Táti szigetek (Táti-sziget, Nyáras-, Körtvélyes-sziget, Csutri-sziget)
- Első világháborús emlékmű
- Második világháborús emlékmű
- Táti Közös Kereszt
- Tát elágazási kereszt (1822)
- Tát kápolna kereszt (1720) (Szentháromság kápolna mellett)
- Tát plébániakereszt (1883)
- Tát „Mindenki keresztje”

Az ünnepekhez kapcsolódó rendezvények közül legnagyobb a többnapos Táti Pünkösdi Napok, illetve ki kell emelni az Orbán-napi összejövetelt, amely Mogyorósbánya, Tokod és Tát lakosságának közös ünnepe.

A megyei identitáspályázaton elnyert támogatásból valósult meg Bábolna településsel egy közös program, illetve ugyanezen kiírás keretében Nyergesújfaluvval közös pályázat eredményeként került kiadásra a Táti-szigeteket bemutató könyv. A táti német nemzetiségi népviseletről szintén készült egy helytörténeti kötet.

A Falumúzeum és Helytörténeti Gyűjtemény a sváb életvitel mindennapjait mutatja be. A város fontos kulturális értéke a Táti Porcelánbaba Klub és az a kiállítási anyag, ami egyelőre csak vendég befogadókahelyeken tud – nagy sikerrel – bemutatkozni országszerte. A város célja, hogy az egyedi kézműves babák és a berendezett jelenetek egy állandó helyszínen is látogathatóvá váljanak Táton, ezzel növelve a turisztikai kínálatot is.

Testvérvárosi kapcsolatok

Ebed (Szlovákia) és az erdélyi (Románia) Kaplony községek. A német nemzetiségi hagyományápolás mellett a hesseni Buseck várossal és a felső-ausztriai Mollnal partnerkapcsolatot ápol.

Nemzetiségek

Táton nagyszámú német kisebbség él, mintegy 330 fő (2011. Népszámlálás). A többi itt élő nemzetiség száma nem számottevő: néhány fő szlovák, román, bolgár. A cigány / roma lakosság száma elenyésző (6 fő, 2011. Népszámlálás).

A német hagyományok őrzése kiemelt feladata az oktató-nevelő intézményeknek. A Táti Német Nemzetiségi Fúvószenekar 2015-ben ünnepelte fennállásának 30. évfordulóját. A településen Német Kisebbségi Önkormányzat működik.

Egyházak, vallás

A 2011-es Népszámlálás alkalmával lakosság 52%-a vallotta magát valamilyen vallási közösséghez vagy felekezethez tartozónak. A nagy többségük katolikus (az összlakosság 45%-a, a vallásosak 87%-a), azon belül is római katolikus. A második legnépesebb felekezet a református (a lakosság 5,2%-a, a vallásosak 10%-a). Itt is, mint az ország többi településén nagyon sokan nem válaszoltak a kérdésre (33%).

Tát középkori templomáról 1304-ből való az első adat. A táti Mindenszentek plébániatemplom a település központjában áll.

Civil szervezetek

Táton a különböző egyesületek, alapítványok és közalapítványok igen nagy számban képviseltetik magukat. A bejelentett civil szervezetek a környezet védelmétől, a nyugdíjas és időskorú lakosság foglalkoztatásán keresztül a modern táncsoportokig számtalan tevékenységet ölelnek fel a kulturális élet szinte minden területén. Több mint egy tucat alapítvány, közalapítvány és számos be nem jegyzett szervezet tevékenykedik a településen.

A városban az alábbi főbb civil szervezetek működnek: Karitasz Táti szervezete, Táti Helytörténeti Értékmentő Alapítvány, Római Katolikus Egyházközösség, Buseck-Molln-Tát Baráti Társaság, Táti Önkéntes Tűzoltó Egyesület, Táti Nyugdíjas Bányász Klub, Táti Csillagász Szakkör, Táti Vagyonvédelmi Egyesület, Zöld Sziget Tát és Térsége Környezetvédelmi Egyesület, Táti Sport Egyesület, Táti Iskoláért Közhasznú Alapítvány, Lovag Alapítvány, stb.

A helyi civil szervezetekkel az önkormányzat szoros kapcsolatban van, tevékenységüket figyelemmel kíséri és lehetőségeihez mértén támogatja. Ezek a szervezetek segítséget nyújtanak az önkormányzat számára mind az idősgondozás, mind a gyermekvédelem területén csakúgy, mint a bűnmegelőzés, a szabadidős tevékenységek szervezése terén.

A civil szervezeteken kívül a Baptista Szeretetszolgálat működését kell kiemelni (tárgyi adományok, iskolai szünetekben szervezett szabadidős programok).

3.5 Térbeli, társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok és közbiztonság

Táton továbbra sem beszélhetünk jelentős térbeli társadalmi különbségekről, az egyes városrészekben és városrészek között konfliktusok nem jellemzőek. Az új lakóterületek kialakítása (Római út környezete) a bevándorló népesség térbeli koncentrációját vonta maga után. A lakásállomány állapota alapján legrosszabb helyzetben Tát-Depó városrész van, ugyanakkor a szegregáció vagy annak veszélye statisztikailag itt sem volt kimutatható a 2011. évi népszámlálási adatokból.

Tát közbiztonságával kapcsolatos feladatokat az Esztergomi Városi Rendőrkapitányság Táti Körzeti Megbízotti csoportja látja el Táton és a szomszédos Mogyorósbányán két fő körzeti megbízottal. A közbiztonság jónak mondható, ez részben a közeli városok rendőrségének munkájának, részben a helyi civil társadalom erőfeszítéseinek köszönhető. A polgárőrség civil szerveződésként 1989-ben alakult meg Táti Vagyonvédelmi Egyesület néven. Alapvető célja és tevékenységi köre a rendőrség munkájának segítése, bűnmegelőzés, vagyonvédelem, ifjúságvédelem, katasztrófa- és környezetvédelem, rendezvénybiztosítás. Járőrözéssel, tanácsadással szolgálják elsősorban a lakosságot, és egészítik ki a rendőrség munkáját, akikkel egyébként kiváló kapcsolatokat ápolnak.

4. A település humán infrastruktúrája

4.1. Nevelési oktatási intézmények

Óvodai és bölcsődei ellátás

A Táti Napköziotthonos Óvoda három telephelyen, 8 csoporttal működik, melyek a következők:

- Kertvárosi óvoda két regisztrált telephelyen: Móricz Zsigmond út 1-3.; óvoda:
- Fő út 116.

A mogyorósbányaitagóvoda: 2022-2023-as nevelési évtől már nem tartozik az intézményhez.

Az óvoda összesen 180 fő számára biztosít férőhelyet, a kihasználtság nem éri el a 100%-ot, ennek köszönhetően a beköltöző családok számára a szükséges szolgáltatási kapacitás továbbra is biztosított. Az Önkormányzat a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátására a napköziotthonos óvodában bölcsődés csoportot működtet. A 14 férőhelyes bölcsőde kihasználtsága maximális.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Óvodai férőhelyek száma (db)	180	180	180	180	180	180
Óvodába beíratott gyermekek száma (fő)	171	168	156	147	148	156*
Bölcsődei férőhelyek száma (db)	14	14	14	14	14	14
Bölcsődébe beíratott gyermekek száma (fő)	14	14	14	13	14	14

9. táblázat: önkormányzati óvoda és bölcsőde összesített adatai, Tát

Forrás: KSH és *KIR-STAT (2022. októberi adat)

Az intézmény által ellátott feladatok:

- Óvodai nevelés, iskolai életmódra felkészítés
- Nemzetiségi nyelvoktatás
- Óvodai intézményi étkeztetés
- Intézményi vagyon működtetése
- Logopédiai ellátás szükséglet szerint

Óvodai és bölcsődei fejlesztések felsorolása évszámmal 2017 után:

Beavatkozások	Forrás	Költség	helyszín	átadás éve
Korszerűsítés, akadálymentesítés, eszközf fejlesztés: melegítőkonyha és kazánház megszüntetése, a kiszolgáló helyiségek átalakítása, korszerű tornaszoba, sportszertár, orvosi és elkülönítő helyiség, akadálymentes WC, irodák, felnőtt és gyermek öltözők-átadók, raktárak, melegítőkonyha, mosogató és tálaló helyiség, mosószárító, kazánház és vizesblokkok kialakítása a válaszfalak áthelyezésével.	TOP	69,9 millió Ft	Móricz Zsigmond utca 1.	2018

<p>Az összes burkolat, belső és külső nyílászáró, a víz-csatornarendszer és szerelvények cseréje. Korszerű fűtési és melegvíz rendszert kialakítása, új elektromos hálózat, gyenge áramú és riasztórendszer kiépítése. Az épület teljes belső festése.</p> <p>Az energetikai fejlesztés keretében teljes utólagos homlokzat hőszigetelés, továbbá akadálymentesítés.</p> <p>A komfortos elhelyezés érdekében új bútorok, szőnyegek, függönyök, valamint gyermekpancsoló és árnyékoló beszerzése</p>				
---	--	--	--	--

10. táblázat: önkormányzati óvodai és bölcsődei fejlesztések, Tát

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

Közoktatás - általános iskola

Táton egy iskola, a III. Béla Általános Iskola működik két épületben, fenntartója és működtetője az Esztergomi Tankerületi Központ.

- "A" épület – felső tagozat: Szent István út 27.
- "B" épület – alsó tagozat: Fő út 82.
- "C" épület – tagintézmény, mogyorósbányai tagozat: 1-4. osztály

A két táti telephelyen a hivatalos nyilvántartás (KIR) szerint összesen 677 diák számára biztosított férőhely.

Az általános iskolás tanulók száma az elmúlt két évtized alatt csökkenő tendenciát mutatott: 2002-ben még 477-en tanultak a táti általános iskolában, ez a szám 2014-re 338-ra csökkent. Az ITS elfogadása óta eltelt időszakban a tanulók száma stagnál és enyhe növekedést mutat.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban) (fő)	338	325	330	331	337	339	349	348
Általános iskolában tanuló első évfolyamosok száma a nappali oktatásban (fő)	60	42	51	42	48	44	55	43
Más településről bejáró általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (fő)	51	59	50	47	47	49	40	53
Hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (fő)	23	6	5	9	4	1	1	6

11. táblázat: Általános iskolai tanulók adatai, Tát

Forrás: KSH

Az általános iskola A és B épületének energetikai korszerűsítése megtörtént a Környezet és Energia Operatív Program támogatásával, 2012-ben, illetve 2014-ben. 2019-ben sor került a kertvárosi iskola sportudvarának felújítására, szintén pályázaton elnyert, 20 millió Ft-os támogatásból.

Művészeti oktatás

A Lavotta János zeneiskola 1987-ben alakult, mint a nyergesújfalui zeneiskola Tagiskolája, és a rendszerváltást követően önállósodott. Az iskola elsősorban a fúvós hangszerek oktatását tűzte ki célul, mivel a városban két fúvószenekar is működik, ezzel is biztosítva az utánpótlást.

4.2 Közművelődés és sport

A város központjában található a Táti Kultúrház és Könyvtár, mely önkormányzati költségvetésű intézményként szervezi és irányítja a helyi kulturális közösségek munkáját

A kultúrház számos képző- és mozgásművészeti klub valamint a helyi nyugdíjas klub, kórusok és egyéb szervezetek foglalkozásainak ad otthont.

A Kultúrházban működő csoportok, foglalkozások:

- Táti Német Nemzetiségi Fúvószenekar
- Táti Férfikórus
- Német Nemzetiségi Asszonykórus
- Mazsorett csoportok
- Formációs tánc csoportok
- Táti Porcelánbaba Klub
- Szerdai festők
- Nyugdíjas Klub Vegyeskórusa
- Mozdulat Táncművészeti Egyesület
- Zumba, jóga, karbantartó torna, senior latin fitness
- Főnix Darts Klub
- Kerekítő, Mondókás Móka

A Kultúrház és Könyvtár épületenergetikai fejlesztése 2014-ben megtörtént (KEOP), illetve 2020-ban megújult a nagyterem burkolata pályázati támogatásnak köszönhetően, azonban további korszerűsítésekre van szükség.

Tát Város Önkormányzata pályázott és sikeresen nyert a „Közösségi internet hozzáférési pontok fejlesztése, szolgáltatási portfóliójuk bővítése” elnevezésű, GINOP pályázaton nyert el támogatást Digitális Jólét Program Pont fejlesztésére. A Kultúrház és Könyvtárban már korábbiakban is működött teleház, a pályázat segítségével lehetőség nyílt a régi, elavult számítógépek lecserélésére, laptopok, tablet, multifunkciós nyomtató és projektor beszerzésére. A program keretében a Kultúrház egyik munkatársa DJP mentor képzésen vett részt, kifejezetten az idősebb generációval történő együttműködés és csoportmunka tárgyában. Az időseknek szóló ingyenes foglalkozások (gyakorlati órák) keretében az résztvevők elsajátíthatják a számítógép használatát, megismerkedhetnek a tablet és okostelefon nyújtotta előnyökkel, illetve eligazítást kaptak az internet világáról, egyaránt annak hasznos oldaláról és veszélyeiről.

Továbbra sincs megoldva a táti, nemzetközi hírű porcelánbaba klub számára egy állandó kiállótóhely biztosítása.

A város közeleli lapja a negyedévente megjelenő Táti Walzer.

A város legfontosabb sportlétesítményei a nagypályás labdarúgó pálya, a hozzá tartozó edzőpálya, továbbá 3 db salakos tenispálya és az iskola tornacsarnoka. A Duna-Gerecse-Tát Sportegyesülettel évek óta jó kapcsolatot ápol az önkormányzat. Az egyesület keretein belül működik a megyei első osztályba feljutott felnőtt labdarúgó csapat, az utánpótlás csapatok, darts szakosztály). Az egyesület célja elsődlegesen a egészséges életmód, a mozgás, sportolás széleskörű elterjesztése, a szabadidős sporttevékenységek népszerűsítése és biztosítása minden korosztály számára. Ennek jegyében az

egyesület kerékpár- és gyalogtúrák szervezésével is foglalkozik, illetve a nyári szünetekben számos sporttábort kínál a helyi és térségi gyerekeknek.

TAO támogatásból és önkormányzati önrész hozzáadásával új fémkerítést építettek, kivágták az öreg fákat, új kispadokat szereztek be, illetve az MLSZ pályaépítési programjából elkészült a világítással felszerelt műfüves pálya, mely a klubház épülete mellett kapott helyet.

Az iskola mindkét épületében van tornaterem és sportpálya, így a gyermekek több helyszínen is tudnak sportolni.

A téli szezonban minden évben jégsátrat állítanak fel magánkezdemenyezés keretében.

A zöldfelületek megújítására irányuló TOP-ból támogatást nyert projekt keretében futóösvény és játszótér létesült.

4.3 Egészségügyi ellátás

A városban 2 telephelyen 3 felnőtt háziiorvosi praxis és egy gyermekorvos látja el a lakosokat, továbbá két védőnői körzet működik.

A Fő út 58. szám alatti rendelőben működő egészségügyi szolgáltatások:

- sz. háziorvos –Táti 1. ellátási körzet és Mogyorósbánya teljes területe.
- sz. védőnői körzet

A Tát-kertváros, Klapka György u. 2. szám alatti rendelőben működő egészségügyi szolgáltatások:

- 2. sz. háziorvos – 2. táti ellátási körzet,
- 3. sz. háziorvos – a 3. táti ellátási körzettel,
- 2. sz. védőnő - táti ellátási körzettel,
- Fogorvos - táti és mogyorósi ellátási körzettel.

A gyermekorvosi körzet 1993-ban alakult - melyhez Tát és Mogyorósbánya teljes területe tartozik – két rendelőben működik. A gyermekorvos ellátja az iskolaorvosi teendőket is.

Komárom- Esztergom Vármegyében 2023. május 1. napjától az Országos Mentőszolgálat szervezésében új háziorvos/házi gyermekorvos ügyelet indul. Ügyelet helye: 2500 Esztergom, Petőfi Sándor u. 26-28., Esztergomi Vaszary Kolos Kórház.

Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztályával együttműködve kerülnek megszervezésére a célzott szűrési események Táton, a szűrőbuszok a Kultúrház előtt, az önkormányzat honlapján meghirdetett időpontokban állnak rendelkezésre. A szűrővizsgálatok egy részének elvégzése a háziiorvosi ellátás keretében történik.

A településen 1 gyógyszertár működik vállalkozásként (Borostyán patika), amely ellátja Tát és Mogyorósbánya lakóit is.

A védőnői szolgálat személyi és tárgyi feltételei adottak a településen, jelenleg 2 védőnő két körzetet lát el, 2023 júliusától a védőnői szolgálat szervezeti háttere átlakul, a munkaadó az önkormányzat helyett a megyei irányító kórház lesz, a hatósági felügyeletet a Nemzeti Népegészségügyi Központ, a szakmai irányítást az Országos Kórházi Főigazgatóság látja el.

Tát Város Önkormányzata a védőnői szolgáltatáshoz magas szintű biztosításához szükséges feltételeket biztosítja.

Az egészségügyi intézmények eszközállománya, felszereltsége az egészségügyi jogszabályoknak megfelelő, bővítésük, korszerűsítésük azonban folyamatos feladat.

Beavatkozások	Forrás	Költség	helyszín	átadás éve
---------------	--------	---------	----------	------------

<p>Fejlesztés, felújítás, korszerűsítés: külső felújítása keretében a tetőhéjazat cseréje, bádogozás, az eresz- és lefolyó esőcsatorna rendszer cseréje, külső hőszigetelés. Kültéri lámpatestek modernizálása, külső akadálymentesítés rámpák kialakításával, lépcsők csúszásmentes burkolatra cserélése</p> <p>Belső átalakítás: akadálymentes WC-t és egy multifunkcionális helyiség kialakítása infokommunikációs akadálymentesítés is.</p> <p>Kerékpár és babakocsi tároló telepítése, az épülethez kapcsolódó udvar teljes zöld felületének rendezése, az épülethez tartozó járdák, térkő burkolatok kialakítása.</p> <p>Kültéri padok és esővíz gyűjtő tartályokat elhelyezése.</p> <p>Napelemes rendszer telepítése: 26 db napelem panelből álló, hálózatra termelő napelemes rendszer kialakításával.</p>	TOP	32,7 millió Ft	Klapka Gy. u. 2.	2017
---	-----	----------------	------------------	------

12. táblázat: Egészségügyi fejlesztések, Tát

Forrás: KSH

4.4 Szociális szolgáltatások

Család- és Gyermekejéleltető Szolgálat

Az intézmény ellátási közege Tát és Mogyorósbánya, az ellátás helyszíne szintén a Móricz Zs. utca 1. alatti épületegyüttesben található. A szolgáltatások magukban foglalják a következőket:

- igényalapján a családban felmerülő problémák megoldásában való közreműködés
- felmerülő problémák okainak feltárása
- tájékoztatás, tanácsadás
- segítségnyújtás hivatalos eljárásokban
- egyéni esetkezelés keretein belül segítő beszélgetés
- tárgyi adományok juttatása
- családban felmerülő konfliktusok kezelésében segítségnyújtás, életvezetési problémákban tanácsadás

Idősellátás

A Szent György Otthon integrált szervezeti formában működő vegyes profilú intézmény (Szent György tér 1.) a lakosság-szám alapján nem kötelező feladatot az önkormányzat a több mint 30 éves múltja visszatekintve látja el. Az otthon által nyújtott szolgáltatások:

- 71 fő ápolás-gondozás bentlakással
- 25 fő nappali ellátás (Idősek Klubja)

A gondozási szolgáltatás két egységgel – átlagos szintű elhelyezést nyújtó és demens részleg – összesen 36 szobával működik. A gondozást nyújtó bentlakásos intézmény azok számára nyújtja szolgáltatásait, akiknek egészségi állapota rendszeres gyógyintézeti kezelést nem igényel. Amennyiben az otthonban lakó később állandó gondozásra, ápolásra szorul, továbbra is az otthon lakója maradhat. Az intézmény kihasználtsága 100 %-os, az időskorúak otthonban történő elhelyezése várólista szerint történik, 2022-ben a nagyságrendileg 100 fő szerepelt a várólistán.

Az otthon által nyújtott további szolgáltatások:

- házi segítségnyújtás
- szociális étkeztetés

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás jelenleg Táton nem működik. A házi segítségnyújtást az önkormányzat a Regionális Szociális Intézményfenntartó Központ TÁBITA alapszolgáltatási Központtal történő feladat-ellátási szerződés alapján biztosítja.

Az egyes intézmények közötti együttműködést a fenntartó önkormányzat az intézményeivel fennálló jó kapcsolataira alapozva koordinálja.

4.5 Esélyegyenlőség

A megújított Helyi Esélyegyenlőségi Programot (2018-2023) 2018-ban fogadta el az önkormányzat képviselőtestülete. Az esélyegyenlőség megvalósítását alapelvnek tekinti, amely érvényesül valamennyi önkormányzati tevékenységben: a kötelező és önként vállalt feladatok ellátásában a helyi szintű közpolitika alakítása során.

Az önkormányzati intézményeknél a fejlesztések során az akadálymentesítés teljes körűen megvalósult.

A HEP a részletes helyzetfeltárás alapján öt intézkedést fogalmazott meg, melyek a következők:

célcsoport	Azonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
Mélyszegénységben élők	Munkanélküliség, képzettség hiánya	Munkahelyteremtő vállalkozások támogatása, képzések szervezése, tanácsadás
Gyermekek	Eltérő képesség miatt tanulási nehézségek	Egyénre szabott foglalkozások
Idősek	Elmagányosodás, egészségügyi problémák	Prevenció: szűrések, előadások; programok
Nők	Kisgyermekes munkavállalók gondjai	Részmunkaidős foglalkoztatás, szünidős programok gyerekeknek
Fogyatékkal élők	Adathiány, korlátozott munkalehetőségek	Felmérés készítése, teljes körű akadálymentesítés

13. táblázat: esélyegyenlőségi intézkedések, 2018-2023, Tát

Forrás: Helyi Esélyegyenlőségi Program, Tát, 2018-2023

5. Tát gazdasága

5.1 A település gazdasági súlya, szerepköre

Tátot a térségre jellemző, XIX. században kezdődő, és mind a mai napig tartó ipari fejlődés csak mérsékelten érintette. Az 1960-as évekig agrárjellegű település lakossága számára a környék ipari és bányászati munkahelyei az elmúlt évtizedekben nagy jelentőséggel bírtak, mára a bányászat visszaszorulása és a feldolgozóipari ágazatok differenciálódásával lényegében foglalkoztatási szempontból a helyzet változatlan.

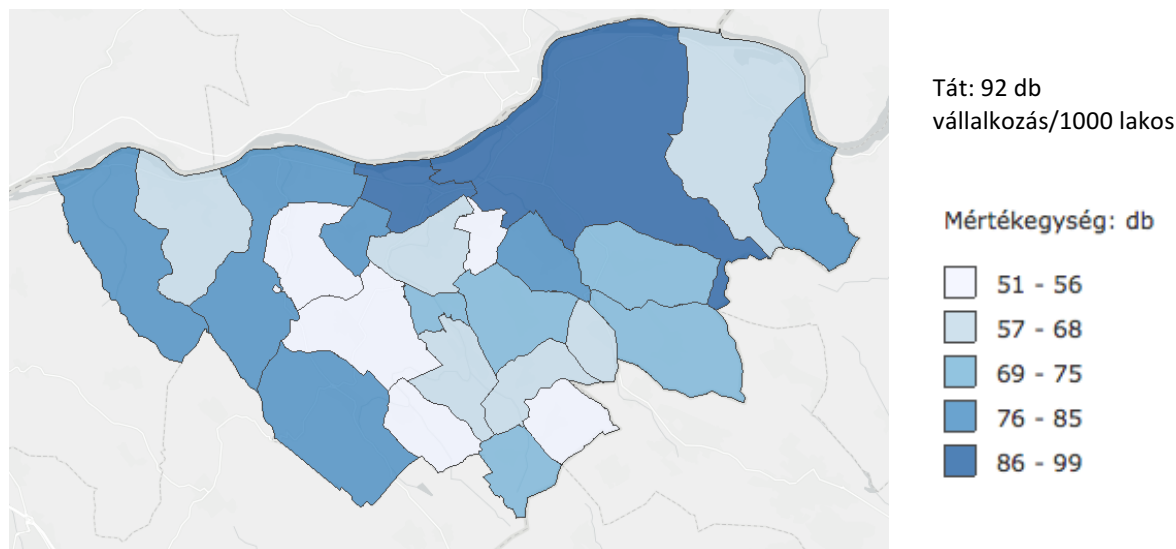
Komárom-Esztergom megye 2020-ban Budapest, Győr-Moson-Sopron és Fejér megyét követte az egy főre jutó bruttó hazai termék előállításában, mely jól tükrözi a megye stabil gazdasági helyzetét.

Táton az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték (GDP/fő) nagysága 2012-ben alacsonyabb volt, mint a járás szomszédos településein, valamint hasonló különbségek figyelhetők meg az egy főre jutó iparüzési adó összehasonlító adataiban is. Tát gazdasági súlya az egyébként tradicionálisan iparosodott térségben növekvő, az alvóváros szerepkör mellett az önkormányzat vállalkozásbarát feltételek megteremtésével igyekszik a helyi gazdasági szektor megerősödését elősegíteni.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Tát	20,28	26,83	21,93	27,8	33,45	23,66
Tokod	43,29	54,94	60,28	63,17	69,16	64,63
Nyergesújfalu	76,8	133,5	107,96	108,72	159,05	114,92
Esztergom	141,91	148,57	161,66	152,61	181,16	128,92

14. táblázat: Egy főre jutó iparüzési adó (ezer Ft)

Forrás: TelR

32. ábra: Ezer lakosra jutó működő vállalkozások száma az Esztergomi járásban, 2020 (db)

Forrás: KSH, Térképes Interaktív Megjelenítő Alkalmazás

Táton nincsenek nagyvállalatok, ezt tükrözi az egy lakosra jutó jegyzett tőke alacsony szintje, mely a szomszédos településekkel összehasonlítva is alacsonynak mondható.

	2012	2021
Tát	72,2	86,2
Tokod	99,9	99,2
Nyergesújfalu	442,9	1719,5
Esztergom	3454,2	3742,2

15. táblázat: Az egy lakosra jutó jegyzett tőke nagysága (ezer Ft)

Forrás: TeIR

A magas és javuló foglalkoztatottság viszonylag stabil vásárlóerőt (helyi lakosok mellett a szolgáltatásokat térségből igénybe vevők és a Táton dolgozó ingázók) jelent a helyi kiskereskedelmi, lakossági szolgáltatásokat kínáló vállalkozások életképességére nézve, mely a minőségi összetételére is hatással van.

	2015	2021
Tát	574	634
Tokod	1158	701
Nyergesújfalu	2517	2595
Esztergom	10906	10803

16. táblázat: Foglalkoztatottak átlagos állományi létszáma (TAO egyéb adatok; magyar számviteli szabályok szerint adózók) (fő), Forrás: TeIR

A gazdasági súly változásáról az ingázási adatok 2022-es, népszámlálási adatai fognak kiegészítő képet nyújtani. 2021-ben a Lechner Tudásközpont adatfeldolgozása szerint a következők jellemezték Tátot:

TÁT

Más településekre elingázók a foglalkoztatottak arányában: 70,9%

Összes foglalkoztatott száma: 2376 fő

...ebből más településekre elingázók száma: 1684 fő

...ebből járasközpontokba elingázók száma: 822-831 fő

Céltelepülés (járasközpont)	Elingázók száma	Elingázók az összes elingázó arányában	Leggyorsabb út hossza	Leggyorsabb út időtartama
Esztergom	635 fő	37,7%	12 km	12 p
Budapest	139 fő	8,3%	60 km	64 p
Tatabánya	14 fő	0,8%	39 km	37 p
Komárom	13 fő	0,8%	43 km	53 p
Pilisvörösvár	5 fő	0,3%	27 km	32 p
Tata	4 fő	0,2%	41 km	39 p
Győr	3 fő	0,2%	104 km	75 p
Bicske	1-2 fő	0,1-0,1%	38 km	37 p
Érd	1-2 fő	0,1-0,1%	60 km	52 p
Gyöngyös	1-2 fő	0,1-0,1%	129 km	105 p
Martonvásár	1-2 fő	0,1-0,1%	70 km	56 p
Mezőkövesd	1-2 fő	0,1-0,1%	173 km	120 p
Székesfehérvár	1-2 fő	0,1-0,1%	103 km	74 p
Tab	1-2 fő	0,1-0,1%	169 km	115 p
Vác	1-2 fő	0,1-0,1%	76 km	71 p
Vecsés	1-2 fő	0,1-0,1%	88 km	75 p

Forrás: lechnerkozpont.hu

5.2 A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

A regisztrált vállalkozások száma 2021-ben 681 db volt Táton (2015-ben 565), ez a megyei regisztrált vállalkozásoknak mindössze 1,6 %-a, ugyanakkor arányos Tát megyei népességen belüli súlyával (a megye lakosságának 1,7 %-a él Táton). A vállalkozások szektor-szerkezetében jelentős elmozdulás nem történt, bár minden ágazatban növekedett a vállalkozások száma, arányaiban csak az építőipar aránya változott pozitív irányban, összefüggésben a gazdasági konjunktúra alatt tapasztalható élénk építési tevékenységgel. Továbbra is a legmagasabb arányt a szolgáltatási ágazat képviseli, a mezőgazdaság

ágazatban regisztrált vállalkozások száma a járási átlagtól alacsonyabb 2021-ben, a vállalkozási szerkezetben számuk alacsony. A feldolgozóipari ágazatban regisztrált vállalkozások számát meghaladja az építőipari profilú vállalkozások száma, a szolgáltatásokon belül dominánsan vannak jelen a kereskedelem és gépjárműjavítás, illetve az ingatlanügyletekkel foglalkozó vállalkozások.

	2015		2021	
	Regisztrált vállalkozások		Regisztrált vállalkozások	
	száma	aránya	száma	aránya
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	41	6%	39	6%
Ipar összesen	64	11%	76	11%
Bányászat, kőfejtés	0		0	
Feldolgozóipar	63		72	
Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	0		3	
Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmosás	1		1	
Építőipar	78	14%	119	17%
Szolgáltatások	382	69%	447	66%
Kereskedelem, gépjárműjavítás	91		91	
Szállítás, raktározás	17		16	
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	32		31	
Információ, kommunikáció	19		24	
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	12		16	
Ingatlanügyletek	105		112	
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	63		87	
Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	30		47	
Közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás	0		0	
Oktatás	19		24	
Humán-egészségügyi, szociális ellátás	16		20	
Művészet, szórakoztatás, szabadidő	7		14	
Egyéb szolgáltatás	35		41	

17. táblázat: Regisztrált vállalkozások száma és megoszlása ágazatok szerint, Tát

Forrás: TelR

Pozitív, hogy a nagyobb hozzáadott értékkel járó szolgáltatási ágazatok erősödtek a településen, ilyen az infokommunikáció, valamint a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység területe.

A regisztrált vállalkozásokhoz képest a működő vállalkozások száma már lényegesen alacsonyabb, Tát 2021-ben számuk 492 (2014-ben 299 db) volt, ez kevesebb, mind a fele a regisztrált vállalkozásoknak. Ez az arány egyébként nagyságrendileg hasonló a megye városai esetén. Legnagyobb a különbség a regisztrált és működő vállalkozások száma között az ingatlanügylek nemzetgazdasági ágban, illetve a mezőgazdasági szektorban

	2020	
	Működő vállalkozások	
	száma	aránya
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	4	1%
Ipar összesen	53	11%
Bányászat, kőfejtés	0	
Feldolgozóipar	53	
Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	0	

Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgyűjtés, szennyvíztisztítás	0	
Építőipar	99	20%
Szolgáltatások	336	68%
Kereskedelem, gépjárműjavítás	88	
Szállítás, raktározás	14	
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	15	
Információ, kommunikáció	15	
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	13	
Ingtatlanügyletek	8	
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	76	
Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	31	
Közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás	n.a	
Oktatás	15	
Humán-egészségügyi, szociális ellátás	18	
Művészet, szórakoztatás, szabadidő	8	
Egyéb szolgáltatás	35	

18. táblázat: Működő vállalkozások száma és megoszlása ágazatok szerint, Tát

Forrás: TeIR

A vállalkozások méret szerinti megoszlása jól mutatja mikro és kisvállalkozások dominanciáját, mindössze egy középvállalat tartozott

	Tát	Tokod	Nyergesújfalu
1-9 fő	480	248	622
10-19 fő	18	8	11
20-49 fő	5	3	5
50-249 fő	1	1	4
250-499 fő	0	1	1
500 és több fő	0	0	1

19. táblázat: Regisztrált vállalkozások száma és megoszlása foglalkoztatottak száma szerint, 2021 (a 0 és ismeretlen fős regisztrált vállalkozások száma 253 db volt)

Forrás: TeIR

Mezőgazdaság

Egészen az 1960-as évekig a mezőgazdaság volt a vezető gazdasági ágazat és a legnagyobb foglalkoztató Táton. A Tati Vörös Csillag Termelőszövetkezet melléküzemágaként fémtömegcikkgyártás (pl. szemüveg alkatrész), műanyagüzem (pl. műanyagkanna gyártás), élelmiszer feldolgozás (tészta- és süteményfélék készítése), galván üzem (horganyozás, nikkelezés) is működött. 1990-ben a mezőgazdasági szövetkezet alakult, fő tevékenysége az egyéb gyümölcs- és zöldség feldolgozás, tartósítás és forgalmazása lett.

2020-ban a KSH adatai szerint 31 gazdaságot regisztráltak tati székhellyel, a regisztrált őstermelők száma 2021-ben 14 fő volt (TeIR).

Ipar

Az ipar alapjait a már említett termelőszövetkezet melléküzemágai honosították meg. Ma a legjelentősebb ipari termelőegységek a bútor- és építőiparhoz, illetve az újonnan érkezett vállalatokhoz köszönhetően az elektronikához / autóiipari beszállítói körhöz kapcsolódnak.

Szolgáltatások

A szolgáltatási szektor meghatározó elemét jelenti a kiskereskedelem. Táton 2021-ben összesen 60 db kiskereskedelmi és járműüzletet tartott nyilván a KSH (2014-ben 68 db), az ezer lakosra vetített arány a megye kisvárosaihoz hasonló sűrűséget mutatja.

A kiskereskedelmi kínálat széles körű, egy üzemanyag-töltő állomás és három nemzeti dohánybolt, valamint egy gyógyszertár található a településen. Nagyobb méretű szupermarket a Spar és az Aldi, és már drogéria is működik Táton (Rossmann), illetve a KIK és a Pepco is nyitott üzletet. A nagyobb kiskereskedelmi egységek koncentráltan, Tokod felől is jól megközelíthető helyen, a 10-es főút mellett működnek.

Az egyéb kereskedelmi és szolgáltató funkciók is területileg a főbb útvonalak mentén, illetve a városközpontban koncentrálódnak.

A helyi, térségi termelők értékesítését biztosító piac a Spar mentén került kialakításra, TOP forrásból elnyert pályázat keretében.

Turizmus

Tát gazdasági szerkezetében a turisztikai ágazat súlya még ma sem jelentős. Turisztikai szempontból potenciált jelent a Duna menti fekvés és a Tái-szigetek, azonban jelenleg a kiszolgáló funkciók hiányoznak a területről. A terület pozícionálása és fejlesztése a mellékág vízminőségének javításával kapcsolatos kormányzati beavatkozások után indulhat el sikeresen.

A Duna-part és szigetek mellett két turisztikai szempontból is értékes épülettel rendelkezik a település (templom és magtár). A magtár épülete magántulajdonban van, jelenleg raktározási funkciót lát el.

Tát Esztergomból rövid, mintegy 10 perces autózással kényelmesen elérhető. Esztergom turisztikai pozíciójának javítása – különösen a belföldi és többnapos vendégforgalom vonatkozásában –, valamint a települések közötti együttműködés, közös marketingtevékenység lehet a kulcsa a tái vendégforgalom sikeres bővítésének.

A szálláshelykínálat egyelőre kielégíti a felmerülő igényeket Táton, az Öreg Halász Fogadó az 1930-ban épült Strand vendéglő épületének 1995-ben történt átalakításával kezdett el működni, 2021-ben nagymértékű felújításon esett át.

A szálloda mellett több családi házban is működik szálláshely szolgáltatás. A kereskedelmi és magánszálláshelyeken található összes férőhelyek száma 2013-ban – a KSH nyilvántartásában – 93 volt. A magánszálláshelyeken elérhető férőhelyek száma szezonról függő, 2022-ben júniusban volt elérhető a legtöbb férőhely (6 szálláshely/ 18 szoba/60 férőhely). 2022 során 755 vendég és összesen 2862 vendégéjszaka került regisztrálásra (2014-ben összesen 2411 vendégéjszaka), ez alapján az átlagos tartózkodási idő 3,7 nap, mely jelentős javulás mind a 2014-es évi 2,3 naphoz képest. Júliusban a tartózkodási idő átlaga – 359 vendég mellett – 11,6 nap volt. A vendégek 3%-a, míg a vendégéjszakák 25%-a külföldi volt.

A gasztronómiai kínálat vonatkozásában – mely ma már a turizmusban is fontos vonzerőt jelent – meg kell említeni a családi vállalkozásként működő Viktória Éttermet, valamint a közigazgatási határ módosítása után Táthoz kerülő Rönkház Éttermet, mely az elkerülő út mellett található, jelenleg korlátozott nyitva tartással üzemel.

2015-ben megalakult az Esztergom és Térsége Turisztikai Egyesület azzal a céllal, hogy fejlessze Esztergom és térsége turizmusának versenyképességét, növelje a vendégéjszakák és vendégérkezések számát, valamint meghosszabbítsa a turisztikai szezont. 2018-tól a szervezet tártulajdonosként beolvadt a Duna-Gerecse Turisztikai Nonprofit Kft-be. Tái turisztikai népszerűsítésében a Tourinform esztergomi irodája is szerepet vállal.

5.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai

A vállalkozói szektor fejlesztési aktivitását az uniós támogatások is jól jelzik: a 2014-2020-as időszakban a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Programból (GINOP) tái telephellyel, 30 nyertes pályázat keretében több mint egy milliárd Ft értékű támogatást nyertek el a vállalkozások: ezek között voltak

ESZA-ból finanszírozott, a munkaerő képzésére irányuló projektek, valamint épületenergetikai és a megújuló energia alkalmazására irányuló fejlesztések is a telephely-fejlesztési és eszközbeszerzési, technológia-fejlesztési pályázatok mellett. A támogatási intenzitás ennek megfelelően változó volt, de összességében elmondható, hogy a pályázatoknak és az önerőnek köszönhetően nagyságrendileg csak a GINOP-ból mintegy 1,5 milliárd Ft értékű fejlesztést hajtottak végre a vállalkozások. A 2021-2027-es programozási időszakban a GINOP Pluszból eddig két vállalkozás részesült támogatásban táti projektmegvalósítási helyszínnel, összesen közel 400 millió Ft értékben.

A Kormány nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánította a következő, magánszektor által kezdeményezett beruházást:

- Logisztikai raktárcsarnok építésére és kiegészítő funkciók kialakítására irányuló beruházás Tát város területén (Tát külterület 072/4 helyrajzi számú ingatlan, valamint Tát belterület 1788/42 és 1788/50 helyrajzi számú ingatlanok)

A projekt megvalósítása érdekében a területrendezési eszközök módosítása megtörtént. A projekt keretében egy közel nettó 4 milliárd Ft értékű beruházás előkészítése megkezdődött, mely további feldolgozóipari munkahelyeket jelent a térségben.

5.4 A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők

Elérhetőség, térségi kapcsolatok

Tát közlekedéscsoporthelyi helyzete kedvezőnek mondható, ipartelepe Esztergom irányából könnyen megközelíthető. Esztergom és a táti gazdasági területek szempontjából meghatározó fejlesztés lesz az M1 és Esztergom közvetlen összeköttetését biztosító gyorsforgalmi út megépítése. Esztergom és a szlovákiai Párkány közelsége és a logisztikai fejlesztések – köztük a 2016-ban elkészült teherkomp kikötő – szintén erősítik a térség gazdasági pozícióját és ennek következtében a telephelyek iránti keresletet.

Telephely kínálat

Az önkormányzat a munkalehetőségek biztosítása érdekében az ipari terület kialakításával, elsősorban a kisvállalkozások letelepedését támogatta az első időszakban. Ennek érdekében több lépcsőben hajtottak végre fejlesztéseket:

2001-ben az iparterület vízhálózatának bővítésére került sor, összesen 20 829 000,- Ft értékben, melyhez a település 6,15 millió Ft támogatást nyert el.

2003-ban az iparterület útépítés révén fejlődött tovább (Babits M. u., Madách I. u., Törökvész u. egy szakasza), költség: 29 267 000,- Ft; támogatás: 5 354 000,- Ft.

2008-ban felújították az ipartelepi csomópontot, saját forrásokból, mintegy 3,5 millió Ft-ért.

2017-ben a Terület és Településfejlesztési Operatív Programból 100%-os támogatás mellett 320 millió Ft-ot nyert el sikeresen az önkormányzat pályázaton, ebből folytatódhatott az iparterület bővítése, ezzel egyrészt a már helyben – Táton – működő, fejlesztést és munkahelybővítést tervező vállalkozások növekedéséhez a területi feltételeket biztosítsa, másrészt a projekt lehetőséget adott arra is, hogy az egyébként erősen iparosodott térség gazdasági erejét növelve (Duna-menti térség és Esztergom ikerváros térsége) új vállalkozások megtelepedését is elősegítse. A projekt az új terület alpinfrastruktúra kiépítésére, bővítésére, az iparterületek elérhetőségét és feltárását segítő vonalas infrastruktúrák fejlesztésére fókuszált. A fejlesztés 21 helyrajzi számú ingatlant érintett, összesen 7,116 ha területű iparterületből 17 parcella (5,189 ha) vált bérelhetővé ipari vállalkozások számára székelyként illetve telephelyként, de hosszabb távon – a fenntartási idő leteltével – igény esetén értékesítésre is kerülhet számukra. A fennmaradó ingatlanok az infrastrukturális alapellátás biztosításához kerültek felhasználásra (pl. út, csapadékvíz elvezetés, köztisztviselés, szennyvízáttemelő telep elektromos energiaellátása, víz- és szennyvízhálózat kiépítés).

2023-ban 14 vállalkozással volt élő bérleti szerződése az önkormányzatnak az iparterületen.

Tát Város Önkormányzata a jelentkező igények alapján, szerkezeti tervével összhangban kívánja a gazdasági fejlesztésre alkalmas közművesített telekkínálatát bővíteni a jövőben is, a módosított településrendezési eszközeiben meghatározottak szerint.

Térségi együttműködés

Tát versenyképessége szempontjából döntő jelentősége van a járás települései és ezen belül is különösen Esztergom gazdasági pozíciójának megerősödésének. Tátra nézve a közvetlen gazdasági célú ingatlankereslet növekedése mellett a lakóterületek iránti kereslet, valamint a lakóingatlanok értékének stabilitása, a helyi szolgáltatások és kiskereskedelem életképességét, prosperálását biztosító jövedelmek, azaz a vásárlóerő növekedése mind fontos szempont. Esztergommal mind a közúti, mind a közösségi közlekedési kapcsolat kiváló, mely a munkahelyi és oktatási célú ingázás szempontjából is meghatározó. Esztergom turisztikai szerepének erősítése, a vendégforgalom fejlesztésében a térségi együttműködés minősége meghatározó lesz. Egyelőre Esztergom messze nem használja ki adottságait ezen a téren.

Üzleti szolgáltatások

Az Esztergom és Vidéke Takarékszövetkezet több évtizeden át működött a környező településeken, így Táton is 1970-től, majd 2008. június 30-án beolvadt a Halászi Takarékszövetkezetbe és új Duna Takarékszövetkezet elnevezéssel, nagyobb lefedettséggel működik tovább. Egyik legmodernebb fiókja található Táton, székhelye Győrben van.

A két éve korszerűsített, kibővített új helyre költöző bankfiókban kapott helyett a helyi posta is, amely ezzel tevékenységét jelentősen bővíthette és ezáltal a környékbeli települések kiszolgálásában is szerepet játszik.

A takarékszövetkezeti fiók mellett két ATM automata üzemel Táton, egyiket a takarékszövetkezet, másikat pedig az OTP létesítette.

A településen helyi gazdaság-vagy területfejlesztést segítő iroda vagy kirendeltség nem működik, de a Táti teleház az igények szerint ellát ilyen tevékenységet.

Kutatás-fejlesztés

Táton a gazdasági társaságok kutatás-fejlesztési tevékenysége nem ismert.

6. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere

A gazdaságfejlesztés, településfejlesztés alapfeltételét jelenti a kiszámítható, stabil pénzügyi háttér. Az önkormányzatok gazdálkodása elválaszthatatlan az államháztartástól, annak egyik alrendszerét jelenti. Az államigazgatás korszerűsítése során az ágazati jogszabályok változása, az adórendszer esetleges átalakítása az önkormányzat gazdálkodási helyzetét is befolyásolja.

6.1 Költségvetés, gazdasági program, vagyongazdálkodás, fejlesztések

A 2020-2024 közötti időszakra elfogadott gazdasági program megfogalmazza a vagyon- és pénzügyi gazdálkodási irányelveket, a legfontosabb vezérelv, hogy ezzel biztosított legyen a település feladatcentrikus működtetése és fejlesztése. Ennek érdekében az önkormányzat

- törekszik saját működési bevételeinek növelésére, olyan helyi adórendszer megteremtésére, amely megfelel a helyi adópolitika elvárásainak, és hatékony eszköze az önkormányzat saját forrás növelésének, emellett figyelembe veszi az adófizetők teherbíró képességét is;
- nyomon követi a költségvetési támogatási rendszert, és az elképzeléseivel összhangba hozva igyekszik kihasználni a támogatási rendszer nyújtotta előnyöket;
- áttekinti a meglévő vagyontárgyait, azok hasznosításának módjait és lehetőségeit, valamint a fenntartási, üzemeltetési költségek nagyságát. Javaslatot dolgoz ki az egyes vagyontárgyak megfelelő hasznosítására, a felesleges vagyontárgyak kihasználására, valamint az egyes vagyontárgyak értékesítésére;
- rendszeresen figyelemmel kíséri a befektetéseit, értékpapírjait, megvizsgálja a lehetséges hozamokat, hasznokat;
- törekszik arra, hogy a gazdasági programjában meghatározott célkitűzéseket hitelfelvétel nélkül, minél több pályázati forrás bevonásával valósítsa meg.

Költségvetés

A COVID-19 járványhelyzetben meghozott kormányzati intézkedések, valamint a több okra visszavezethető jelentős infláció – mely 2022-től a geopolitikai helyzet miatt tovább erősödött – a kötelező és önként vállalt feladatok ellátása tekintetében is nagyobb kihívást jelentett az önkormányzat számára. Az államháztartás reformja elengedhetetlen lenne, mivel az elmúlt két és fél évtized tapasztalatai, az ágazati szabályok, a gazdasági folyamatok, az állami és önkormányzati feladatok arányeltolódása miatt szükséges lenne az önkormányzati finanszírozás emelésre.

A fenti tényezők mellett is biztosított azonban az önkormányzat stabil pénzügyi helyzete, hitel felvételére továbbra sem került sor, a pályázati és támogatási lehetőségeket ki tudta használni az önkormányzat az elmúlt időszakban.

	2019	2020	2021	2022
Önkormányzatok működési támogatásai	471 507 560	496 132 491	573 889 463	640 062 746
Működési célú támogatások államháztartáson belülről	29 712 411	31 035 617	26 577 995	22 908 044
Közhatalmi bevételek	214 424 438	134 008 447	120 122 743	136 265 690
Működési bevételek	136 330 484	137 325 779	137 641 435	85 025 752
Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről	444 243 986	134 275 902	522 608 612	16 457 592
Felhalmozási bevételek	7 272 264	22 085 959	8 871 845	47 536 815
Finanszírozási bevételek	935 967 870	621 841 119	552 112 126	1 089 378 072

Költségvetési és finanszírozási bevételek összesen	2 248 585 275	1 585 605 783	1 950 812 031	2 042 846 220
--	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

20. táblázat: Tát Város Önkormányzata költségvetése – bevételek (Ft)

Forrás zárszámadási rendeletek; www.or.njt.hu

A közhatalmi bevételek (adók, díjak, bírságok), azaz az önkormányzat saját bevételeinek legnagyobb részét a helyi iparüzési adó teszi ki, ez 2022-ben az eredeti költségvetési rendeletben előirányzott bevételt a zárszámadási rendelet szerint meghaladta, jelentős visszaesése a COVID19-járványhelyzettel magyarázható (vállalkozások nehézségei, illetve a kormányzati intézkedések hatása). A helyi iparüzési adóból származó bevétel azonban a város iparterület-fejlesztésének köszönhetően várhatóan tovább növekszik és stabil saját forrást jelent az önkormányzat számára. A közhatalmi bevételek vonatkozásában további változást jelentett a gépjárműadó helyben maradó 40%-ának elvonása. Ez a 2019-es évben még 26,5 millió Ft bevételt jelentett az önkormányzatnak.

A felhalmozási bevételeken belül az egyes tételek nagysága változó, az államháztartáson belülről érkező bevételek között jelennek meg a különböző projektek támogatási összegei (uniós nyert pályázatok, egyéb pályázatokon elnyert források aktuális évben elszámolt hányada), illetve a felhalmozási bevételek alatt elsősorban az önkormányzat ingatlanértékesítésből származó bevételei.

	2019	2020	2021	2022
Helyi iparüzési adó	177 270 161	125 929 437	118 227 517	128 460 342
Vagyoni típusú adók	6 253 139	6 065 708	5 907 429	5 869 548

21. táblázat: Önkormányzat saját bevételei (Ft)

Forrás zárszámadási rendeletek; www.or.njt.hu

A finanszírozási bevételek között jelentős mértékű az előző évek kiváló gazdálkodását tükröző maradványérték összege, ez 2022-ben meghaladta az 1 milliárd Ft-ot.

Kiadási oldalon a működési kiadások között jelennek meg a közös polgármesteri hivatal mellett a kötelező és önként vállalt feladatok bér- és dologi kiadásai, valamint a felhalmozási célú (felújítások, beruházások) kiadások.

	2019	2020	2021	2022
Működési célú kiadások	857 353 249	763 293 125	778 376 715	499 223 160
Beruházások	456 777 230	249 456 977	61 356 327	201 196 122
Felújítások	196 750 923	23 385 127	19 980 768	37 909 520

22. táblázat: Tát Város Önkormányzata költségvetése – kiadások fontosabb tételei (Ft)

Forrás zárszámadási rendeletek; www.or.njt.hu

A kiadási oldalon jól látszik az önkormányzat takarékos működése, melyhez az intézményi felújítások, energetikai korszerűsítések, a megújuló energia beruházások és az átgondolt működtetés egyaránt hozzájárul.

Vagyoni helyzet

Az önkormányzat vagyoni helyzetét folyamatosan javítja fejlesztések és beruházásoknak köszönhetően. Továbbra is jelentős fejlesztési célú ingatlanállománnyal rendelkezik, mely stratégiai időtávban biztosítja az ingatlan-tulajdonjogi háttérrel. Az iparterület-fejlesztési pályázat fenntartási időszaka után az eddig bérelt ingatlanok megvásárlására a bérlőknek lehetősége lesz, amennyiben a bérelt területen felépítmény jellegű beruházás is történt. A jövőben ez a felhalmozási bevételeket fogja bővíteni.

Gazdasági programban megfogalmazott településfejlesztési célok

A Gazdasági Programban (2020-2024) az önkormányzat olyan célokat jelölt meg, melyek a település általános fejlesztését, szépítését segítik elő, valamint a közszolgáltatások biztosításához és fenntartásához kapcsolódnak.

Településfejlesztési célok:

- szükség esetén építési telkek és ehhez kapcsolódva új utcák kialakítása,
- újabb ipari terület kialakítása,
- utak, járdák építése, felújítása,
- középületek rendszeres karbantartása, környezetének rendezése,
- csapadékvíz-elvezető rendszer építése, felújítása,
- szennyvízcsatorna folyamatos felújítása,
- a település egész területének szépítése az utcák fásítással, dísznövények ültetésével,
- parkok, játszóterek, szolgáltató épületek és szolgáltatások fejlesztése a pihenést, kikapcsolódást elősegítve.

Fejlesztések

Az önkormányzat az ITS 2017. évi elfogadása óta is számos fejlesztést valósított meg, ezek közül a legjelentősebbek, melyek a 2014-2020-as uniós ciklus alatt és 100%-os támogatás mellett valósultak meg vagy vannak folyamatban:

Fejlesztés neve, tartalma	Költségvetés (Ft)	Finanszírozás	Megvalósítás befejezése
Klapka György úti orvosi rendelő épületének infrastrukturális fejlesztése	32 705 948	TOP	2017
Tát Polgármesteri Hivatal energetikai korszerűsítése	41 409 000	TOP	2019
Tát – Mogyorósbánya – Péliföldszentkereszt kerékpárút létesítése	157 466 254	TOP	2021
Tát Város csapadékvíz-elvezetésének fejlesztése	386 330 745	TOP	2023 (tervezett)
Tát zöld-hálózat fejlesztési program I. ütem	170 354 400	TOP	2020
A táti Napközi otthonos Óvoda és Bölcsőde fejlesztése	69 924 328	TOP	2017
Táti KKV iparterület feldolgozóipari és logisztikai fejlesztése	320 395 464	TOP	2019
Tát Város Önkormányzata ASP központhoz való csatlakozása	6 994 844	KÖFOP	2019
Adósságkonszolidáció Hivatal épülete, járdaépítés, óvoda fűtés,	181 000 000	BMÖGF	2019

23. táblázat: Tát Város Önkormányzata fontosabb projektjei

Forrás zárszámadási rendeletek; www.or.njt.hu

Az ITS módosítás időpontjában a 2021-2027-es időszak uniós források folyósításáról még tartanak a tárgyalások, a kormány azonban az Európai Bizottság által jóváhagyott operatív programokhoz kapcsolódóan már megjelentetett felhívásokat és támogatási döntések is születtek. Az előkészítő munkának köszönhetően Tát Város Önkormányzata sikeres pályázatot nyújtott meg a zöld-hálózat

fejlesztés 2. ütemére a TOP Plusz alatt, ezzel nagyságrendileg 500 millió Ft-os támogatás keretében folytatódhatnak a fejlesztések.

6.2. Településüzemeltetés, lakás- és helyiséggazdálkodás, energiagazdálkodás

Településüzemeltetés

A Gazdasági Program (2020-2024) a településüzemeltetés vonatkozásában is megfogalmazza az általános irányelveket:

- Az Önkormányzat a közszolgáltatások biztosítása és színvonalának emelése vonatkozásában meghatározottakat a lehető legmegfelelőbb szolgáltatóval végezze, figyelembe véve
  - a gazdaságosság,
  - a hatékonyság,
  - az eredményesség követelményeit.
- A településüzemeltetési feladatok főbb szervezési, lebonyolítási feladatait a hivatal végzi.
- A településüzemeltetés során az Önkormányzat Képviselő-testületének figyelemmel kell kísérnie az egyes közfeladatokkal kapcsolatban felmerülő kiadásokat és a vele szemben keletkező bevételeket adott évben, illetve több év viszonylatában. A növekvő költségvetési kiadással és a csökkenő költségvetési bevétellel járó közfeladatok esetében rendszeresen vizsgálni kell azt, hogy a közszolgáltatás biztosítása más szolgáltatóval, illetve más módon nem lehetséges-e.
- A településüzemeltetés során biztosítani kell a megalapozott költségvetéssel, és a likviditás folyamatos figyelemmel kíséréssel azt, hogy az üzemeltetéshez szükséges pénzügyi fedezet rendelkezésre álljon. A pénzügyi problémák bekövetkezésének lehetőségét előre kell jelezni, hogy a szükséges átcsoportosítás végrehajtható legyen.
- A településüzemeltetés során kiemelt feladat, hogy olyan térítési díj, illetve az ellenszolgáltatásért biztosított közszolgáltatásokért olyan ellenérték kerüljön megállapításra, amely igazodik a felmerült költségekhez.
- A településüzemeltetés során párbeszédet kell kezdeményezni a civil szervezetekkel, az intézményekkel, annak megbeszélésére, hogy mely tevékenységek azok, melyekbe be tudnak kapcsolódni.
- A településüzemeltetés során valamely közszolgáltatási feladat ellátásában résztvevő szervezet, illetve a gazdaságpolitikai célkitűzések megvalósítását támogató civil szervezet csak úgy kaphat az Önkormányzattól anyagi segítséget, ha a kapott támogatással megfelelő módon elszámol.
- Az Önkormányzat Képviselő-testülete támaszkodik a belső ellenőrzés, és a folyamatba épített előzetes és utólagos vezetői ellenőrzés (FEUVE) rendszer által, az üzemeltetés gazdaságosság, hatékonyság, eredményesség tekintetében tett megállapításaira, észrevételeire.

Az önkormányzat által ellátott településüzemeltetési feladatok finanszírozási háttere biztosított, a feladatok ellátását jellemzően külső szolgáltatók igénybevételevel tudja megoldani az önkormányzat, a korábbi közmunkás létszám jelentős visszaesése miatt.

Feladatok:

- Közterületek és közintézmények környezetének tisztántartása és szépítése;
- Vízrendezés és csapadékvíz-elvezetés
- Köztemető fenntartása;
- Helyi közutak fenntartása

A nem önkormányzati hatáskörben működő településüzemeltetési szolgáltatások a következők:

Tevékenység	Szolgáltatók
Ivóvíz szolgáltatás	Északdunántúli Vízmű Zrt.
Szennyvíz-elvezetés és tisztítás	Északdunántúli Vízmű Zrt.
Gázszolgáltatás	Égáz-Dégáz Földgázelosztó Zrt.

Elektromos energia	E.ON Hungária Zrt.
Hulladékkezelés	Vertikal Zrt.
Vezetékes hírközlés	Magyar Telekom Nyrt., a DIGI Kft., az Invitel Zrt., az Invitech ICT Services Kft., a Kalásznét Kft., a PR-Telekom Zrt., valamint az MVM Net Zrt.
Kábeltelevíziós hálózat	Magyar Telekom Nyrt., valamint a Magyar Telekom Csoport tagja a Kalásznét Kft., amelyek IPTV és digitális kábeltelevízió szolgáltatást nyújtanak a településen. Műholdas televízió szolgáltatást a DIGI Kft.
Tömegközlekedés:	Volánbusz (helyközi) és MÁV

24. táblázat: Nem önkormányzati hatáskörben megvalósuló településüzemeltetési szolgáltatások

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

Lakás- és helyiséggazdálkodás

A helyiséggazdálkodásra vonatkozó irányelve, hogy az önkormányzat az egyéb, nem lakáscélú helyiségei kihasználása lehetőségeit rendszeresen vizsgálja, a hasznosítás során figyelembe veszi a közszolgáltatások biztosításának elsőbbségét, majd a felesleges kapacitások gazdaságos kihasználására törekszik.

Tát Város Önkormányzata minimális számú bérlakással rendelkezik, 2023-ban az önkormányzat tulajdonában 6 bérlakás van, ebből mind bérbe adott. Minőségi összetételük kielégítő, alacsony komfortfokozatú lakást a kisszámú portfólió nem tartalmaz. Tát-Depo városrészben álló önkormányzati tömbház felújítása műszakilag indokolt.

A lakások bérleti díját minden évben felülvizsgálja az önkormányzat, ezzel biztosítva, hogy a bérleti díjak a piaci viszonyoknak megfelelően alakuljanak. Amennyiben vételi ajánlat érkezik az ingatlanokra, cél a lakáscélú ingatlanok értékesítése: a lakott ingatlanok esetében a lakó elővásárlási jogával élhet, a nem lakott ingatlanok licitárgyaláson történő értékesítése javasolt.

Energiagazdálkodás

Az önkormányzatnak átfogó energetikai stratégiája nincs, folyamatosan figyeli a pályázati lehetőségeket és törekszik azok kihasználásával a tulajdonában álló épületállomány energetikai korszerűsítésére és a megújuló energetikai beruházások megvalósítására. Az elmúlt időszak eredményeként mára gyakorlatilag csak a Szent György Otthon energetikai korszerűsítése nem valósult meg. Amennyiben pályázati lehetőség nyílik, az önkormányzat egy fotovoltikus naperőmű megvalósításához is rendelkezik a szükséges ingatlannal.

6.3. Foglalkoztatáspolitikai

Az önkormányzat fontos célja a helyi foglalkoztatási lehetőségek biztosítása és bővítése, ezt elsősorban saját közvetlen (intézmények, hivatal) és közvetett (településüzemeltetés) foglalkoztatással, valamint az iparterület-fejlesztésen keresztül valósítja meg. A helyi gazdasági szereplőkkel folyamatosan kapcsolatot tart, a munkahely-bővítési szándékok figyelembe vételével készíti elő a szükséges infrastrukturális feltételeket.

6.4. Intézményfenntartás

Tát Város Önkormányzata kötelező és önként vállalt feladatainak ellátásához az alábbi intézményeket működteti:

- **Kultúrház és Könyvtár** (Önállóan működő költségvetési szerv)
- **Szent György Otthon – Szent János Ispóty** - fő profilja az időskorúak bentlakásos ellátása, mely térségi feladatot lát el. Integráltan kapcsolódik hozzá az **Idősek Klubjának** működtetése.

- **Táti Közös Önkormányzati Hivatal** - A Hivatal végzi a települési önkormányzatok (Tát és Mogyorósbánya), a nemzetiségi önkormányzatok (2 darab), az intézmények (Óvoda, Kultúrház, Szent György Otthon, Hivatal) és a Társulás gazdálkodási feladatait.
- **Tát Város Önkormányzati Napköziotthonos Óvoda** - szakmai egységként **bölcsődei** csoporttal, illetve ellátja a **Gyermekjóléti Szolgálat** szakmai irányítását

Az elmúlt években az intézmények finanszírozása, működtetése összességében zavartalan volt, egyedül a COVID-19 járványhelyzet ideje alatt hozott kormányzati korlátozások alatt szüneteltek az ellátások. A Táti Közös Önkormányzati Hivatal működése a lezárások alatt is biztosított volt.

7. A táji és természeti adottságok

7.1. Természeti adottságok, tájhasználat, tájszerkezet

Tát közigazgatási területe a kistájkataszter szerint a Kisalföldön belül, a Komárom-Esztergomi-síksághoz tartozik. Csaknem a teljes közigazgatási terület vonatkozásában a Duna-völgyben az Almás-Tát-Duna völgye kistájához tartozik. A város egészen déli csücske – pár hektárnyi terület – a Keleti-Gerecse része. A két kistájt elválasztó határ csaknem a település közigazgatási határán halad.

A két kistáj mind domborzatilag, mind vízrajzilag, mind termőhely-adottságaiban, mind növényborítottságában meghatározza a természeti adottságokat.

Domborzat és talajviszonyok

A Duna-közvetlen részvízgyűjtő domborzatát az alacsony tengerszint feletti magasság és a viszonylag gyenge morfológiai tagoltság jellemzi. Területének nagy része alföld.

Legalacsonyabb térszínűek az ártéri területek (Táti-Szigetek – 105-106 m, Felső- és Alsó Körtvéyesidűlők, Csincsa – 106-107 m) A belterület 107-110 m közötti magasságú, hasonlóan a külterület legnagyobb részéhez. Magasabb teraszfelszínű területek a déli rész zártkertjeinél kezdődnek, de már a Gerecséhez számítható 150 m feletti magasságot csak Tát területén kívül érik el (Mogyorósbánya –Óhegy, Tokod – Újhegy, Kiskő).

A Duna-közvetlen részvízgyűjtő területén a felső 10 m-ben található fedőkőzet képződmények között a laza üledékes kőzetek (finom kőzetliszt, agyag, homok) az uralkodók. A völgy alapja miocén és oligocén agyag, amelyre az ártéren folyóvízi kavics, homok, iszap települt. A teraszokon a homokos-kavicsos rétegsorokat lösz és iszapos-homokos lejtőüledék takarja. Ezek az alapkőzeteken a Duna ártéren nyers öntés és réti öntés talajok képződtek, a magasabb térszínű löszös üledékein csernozjom barna erdőtalajok találhatóak. A település talajai elsősorban mezőségi (csernozjom) talajok, kisebb részben barna erdőtalajok. Gyakori a láptalaj. A sziget belvizes területein réti és öntéstalajok találhatóak.

A talajok víztartó-képessége a vizsgált terület nagy részén átlagosnak tekinthető. Talaj-termékenység szempontjából a terület nincs kedvező helyzetben.

Éghajlat

A település és környékének éghajlatára a mérsékelt meleg-száraz éghajlat jellemző.

Az éves napfénytartam 1950-2000 óra között változik, ezen belül nyáron 800, télen pedig 180 óra napsütés a megszokott. Az évi középhőmérséklet 10-10,2 °C között jellemző, amitől eltérés az ápr. 10. és okt. 19. közötti időszakban mérhető, amikor kb. 192 napon át a napi középhőmérséklet meghaladja a 10 °C-ot. A területen a középhőmérséklet nem csökken fagypontra általában 190 napon keresztül. A településen és környezetében a legmelegebb nyári napok maximum hőmérsékleteinek átlaga 34,0-34,2 °C körüli, míg a leghidegebb téli napok minimumainak átlaga 16,5 °C körüli..

A csapadék évi összege átlagosan 580-600 mm közötti, melyből a vegetációs időszakban 330 mm eső valószínű. A településen és környezetében a hótakarós napok száma 30-33 nap körüli és az átlagos maximális hóvastagság 20 cm.

Az uralkodó szélirány kiemelkedően ÉNy-i. Az átlagos szélesség 2,5-3 m/s körül van.

Vízrajz

A város vízrajzát a Duna határozza meg. A Duna-közvetlen részvízgyűjtő területen 455 víztest helyezkedik el, amiből Tát a Gerecse részvízgyűjtőhöz tartozik. A Gerecséből lefutó patakok közül jelentősebb az Únyi-patak (más néven Öreg-árok, Malom-árok), kisebb vízhozamú a Mogyorósbányai-patak. Mindkét vízfolyás a Kis-Dunába ömlik.

A kisvízfolyások közül a településen meghatározó az Únyi-patak. Alsó és felső szakaszra bontva az alsó szakasz hossza 13,5 km, felső szakasza 35,1 km. A patak kisvízi vízhozama: 0,15 m³/s, közepes vízhozama: 1 m³/s, árvízi hozama 33 m³/s.

A terület földtani felépítése következtében felszín alatti vizekben igen gazdag. A talajvíz átlagos terep alatti mélysége 1-4 méter közötti.

A nagy vastagságú medencebeli üledékek és a hegyvidékek karsztos képződményei kiváló felszín alóli vízbeszerzési lehetőséget biztosítanak. A térség ivóvízellátásának legnagyobb részét ebből fedezik.

Üzemelő, sérülékeny földtani környezetű parti-szűrészű vízbázisok:

- Esztergom Prímás-sziget, Dömös, Tát, Nyergesújfalu (védőidom kijelölő határozattal rendelkeznek)

Távlati sérülékeny földtani környezetű parti-szűrészű vízbázisok:

- TÁTI-szigetek (védőidom kijelölő határozattal rendelkeznek), Esztergom-K Pilismaróti öblözet

Az ivóvízellátás hosszú biztosítására a jelenlegi vízbázisok megfelelő kapacitással szolgálnak, melyek a jövőben bővíthetők. A termelt vizek minősége jó, azonban a vízbázisok sérülékeny földtani környezete miatt azok szennyeződésre fokozottan érzékenyek

A Duna vízminőségét alapvetően a külföldről érkező víz minősége határozza meg. A kisvízfolyások szennyezése miatt a felszín alatti vizek is sérülhetnek. Közepes veszélyeztetettségű termelőként a mezőgazdasági területhasználat alapján a TÁTI, az Esztergom Prímás-szigeti karsztkút.

Az Esztergomi-források vízgyűjtőjének víztestre vonatkozó adatai szerint a karszt és termálkarszt mennyiségi szempontból jó állapotú volt. Ennek egyik oka volt a bányászati vízkiemelések miatti vízszintsüllyedés a bányászat megszűnésével abbamaradt. A karsztvizek vízszintje is folyamatosan emelkedik. (A Dunántúli-középhegységi bányászat miatti vízkiemelések vízszintcsökkentő hatása az itt található karsztvíztestekben is jelentős mértékben érvényesült. A bányászat felhagyását követően a karsztvízkészletek regenerálódása megkezdődött, mely a vízszintek emelkedésében kimutatható, ami a régi források sorra történő megszólalásában is megnyilvánul. A víztest kémiai állapota is jó minősítést kapott.

A mezőgazdasági ágazat vízgazdálkodással szemben támasztott belvízelvezetési követelménye részben ellentétbe került a természetvédelmi ágazat vízvisszatartási követelményével, másrészt az aszályos időszakok gyakorisága miatt maga a növénytermesztés is más megoldást igényel.

Növényzet

A természetes vegetáció az erdőirtás, a vízelvezetés és a vizenyősebb talajokon végzett faj-behelyettesítések miatt jelentősen megváltozott. Az Almás–TÁTI-Duna-völgy elsősorban potenciális erdőterület. A Duna felé nyíló patak völgyeket mezőgazdasági hasznosítású területek közé ékelődő nedves mocsaras lápok kísérik. E természetközeli területek biztosítják a hegyvidék és a Duna menti területek kapcsolatát.

Növényzetére közvetlen befolyással van a Duna, a kistáj túlnyomó része annak alacsony ártere, bokorfüzesekkel, fűz-nyárligetekkel. Ahol kiszélesedik a hullámtér (főként a kistáj nyugati és keleti széléin), láp- és mocsárrétek váltakoznak ligeterdőkkel, az ártéri magaslatokon sztyepprétfoltokkal, míg keményfaligetek – az alkalmas termőhelyek hiánya miatt – csak pontszerűen fejlődhetnek ki.

Jelentős értéket a TÁTI környéki Dunaszigetek mocsár- és láprétegei, sztyepprétegei képviselnek. A vizes élőhelyek degradációja miatt az egész kistájról eltűntek egyes fajok. Az erdészeti hasznosított területeken elsődlegesen fiatalos, lágú- és keménylombos erdők találhatók. Az átlagos évi folyónövedék 3,0 m³/ha alatt marad.

A következő, ökológiai állapotot javító intézkedések szükségesek a fajmegőrzések érdekében:

- a magas talajvízszint megőrzése a védett területeken,
- a mezőgazdasági területek irányából esetlegesen érkező diffúz szennyeződések bekerülésének megakadályozása.

Állatvilág

A viszonylagos zártság és háborítatlanság kedvezett a természetes növénytakaró fennmaradásának, a védett növények és állatok, különösen a vizes élőhelyeket kedvelő madarak megtelepedésének. Az évszázadok alatt hihetetlen nagyságú és fajgazdagságú madárvilág választotta költő, állandó, átvonuló,

vagy pihenő helyül a szigeteket. Hasonlóan értékes élőhely biztosítottak a védett és csendes mellékágak, valamint a sűrű, vízparti növényzet a kétélűeknek, hullóknak és számos halfajnak.

Tájhasználat

A feltárt leletek is bizonyítják, már az őskorban is lakott volt a terület. Az első település a bronzkorban alakult ki. Jelentős leletanyag maradt fenn a római korból is, amelyek arról árulkodnak, hogy Tát történetének jelentős eleme a 10. sz. Budapest – Doro – Komárom – Győr elsőrendű főút. A nyomvonal (Arrabona – Brigetio – Solva - Aquincum) már a római birodalom alatt kialakult, amely hadászati jelentőséggel bírt. Az ókori római birodalomban a limes út számos őrtorony kíséretében érte el a várost.

Ripa Pannonica

<ul style="list-style-type: none"> ⌋ Légióstáborról ⌋ Város (Colonia vagy Municipium) ⌋ Római kori település ⌋ Római kori erőd vagy Burgus / katonai kikötő / katonai táborhely - Római tartomány határain 	<p>Kezdet</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ = Augustus-Tiberius-kori (Kr. e. 30 – Kr. u. 37) ■ = Traianus-Hadrianus-kori (98–138) ■ = Antoninus Pius-kori (138–161) 	<p>0 20 Kilométer</p>
---	---	---------------------------

Forrás:

33. ábra: Ripa Pannonica területe

Forrás: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/68/Limes4-hu.png>

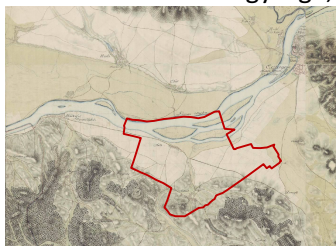
Az itt lakók rendkívül tudatos tájhasználatával termékeny és lakhatóvá tették a földeket.

A Táti-sziget nyugati csúcsát a parttal a nagy kőgát, a Táti-sziget keleti csúcsát a Nyáras-sziget nyugati csúcsával pedig a belső kis kőgát teszi átjárhatóvá. Építésük időpontja az 1900 és az 1910-es évek időszakára tehető. Még nem látszódnak a katonai térképeken.

A mezőgazdasági művelésre sem a talaj, sem pedig a környezeti viszonyok nem tették alkalmassá a szigeteket. A rendszeres árvizek, a körülményes megközelítés és a környéket évszázadokon keresztül elborító mocsaras környezet, az árvíz utáni hosszabb-rövidebb vízborítottság és a gyenge talajminőség volt az oka. Kaszálás, szénagyűjtés, valamint a sarjúkaszálás utáni legeltetés jelentette a gazdálkodást. A termelészövetkezet (1970-es és az 1880-as évtizedekben) a Táti szigeten a tájidegen papíripari nyár iparszerű termesztésébe kezdett a papírgyártáshoz szükséges cellulóz igény és az ebből származó haszon reményében. Néhány évtized múlva azonban a papíripari termelés visszaesése miatt a szigeti papírnár termesztése is abbamaradt, magára hagyva az átalakított területet.

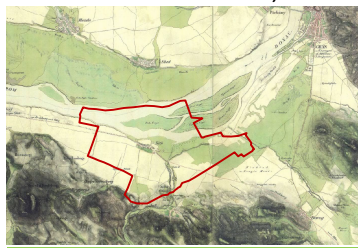

A katonai térképeken jól nyomon követhető a folyó medrének változása, a megnövekedett település és szántóterületek nagysága, valamint a telkek alakulása, a lakott terület sűrűsödése.

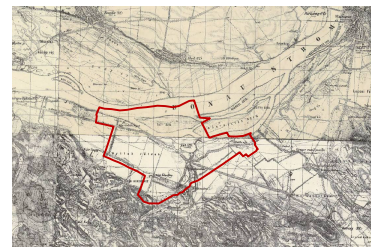
I. katonai felmérés – 1763-1787

Forrás:<http://mapire.eu/hu/map/collection>

II. katonai felmérés – 1806-1869

Forrás:<http://mapire.eu/hu/map/collection>

III. katonai felmérés 1869-1887

Forrás:<http://mapire.eu/hu/map/collection>

Kirajzolódnak a település főbb útvonalai: a 10. sz. főút, a Fő út, a Mogyorósbányai út, a Tokodi út, a Bajnai út.

A Fő út mentén számos házát tűntet fel a térkép. A település temploma is szerepel a térképen. Az Únyi-patak (további elnevezései: Öregárok, Malompatak) mentén több helyen malom található.

Tát kiépült település, temetővel, utcahálózattal, templommal. A terület legfontosabb útvonala a mai 10. sz. főút elődje halad, amely a térképen von Prelsburg nach Ofen megnevezéssel szerepel.

A térkép kivehető feliratai: Táthi M. (malom). Gyilog Földek.

A falu épületei továbbra is a fő út mentén látszanak. A település közelében az alábbi nevek láthatók: Táti kápolna, Táti malom, Zsido mjr. (major), Körtvélyes Szig. (sziget), Gyilok földek, Táter Kohlen Depot, Donau Strom. Területe csaknem sík, kisebb domborzati változások láthatók Földjei döntően szántó területek voltak, jelentősen csökkent az erdőterületek nagysága. A szigetek soha sem voltak lakottak.

34. ábra: Tát területe a katonai térképeken

Forrás: <http://mapire.eu>

A legnagyobb természeti károkozást a Bős-Nagymaros erőművi gátrendszer szigetbeli építkezése okozta. Letarolták a galériaerdőt, a behordott, gát alapjául szolgáló földdel együtt a szigetre került számtalan gyom- és tájidegen növény magva is. A nem hasznosítható hatalmas nyárfa gyökerekkel feltöltötték a védett és értékes faunafajokat tartalmazó Csutri mellékágot, véglegesen tönkretéve nem csak egy igen értékes ökológiai közösséget, hanem egy sajátosan szép ikonikus környezetet is. Az erőmű építésének leállítását a további rombolásnak is gátat vetett. Az építkezés néhány éve alatt a Táti-sziget értékes növény és állatvilága komoly károkat szenvedett. (A Nyáras- és Körtvélyes-szigetek a körülményekhez képest szerencsésen vészelték át ezt az időszakot.)

Az 1930-40-es évekig a lakosság többsége földművelésből élt. A táti malom ekkorra jelentős gabonafeldolgozó üzemmé bővült. A bányászat illetve az ipar beindulása teljesen megváltoztatta a környező települések arculatát. A bányászatot a 1839 táján vidéki molnárok és kocsmárosok indították el. Ekkor a szenet még kocsin szállították a fővárosba vagy kedvező időjárás esetén a Tát mellett épített dunai rakodóra, hogy hajóval vigyék tovább.

A területen a nehézipar, főként a szénbányászat indult rohamos fejlődésnek. A szénbányák nyitása nagy hatással volt a népesség alakulására is, a bányáknak idegen munkásokat kellett szerezniük, mivel a mezőgazdasághoz szokott helyi lakosság nem szívesen vállalta a bányában való munkát. A térség beépítése és útrétege ma is tükrözi a településszerkezetekben a megváltozott viszonyokat: elkülönül az ősi falu, és különállnak a bányászattal foglalkozó lakosok telepei, kolóniái. A bányászat és az ipar túlsúlyba kerülése nemcsak a környék arculatát változtatta meg, hanem a társadalom szerkezetét is jelentősen módosította. A rendszerváltás azonban pont ezen ágazatok számára hozott nehéz napokat. Sorozatossá váltak a drágán üzemelő bányák, a piacgazdaság követelményeinek nem megfelelő üzemek bezárása.

Tájhasználat ma

Jelenleg elsősorban a mezőgazdasági tájhasználat (szántóföldi művelés, legelőgazdálkodás, kertgazdálkodás), az erdőgazdálkodás, és a vízgazdálkodás alá eső területek (Duna, Únyi-patak és halastó), jellemzik a település külterületének hasznosítását.

A város határában elsődlegesen mezőgazdasági területek találhatók. Tát határának birtokviszonyaira jellemző, hogy a hajdani nagyüzemi gazdálkodó szervezeteket kisebb gazdaságok, egyéni gazdálkodók, őstermelők váltották fel.

A szántóföldi növénytermesztésben a repce, napraforgó, kukorica, búza, rozs dominálnak. A pillangósok egyenlőtlenül oszlanak el a területen. A domboldalakon elég sok a kaszáló. Az igazgatási terület művelési ág szerinti megoszlása KSH adatok alapján:

Szántó:	333,67 ha
Erdő	18,22 ha
Gyep-rét	22,27 ha
Szőlő	18,38 ha
Gyümölcsös	6,18 ha
Kert	18,22 ha

24. táblázat: művelési ág szerinti megoszlás, Tát

Forrás: KSH

Tát területén a szántó 2,3 minőségű osztályú területek átlagon felüli, a szántó 4,5,6 minőségi osztályú területek átlagon aluli besorolásba tartoznak.

A hatályos fejlesztési és rendezési tervek célja, hogy Tát mezőgazdasági tájgazdálkodásában a fenntartható fejlődés érdekében a dinamikus egyensúlyon alapuló, környezetkímélő tájhasználat valósuljon meg. Ebből következően is jelenleg a szántóföldi növények termesztése a legmeghatározóbb a város külterületén.

Jelentős területű eltérő művelési állapotban lévő kertgazdasági területek, szőlők, gyümölcsösök, zártkertek találhatók a település déli részén.

Jelentős a mesterséges horgásztó szerepe. Környezete részben erdősített a főút felől véderdősávval elhatárolt. Tájképi jelentőségük a távolság miatt kisebb, élőhelyként jelentőségük meghatározó. Az ingatlanon a horgászati lehetőség megszűnt, de működik az étterem és a jégsátor, rendszeres könnyűzenei koncert és egyéb rendezvények helyszíne is. A terület elhelyezkedése és a magasabb jogszabályok által lehatárolt övezetek, védelmek érintettsége miatt a terület beépítésre nem szánt besorolást kapott.

A térségben és a településen is a területen a gyenge termőképességű talajviszonyok, illetve a domborzati adottságok miatt az ipari termelés a domináló. A volt termelőszövetkezetek melléküzemági tevékenysége (galvanizáló, eloxáló, és egyéb) jelentős számú településen a privatizációt követően is folytatódott. A tevékenységre jellemző olyan technológia alkalmazása, amely során a veszélyes anyagok, hulladékok keletkeznek.

Az erdőgazdasági területeken elsősorban a fiatal és középkorú lágy és kemény-lombos erdők találhatók. A Duna partját telepített fehér- és szürkenyáras erdősáv kíséri. Az erdőművelésű területek csökkenése figyelhető meg (fakivágás, legális és illegális).

A tájfásítás az egykori gazdálkodásban természetes feladat és intézkedés volt. A fák és cserjék védelmet biztosítottak az időjárás viszontagságai (szél, tűző nap, hóátfúvás, stb. ellen, tagolták a gazdálkodott területet, megteremtették a magánszférát és biztosították a tulajdonviszonyokat. Kevés helyen maradtak meg ezek a fásítások a településen a nagyüzemi gazdálkodás elterjedésével, illetve az iparorosodás erősödésével. Napjainkban újra egyre többen ismerik fel szükségességét a klímaváltozás hatásainak erősödése révén. Tokod és Tát határán megmaradt mezsgye „csak” gyepes ugyan, de őrzi az egykori gazdálkodás nyomát.

A vonalas létesítmények fásítása is abbamaradt a XX. század második felétől, pedig a közlekedési utak, csatorna partok, vasútvonalak mentén tervezett fasorok, erdősávok telepítése is szükséges feladat volna.

Tát határában látványként is jelentősek a tájat, az élővilág sokszínűségét is gazdagító vízfelületek. A vízgazdálkodás alá eső területek közé tartoznak a természetes vízfolyások és a mesterségesen kialakított tó.

Tát tájhasználatára, tájképi megjelenésére is jellemző az ipari-gazdasági hasznosítás. A belterület határán létesült gazdasági területek jellemzően a főúthoz kötődnek és nem a vasúthoz.

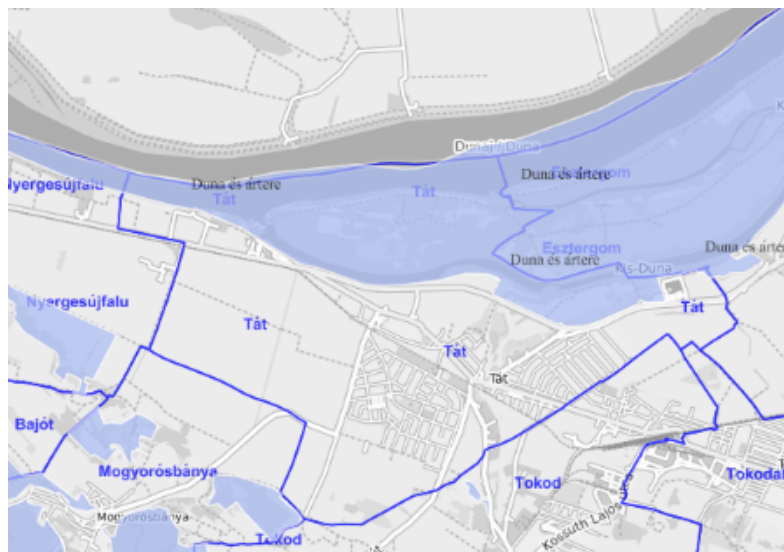
Rekreációs tájhasználat: az aktív pihenést választók számára a vízitúrázás, a lovaglás, valamint a gyalog-, kerékpártúrák nyújtanak kikapcsolódási lehetőséget.

7.2. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

(Az OTRT-ben és a megyei tervben feltüntetett védettségeket a 2.3. fejezet részletezi)

A település természetvédelmi érintettsége jelentős. Natura 2000 területtel a Duna és a Tái-sziget érintettek. A területen a Duna és ártere – HUDI20034 Kiemelt jelentőségű természet- megőrzési terület található. Országos ökológiai hálózat magterületével a Tái-sziget érintett, ökológiai folyosójával a Duna, valamint az Únyi- patak és környezete érintett. A településen három helyi jelentőségű természetvédelmi terület is található:

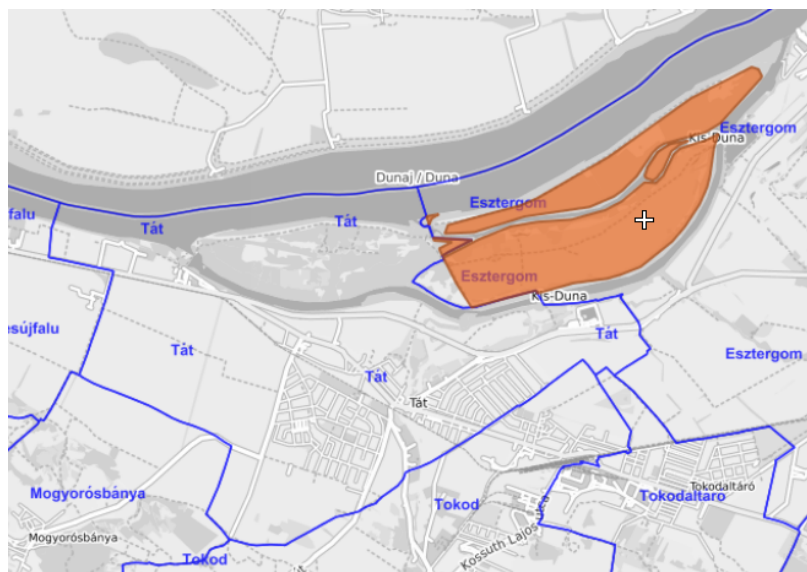
- Tái-sziget,
- Depó-i Duna-part,
- Únyi-patak menti vizes élőhely

34. ábra: Natura 2000 területek

Forrás: okir.hu

Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal védett természeti területként van védve a Tái- és Süttői Duna-szigetek TT területe.

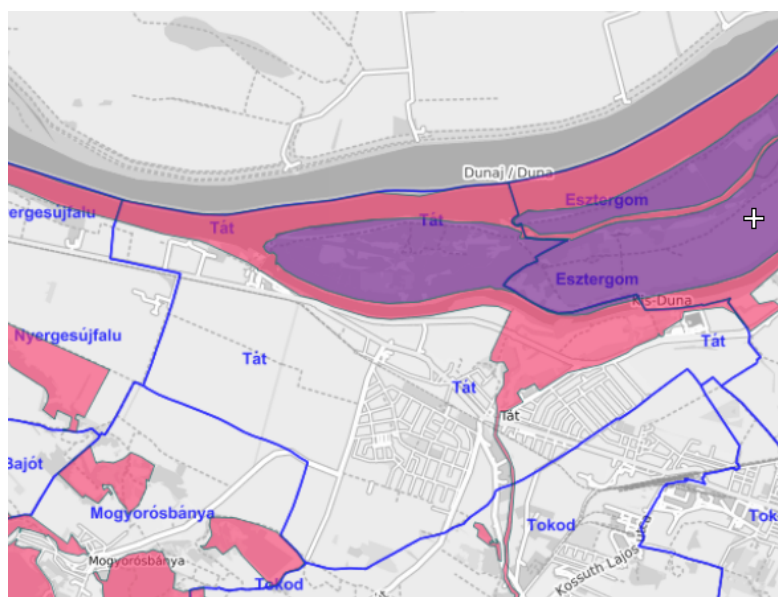
35. ábra: Tati- és Süttöi Duna-szigetek TT

Forrás: okir.hu

Az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai folyosó szintén megtalálhatók a település területén. Magterületnek nevezzük a hálózat foltszerű, tetszőleges kiterjedésű területeit, melyek ideális nagyság esetén a lehető legtöbb populációnak, illetve az ezekből felépülő életközösségeknek az élőhelyei és genetikai rezervátumai. – A település érintett az övezettel. A Magterületek a belterülettől nyugatra félkörben és a déli határ mellett találhatóak.

A magterületek közötti kapcsolatot a sávós, folytonos élőhelyek, vagy kisebb-nagyobb megszakításokkal jellemezhető élőhely-mozaikok, láncolatok, az úgynevezett ökológiai folyosók biztosítják. Ezek az élőhelyeket, élőhelykomplexumokat kötik össze, egyben biztosítják a génáramlást az egymástól elszigetelt populációk között. A település érintett az övezettel, ami a Natura 200 területek mellett kiterjed az Únyi-patak menti területekre is.

A magterületek és a folyosók körül védőzóna(pufferzóna) nem érinti a települést.

36. ábra: Országos ökológiai hálózat

Forrás: okir.hu

Az ökológiai hálózat elemei csaknem azonosak a Natura 2000 területekkel. Attól az Únyi patak torkolatának partjának területei tartoznak még az ökológiai hálózatba. Magterületek a szigetek, ökológiai folyosó része a többi terület.

6.3. Tájhasználati konfliktusok és problémák

A település tájhasználati konfliktusai jellemzően a közlekedési útvonalak menti intenzív beépítésből és a szomszédos területeket érő környezeti terhelésekből adódnak. A településen található zavaró hatású telephelyek környezeti terhelése jelenthet még esetleg problémát, az érzékenyebb funkciókkal (pl. lakóterülettel) határos részeken.

Tájképi szempontból Tát egyik jelentős értéke az Ófalutól északra elhelyezkedő ún. „Falualja” településrész látképe a 117-es út felől. A településképi érték megőrzésére az említett területen korlátozott használatú mezőgazdasági terület (Mko) került kijelölésre, ami az előző tervhez képest visszalépést jelent a beépítésre szánt területek tekintetében.

A tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területre – a jogszabályi állapotokkal összhangban – a településképi rendelet fogalmaz meg előírásokat.

8. Zöldfelületi rendszer vizsgálata

Egy település szerkezetében és környezetében a zöldfelületek szerepe többrétű, ebből következően a zöldfelületi ellátottság meghatározásánál is több szempontot kell figyelembe venni. A zöldfelületi rendszer és elemei javítják a város ökológiai adottságait, befolyásolják a városi klímát, levegő minőséget. Funkcionális szerepük jelentős, a közparkok, játszóterek egyes használati értékét döntően meghatározzák. Nem utolsó sorban a települések, utcák képi megjelenésének formálásában játszanak nagy szerepet. A városi telepített zöldfelületek kiterjedése meghatározza a városi élet körülményeit a város levegőminőségének javításával, a zajártalom csökkentésével. A sűrű beépítésből adódóan hősziget jelenség alakulhat ki, ami elsősorban a lakott területek, ipari területek hőmérsékleti többletét okozza.

A hősziget effektus érvényesülése a legszorosabb kapcsolatban a lakóház-, illetve épületsűrűséggel áll. Általánosan megállapítható, hogy a beépítettség 10%-os növelése nyugodt időjárási helyzetben 0,2-0,4 C-os hőmérséklet-többletet jelent egy város belső területein.

Egy kisebb zöldfelület is képes a városi klíma kedvezőtlen hatásait javítani. A növények klímajavító hatása következtében a megfelelően nagy kiterjedésű parkok, többszintes növényállományokkal a városi levegő páratartalmának növelésén kívül az átszellőzést is javítják.

Ezen feladatokat egy település zöldfelületei hatékonyan akkor tudják ellátni, ha zöldfelületek rendszert alkotnak. (Egy település zöldfelületi rendszerét az elsősorban kondicionáló hatású zöldfelületek szerkezeti és funkcionális kapcsolatban álló összessége képezi kül- és/vagy belterületen.)

7.1. A települési zöldfelületi rendszer elemei

Tát zöldfelületei a város kompaktságának köszönhetően elkülönülnek települési és településen kívüli zöldfelületekre. A település zöldfelületi rendszerének legfontosabb elemei az erdőterületek, a vízfelületek, a nádasok, a mezőgazdasági területek, a zöldterületek (közparkok, közkertek), valamint a lakó- és intézményi ingatlanok zöldfelületei adják. A felülvizsgált településrendezési eszközök egyik legfontosabb feladata volt, hogy a település belterületi és külterületi zöldfelületi rendszerének összehangolását és hálózatossá szervezését biztosítsa.

A zöldfelületi rendszer alapját a Duna és ártere, a folyóparti galériaerdők, a Táti-sziget, valamint az Únyi-patak ártere adják. A Duna és az Únyi-patak mellett a harmadik fő tengelyt a Deák Ferenc utca és a vasút közötti erdősáv jelenti.

A külterületi elemek közül kiemelten fontosak a településbe ékelődő zöldfelületi folyosók, amelyek egyaránt biztosítják az ökológiai hálózat megfelelő működését és fontos szerepet játszanak a település klímaadaptációjában. A zöldfelületi rendszer további külterületi elemei a mezőgazdasági területek, erdők és nádasok.

A belterületi zöldfelületi rendszer elemei:

- lakó- és intézményi telkek zöldfelületei. Jelenleg az érintett ingatlanok zöldfelületi aránya kedvező, megőrzésük, védelmük fontos cél, melyet a településrendezési eszközök is biztosítanak.
- települési zöldterületek (közkertek, közparkok) rendszere, szerepük kiemelkedő a települési életminőség szempontjából (közösségi- és rekreációs területek), ezért fontos, hogy elérésük valamennyi településrészeiről biztosított legyen. A zöldterületek összekapcsoltságát biztosító vonalas elemek, amely lehetővé teszi, hogy gyalogosan, kerékpárral, zöld környezetben lehessen a hálózati elemek meghatározó elemei között közlekedni.
  - Hősök tere (Érintett ingatlanok: hrsz.: 968; 970/3; 970/4; 970/5)
  - Tát-Kertváros északnyugati sarkában a Mogyorósbányai út, Szent István út csomópontjában kijelölt zöldterületek (Érintett ingatlanok: hrsz.: 889/2; 1790)

- Tát-Kertváros központjában a víztorony környezetében kijelölt közpark (Érintett ingatlan: hrsz.: 688) Az épülő római lakóparkot is kiszolgáló Rét utcai játszótér zöldterülete (Érintett ingatlan: hrsz.: 3045/2).
- A Gorkij fasor és a Malom dűlő által határolt területen (Érintett ingatlan: hrsz.: 570)
- A Tát-újtalapi Béke téren (Érintett ingatlanok: hrsz.: 1431/11)
- Tát-ófalui a fejlesztési területen a Csokonai utca mentén kijelölt zöldterület (Érintett ingatlan: hrsz.: 5/14)

További, a rendezési tervben kijelölt zöldterület:

- Az Esztergomi út és a Vak Bottyán utca kereszteződésében az 1360/2 és 1360/7 hrsz.-ú ingatlanokon a felülvizsgálat közkertet (Zkk) jelöl ki. A beépítetlen területen kijelölt zöldterület a környezetében lévő városrészi alközponttá fejlődő csomópontot szolgálja ki. A közparki fejlesztés az alközpont számára rekreációs és közösségi funkciót biztosít.
- A Tát és Tokod határán futó Határ utca a Kálmán Imre és Ifjúság utak között Tokod közigazgatási területén halad. A közúti közlekedési területeket a felülvizsgálat zöldterületbe sorolja. Érintett ingatlanok: hrsz.: 1483; 1609; 1649; 1689.
- A Tát-kertvárosi Zola lakótelep úszótelkei közti zöldfelületeket a valós használatnak megfelelően zöldterületbe sorolja az új terv. Érintett ingatlan: hrsz.: 337/5.

Részben a valós használathoz, részben pedig a rekreációs fejlesztési igényekhez igazodva a felülvizsgálat a Depó-i külterületi lakott területen kertvárosias lakóterületet és különleges b. sz. rekreációs területet, a területfelhasználásokhoz kapcsolódóan a part mentén pedig zöldterületet jelöl ki. A zöldterület a beépítés határaként egyúttal a part védelmét is szolgálja.

Közlekedési infrastruktúra vonalas elemei között és környezetében kijelölt zöldterületek célja nem a rekreációs és közösségi funkciók kiszolgálása, hanem a területek burkolati aránya növekedésének megakadályozása. A csoport képviselői alapvetően a 10 sz. főút és az 1119 j. mellékút (Malom dűlő) csomópontja körüli területek. Érintett ingatlanok: hrsz.: 070/2; 077/45; 890; 1223/1; 1223/2; 1223/3. A településrendezési eszközök felülvizsgálata során az egyes zöldfelületi elemek kiterjedésében lényeges változások történtek, ugyanakkor ezek elsősorban a valós használat szerinti korrekciók, illetve a zöldfelületi rendszer védelmének és fejlesztésének érdekében történt.

A legfontosabb változások a hatályos településrendezési terv kapcsán

Az erdőterületek összességében növekedtek:

A Tái-sziget galériaerdőt vízgazdálkodási területből erdőgazdálkodási területbe sorolta terv.

További erdőterületbe sorolt területek:

- a Deák Ferenc utca és vasút közti sávban valós használathoz igazodóan kijelölt,
- a Malom dűlő és Tokodi úti csomópont környezetében kijelölt,
- a Dunaparton a 077/6 és 077/7 hrsz.-ú ingatlanokon kijelölt,
- a Tát-Újtelep gazdasági területeinek északi végében kijelölt, valamint
- a Malom dűlő szabályozásának törlése okán véderdőbe sorolt erdőterületek.

A Duna árterületén a valós használathoz való igazodás jegyében két, a hatályos terven kijelölt erdőterületet a felülvizsgálat korlátozott használatú mezőgazdasági területbe sorolt.

A mezőgazdasági területek növekedésének okai:

- A valós használathoz való igazodás jegyében a korábbi terven jelölt nagy kiterjedésű zöldterületek korlátozott használatú mezőgazdasági területté lettek átsorolva. Ennek eredményeként a korábbi 31,05 ha zöldterület 10,84 ha-ra csökkent.
- Megóvásra került a beépítéstől azonban a 'Falualja' területe, ahol nagy kiterjedésű üdülő- és idegenforgalmi területeket sorol a felülvizsgálat a valós használathoz igazodva korlátozott használatú mezőgazdasági területbe.

A tervjavaslat a település északkeleti részén a Duna mentén lévő nádas megóvását biztosítja a természetközeli terület kijelölésével.

8.2. Megvalósult és előkészített zöldfelületi hálózati fejlesztések

Tát zöld-hálózat fejlesztési program I. üteme TOP forrás felhasználásával valósult meg a Központi tér egy részének és Tátika tér fejlesztése során.

- A Kertvárosban található, mintegy 32 000 négyzetméteres gondozott, de alulhasznosított Központi téren olyan közösségi és rekreációs funkció került kialakítására, amely a teret aktívan bekapcsolja a város életébe, hozzájárul az életminőség és a településkép fejlődéséhez. A művelődési központhoz, óvodához és iskolához legközelebb elhelyezkedő térrészen a ma rossz állapotban lévő sportpálya megújult, a szurkolást is lehetővé tévő padok kerültek elhelyezésre. A városban zajló rendezvényeket (pünkösdi rendezvények, novemberi búcsú stb.) kiszolgáló létesítmények is elkészültek a projekt keretében. A k pihenőpark és közösségi tér (kertes közösségi terasz) őshonos, kis fenntartási igényű növényzettel történt, a csapadékvíz befogadó tó létesítésével, mely a környező utcák vízrendezését is szolgálja. A parkban többfunkciós családbarát játszótér, szabadtéri fitness- és futópálya épült, a növények vízellátására csepegtető öntözőrendszert telepítettek.
- Az Ófaluban található – részben alulhasznosított zöldfelületként, részben ideiglenes buszparkolóként funkcionáló – 2433 négyzetméteres Tátika téren időszakosan üzemelő, helyi termelői piac került kialakításra, beton standok kiépítésével. Ez a fejlesztés a gazdaságélénkítő hatáson túl a lakosság jobb ellátását és a helyi/környékbeli őstermelők piacra jutását egyaránt támogatja. A terület a parkosítás és a zöld infrastruktúra hálózat megújítását követően alkalmassá vált a szabadidő kellemes eltöltésére és a buszmegálló melletti kulturált várakozásra is. A zöldfelület gondozására itt is csepegtető öntözőrendszert telepítettek.

A zöld-hálózat fejlesztési program részeként, pályázati forrásból játszópark és kerékpáros rekreációs terület (pumpa park) került kialakításra a Magtár mögötti területen, a Csokonai Mihály út mentén. Mind a játszótér, mind a biciklis pompa pálya a természetbe került behelyezésre, igazodva a meglévő fákhöz, illetve kiegészítve növényzettel a meglévő zöldfelületeket.

Tát Város Önkormányzat és Ebed Község önkormányzata az Interreg V-A Szlovákia-Magyarország Együttműködési Program, Interreg SKHU Kisprojekt Alapból támogatásban részesült, Tát-Ebed testvér települések közötti határon átnyúló kerékpár útvonal mentén történő infrastruktúra fejlesztésére. A projekt keretében Mária Park kerékpáros pihenőhely került kialakítása.

8.3. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

Az utak mentén még ma is hiányos a zöldfelületi kapcsolat. A településrészek közül az Ófalu zöldterületi ellátottsága a leggyengébb, illetve továbbra is kiaknázatlan a Duna-part rekreációs, pihenő-funkciójának kihasználása, továbbá egyes meglévő zöldfelületek jelenlegi állapotukban nem elég vonzóak, nem töltenek be pihenő- vagy rekreációs funkciót.

A zöldfelületi rendszer fejlesztését a rendezési terv alátámasztó munkarésze a következőképp foglalja össze:

- Belterületen a zöldfelületi rendszer javítása tekintetében elsősorban a közkertek, közparkok fejlesztésére kell hangsúlyt fektetni. A felülvizsgálatban kijelölt zöldterületek fejlesztésére, rekreációs funkciók (játék, pihenés, sportolás, kutyasétáltatás) kialakítására, a zöldterületek közösségi helyszínné való fejlesztésére kell törekedni. A fejlesztések esetében a háromszintű növényállomány kialakítását és a közkertek, közparkok megfelelő lombkoronaborítottságának biztosítását kell előtérbe helyezni.

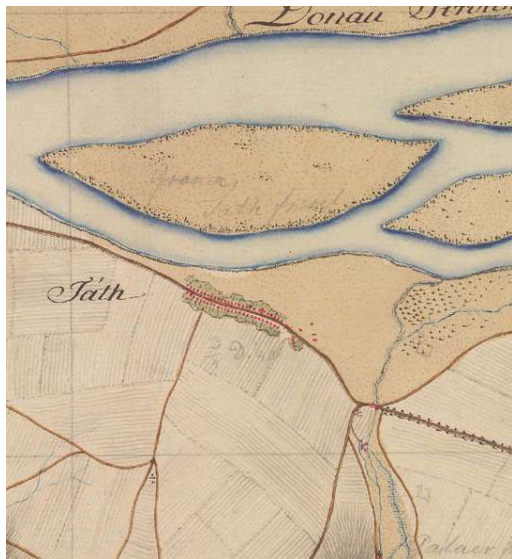
A belterületi zöldfelületek esetében szükség van a klímaváltozáshoz való alkalmazkodáshoz, a szárazabb és szélsőségesebb klímához jól alkalmazkodó növényzet telepítésével, fenntartható zöldfelületgazdálkodás kialakításával.

9. Az épített környezet, az építészeti örökség vizsgálata

Tát Város Helyi Építési Szabályzatáról szóló 5/2020.(VI.30.) önkormányzati rendelete a településrendezési eszközök felülvizsgálatának keretében készült megalapozó vizsgálatok alapján került kidolgozásra, mely részletesen is tartalmazza a területhasználatra, telekstruktúrára és építmények vizsgálatára vonatkozó munkarészeket (melyek részletesen szerepelnek a A felülvizsgált településrendezési eszközök a szintén elkészített településfejlesztési koncepció és a hatályos Integrált Településfejlesztési Stratégia célrendszerének, azaz a településfejlesztési szándékok figyelembe vételével készült.

9.1. Településszerkezet történeti kialakulása

Tát egy utcás település volt. Mára Jellegzetes Duna-parti település, a folyó vonalát kísérő főutcával. Földrajzi nevei kétnyelvűek (magyar-német). Éppúgy utalnak a gazdálkodásra (Magtár, Szénmérleg), mint a mindennapi életre (Járvány Kórház, Régi temető, Árvízi házak). Az Únyi patakot vagy Öregárkot - korábbi szerepe miatt - inkább Malom-pataknak ismerik.

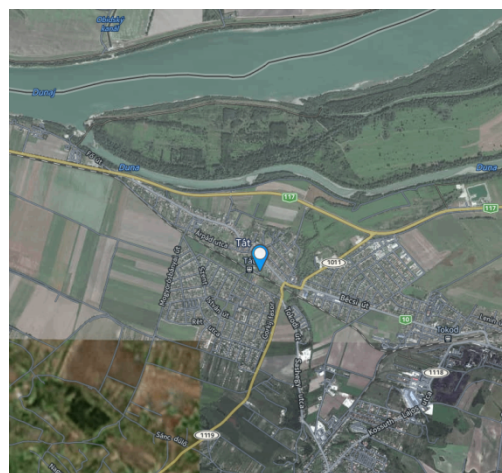
Tát I. katonai felmérésének térképe

Tát II. katonai felmérésének térképe

településszerkezet az III. katonai felmérés idején

a mai településszerkezet

Az első katonai felmérés térképén jól látható a város mai szerkezetének alapja, a ma is meghatározó főút vonala. A város fejlődése ehhez a formához történő fokozatos hozzájárulással bővült. A második katonai felmérésen láthatók a fő utak, valamint a külterületen meghatározó majorok, és a malmok területei is.

A település utcahálózata szinte nem fejlődött. A település terjeszkedése a szocialista városfejlődéssel vált jelentőssé, párhuzamos utcaszerkezetű kialakítással.

A városközpontban helyenként zárt sorú beépítés mutatkozik, a lakóterületekre ugyanakkor az oldalhatáros beépítés a településközpontban előkert nélkül, az egyéb településrészekben előkerttel jellemző. A tömbbelsőben jelentős összefüggő zöldfelületek, magánkertek alakultak. A tudatos lakóterületbővítés az 1950-es évektől ikres és szabadonálló beépítési módot eredményezett.

A gazdasági és az egyéb különleges területfelhasználású területek a lakóterületek peremterületein települtek. A külterületen a mezőgazdasági területekbe ékelődve elszórtan található majorok, gazdasági területek. A mezőgazdasági területeket földutak rendszere strukturálja.

A kialakult és tervezett településszerkezetet a TSZT részletesen meghatározza.

A TSZT az új funkciók befogadásához és a belső fejlődés területi igényeinek kielégítéséhez jellemzően a belterületi tartalékokat javasolja felhasználni a kisvárosi léptéket megtartó intenzitásnövekedés megtartásával.

A lakóterületek vonatkozásában a kialakult lakóterületek intenzívebb, de túlzásfokot nem eredményező hasznosításra fekteti a hangsúlyt, a terv új lakóterületek számára is biztosít területet. A módosított településrendezési tervben Tát-Depó területein lévő lakó funkciójú tömbök átsorolása megtörtént különleges idegenforgalmi-rekreációs területből lakóterületté.

A lakóterületek elhanyagolható méretű növekedését (néhány lakóingatlan méretének növelési lehetőségét) eredményezte továbbá a Tát-Kertvárosi lakóterületek területéhez sorolt korábbi közterületként jelölt terület. Ez a módosítás az átmenő forgalom igényét, valamint a lakóterületi fejlesztések kertés mezőgazdasági területek irányába való további terjedésének igényét szünteti meg hosszútávon. Ezzel határozott településszegélyt alakít ki.

A felülvizsgálat bevezette az intézmény terület területfelhasználást, és a Tát-Kertvárosi intézményi funkciójú ingatlanokat ebbe a területfelhasználásba sorolta. Az Ady Endre utca két oldalán a korábbi terven jelölt lakóterületeket a tervjavaslat településközpont területbe sorolta. Az Ófaluól északra, a „Falualja” területén a fejlesztések komplex felülvizsgálata megtörtént, ennek részét képezte egy kijelölt, de ki nem alakított közterület törlése is. Ennek értelmében a felülvizsgálat korábbi üdülő-, különleges- és közterületeket sorolt településközpont területbe. A valós használathoz való igazodás jegyében a tervjavaslat egy, a Tokodi út és a Malom dűlő csomópontjától délre eső területet sorolt településközponti vegyes területbe.

A gazdasági területek sajátos funkciójuk alapján átértékelésre kerültek, az új tervben az OTÉK új előírásai alapján bevezetésre került az általános gazdasági terület, amelybe az összes hatályos tervi kereskedelmi szolgáltató gazdasági terület, illetve egyéb ipari terület besorolásra került, ezáltal kedvezőbbé téve a rendeltetések elhelyezésének lehetőségét. A gazdasági területek bővítésére valós igény van, amellyel kapcsolatban a felülvizsgálat, jogszabályi érintettségek és szakmai meglátás szerint, új gazdasági területeket a Tát-Újtelepi gazdasági területekhez csatlakozóan jelöl ki.

Tát szerkezetével és az épületállománnyal kapcsolatos fejlesztések kiemelt célja, hogy a városi életforma hosszú távon felértékelődjön, ezzel összefüggésben az épített környezet olyan fejlesztése a cél, amely a város gazdasági - társadalmi - környezeti hatékonyságának növelését, az életminőség javításával és a város karakterének megtartásával összhangban szolgálja.

Folyamatos a közterületek folyamatos humanizálása és állapotuk javítása a városközpont köztereinek tudatos bővítése, minőségük javítása, és a környező beépített területek funkcióval történő feltöltése.

A közterületek mellett a gazdasági és közfunkciókat betöltő épületállomány ütemezett megújítása is elengedhetetlen, elsődlegesen az önkormányzat tulajdonában lévő ingatlanok rekonstrukciójával. A cél az, hogy a fizikai jellegű felújítások hozzájáruljanak az adott épület és az érintett városrész funkcióinak megerősítéséhez és bővítéséhez.

9.2. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek

Az eltérő jellemzőkkel, karakterrel rendelkező településrészeket Tát város jóváhagyott településképi arculati kézikönyve (TAK) már meghatározta, továbbá a TAK tartalmazza részletes ismertetésüket is, amely nyilvánosan elérhető az önkormányzat honlapján. Ezért ezen a helyen csak röviden kerülnek bemutatásra.

A négy lakott településrész

1. Ófalu 1000 körül keletkezett
2. Depó 1890 körül épült
3. Újtelep 1950-től fejlődik
4. Kertváros 1956-tól épül

Ófalu

A régi településközpont területe kisvárosi hangulatú főutcával. Az intézmények kivételével a rendeltetések a lakó rendeltetéssel vegyesen települtek, fő funkciók az intézményi, a kulturális és a kereskedelem – szolgáltatás.

A városrészben többnyire (F–F+2) zártosú, szabadonálló, oldalhatáros, illetve beépítés is megtalálható.

Depó

A Duna-parton épült majorságból alakult gazdasági területek földszintes és emeletes épületekkel szabadonálló beépítési móddal.

Újtelep és Kertváros

Az ófaluhoz csak részben csatlakozó lakóterületeken megmutatkoznak a tervezett városi karakter jellemzői. A területen elszórtan jelennek meg a kereskedelmi – szolgáltató és egyéb gazdasági vagy intézményi funkciók. A településrészben (F–F+2) magas épületek, elsősorban oldalhatáros, de gyakran ikres beépítés a jellemző. A városiasabb életvitelt tükrözik, de még ma is megtalálható az állattartás, ami több esetben konfliktusforrás. A közelmúltban elsősorban a település belső részén és a kerthasználatban történt változás, konyhakert helyett inkább a füvesített belső udvarokat alakítanak ki. Újtelep városrész észak-keleti részén a lakóterület napjainkra a vele szorosan egybeépült ipar területtel egészült ki.

A TAK-ban nevesített további, külterületi településrészek:

Táti-szigetek

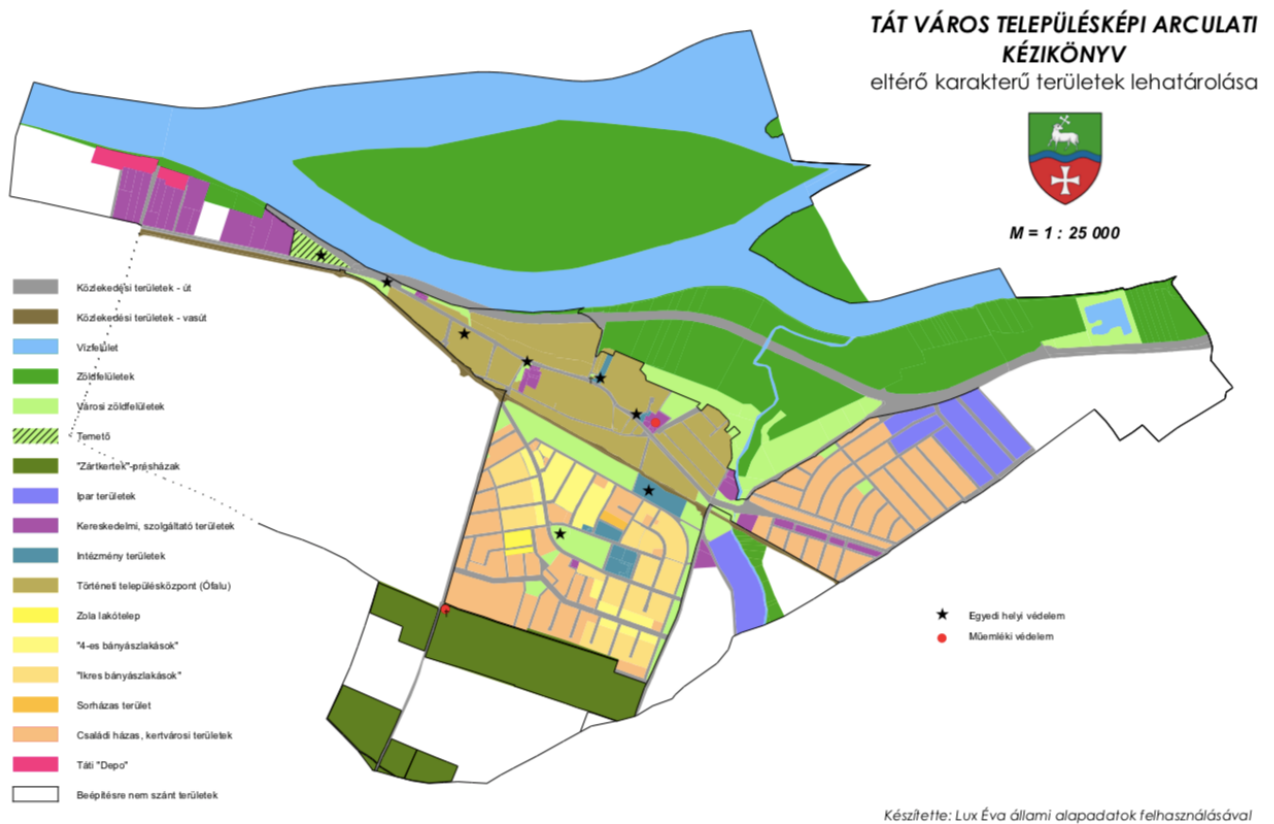
öttagú szigetcsoport (Táti-, Körtvélyes-, Nyárosi-, Csutri-, és Turán-sziget), együttes kiterjedése hosszában 6,5, széltében 1,2 kilométer. Középvíz idején a táti szigetek egyetlen köldökzsinórral kapcsolódnak a parthoz. Ez a köldökzsinór egy mellékágelzáró keresztgát, amelyen keresztül a szigetcsoport gépjárművel is megközelíthető. A betonelemekből kirakott út alatt keresztben csőrendszer húzódik, ahol a mellékágrendszer friss vizet kaphat a főágból. Az igazi különlegességét azonban az adja, hogy a védett fajok több ezres, esetenként több tízezres, populációinak nyújt otthont, festői képet mutatva ezáltal tavasztól őszig.

„Zártkertes”-présházás területek

a Tokodi Borúthoz szorosan kapcsolódó Tát, Mogyorósbánya, Tokod határán található pincék és présházák csoportja. A településtől délre húzódó nadrágszjé telkekből álló volt zártkerti rész, melyeken a tulajdonosok ma is „haszon-, és konyhakerteket”, gyümölcsösöket gondoznak.

A három szomszédos település határában található pincesor négy-öt épülete hasonló stílust és egyedi táji értéket képviselnek. Javasolt helyi építészeti örökségként történő levédésük.

A TAK-ban lehatárolt, eltérő karakterű településrészek:

37. ábra: Eltérő karakterű területek lehatárolása

Forrás: Tát TAK

8.3. Az épített környezet értékei

Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

A régészeti örökség leírása a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 71. § (1) bekezdése szerinti, a Lechner Lajos Tudásközpont által vezetett közhiteles hatósági nyilvántartásban található adatokon alapul.

Tát közigazgatási területén 13 darab azonosított, lehatárolással rendelkező régészeti lelőhely található. A régészeti lelőhelyek döntően mezőgazdasági hasznosításúak, de az ipartelepek építésekor előkerült lelőhelyek mára az ipartelep részét képezik.

- 2442 azonosítószámú, Papírgyári-földek – Nyergesújfalú megnevezésű,
- 2620 azonosítószámú, Alsó-Körtvélyesi-dűlő I. megnevezésű,
- 2621 azonosítószámú, Alsó-Körtvélyesi-dűlő II. megnevezésű,
- 2622 azonosítószámú, Sportpálya megnevezésű,
- 2623 azonosítószámú, Általános iskola megnevezésű,
- 2624 azonosítószámú, Gyilok-földek megnevezésű,
- 2625 azonosítószámú, Újtelep – Béke tér megnevezésű,
- 2626 azonosítószámú, Kertváros megnevezésű,
- 2627 azonosítószámú, Római út megnevezésű, (Világörökségre felterjesztett régészeti lelőhely / Limes út)
- 60992 azonosítószámú, Felső-Körtvélyesi-dűlő megnevezésű,

- 73379 azonosítószámú, Kertváros, Római út megnevezésű, (Világörökségre felterjesztett régészeti lelőhely / Limes út)
- 77153 azonosítószámú, Malom-dűlő, Római út megnevezésű, (Világörökségre felterjesztett régészeti lelőhely / Limes út)
- 2657 azonosítószámú, Római út – Tokod megnevezésű,

Országos jelentőségű művi értékek

Műemlékek:

- 6484 azonosítószámú, Kápolna,
- 6483 azonosítószámú, Magtár,
- 28000 azonosítószámú, Magtár ex lege műemléki környezete

Helyi jelentőségű művi értékek

Helyi védelem alatt álló értékek:

- Római katolikus templom (János lovagok tere, hrsz. 38)
- Víztorony (Móricz Zsigmond u., hrsz. 689)
- Szent György Otthon – Szent János Ispotály (Szent György tér 1., hrsz. 889/1)
- Eggenhoffer villa (Fő út 59., hrsz. 154/a)
- Vh. emlékmű (Fő út, hrsz. 1037)
- Vh. emlékmű (Fő út, hrsz. 1084)
- Temetőkápolna (10-es főút, hrsz. 110/6)
- Ravatalozó és kriptá (10-es főút, hrsz. 110/6)
- Nepomuki Szent János szobra (10-es főút, hrsz. 110/3)

Helyi területi védelem alatt álló értékek:

- Fő út, településmag (Fő út mindkét oldalát alkotó településkép, térfal, beépítési karakter)
- Hősök tere
- János lovagok tere

9.3. A településkép-védelem eszközei

A településkép-védelmére Táton megalkotásra került egyfelől a Településképi Arculati Kézikönyv (TAK), amely az önkormányzat hivatalos honlapjáról elérhető, , másrésről a településkép védelméről szóló rendelet (TKR), ami a 11/2017.(XII.20.) önkormányzati rendelettel került jóváhagyásra.

A TAK tartalmazza mindazokat a fejezeteket (bevezetés, a város bemutatása, eltérő karakterű településrészek, építészeti útmutató, jó példák), amelyeket a jogszabályi előírások megkövetelnek. A TKR a megalkotásakor hatályos jogszabályi környezetben készült, az akkori magasabb rendű jogszabályok figyelembevételével, így tartalmazza mindazokat a szabályozókat (helyi védelem keletkeztetése, fajtáji, településkép-védelmi követelmények, településképi bejelentési eljárás mikéntje, reklámokra vonatkozó előírások, ösztönző rendszer stb.), amelyek a rendelet megalkotásához szükségesek.

9.4. Épített környezet konfliktusai, problémái

Szlömösödött, leszakadó, leromló és degradálódott területek

Tát területén társadalmi-fizikai értelemben leszakadással érintett, jól körülhatárolható területek a 2011. évi Népszámlálás adatai szerint nincsenek, az önkormányzat adatszolgáltatása alapján ez ma sem jellemző. A társadalmi-jövedelmi és lakásállományra jellemző állapotok alapján a szegregálódás veszélye leginkább Tát-Depó területét érinti. A területen mintegy 80-90 fő él, az ingatlanok értéke átlagosan itt a legalacsonyabb Táton belül.

Alulhasznosított és barnamezős területek

Tát területén nem találhatóak barnamezős területek.

10. Közlekedés

10.1. Hálózati kapcsolatok

A településen K-Ny-i irányban halad át, és biztosítja Dorog (6 km) és Budapest (45 km) elérhetőségét a 10. sz. Budapest – Dorog – Almásfüzitő elsőrendű főút.

Tát É-i részén halad a 117.sz. Dorog-Tát másodrendű főút. Az út a település Ny-i részén csatlakozik a 10-es számú főútba.

Az 1011 Táti összekötő út a 10-es számú főútról biztosít kapcsolatot a 117-es számú főúttal a település keleti részén.

A 11129.j. Mogyorósbányai bekötő út a település nyugati részén halad át és biztosítja Mogyorósbánya megközelíthetőségét.

Nagyterületi kapcsolatok szintjén meg kell említeni a1119.j. összekötő utat, amely Tatabányán (53 km) keresztül biztosítja az M1 autópályával való kapcsolatot, főúttá fejlesztése hosszú távon tervezett.

Táton áthalad az Esztergom-Almásfüzitő vasútvonal, amely egyéb országos törzshálózati vasútvonalnak minősül. Vasútállomás a település északkeleti részén található.

A Dunán a legközelebbi személyforgalmi kikötő Esztergomban, térségi közforgalmú kikötő Dunaalmáson található.

10.2. Közúti közlekedés

A belterületi úthálózatot a helyi forgalmat lebonyolító gyűjtő- és lakóutak hálózata jelenti. Az utak túlnyomó része szilárd burkolatú, jól kiépített, a csapadékvíz elvezetés általában megoldott.

Gyűjtőúti funkciót betöltő utcák:

- Szent István utca
- Hunyadi János, Rét, Rózsa utca
- Mogyorósbányai út (11129 j. bekötő út)
- Ifjúság út
- Fő út (10. sz. főút)
- Törökvész utca
- Határ utca
- Vak Bottyán utca

A lakóterületeken az úthálózat alapvetően adott, ennek a szerkezeti szempontból szükséges nyomvonalakkal való kiegészítése a feladat a jövőben. A lakóutcák kiépítésekor meg kell oldani a csapadékvíz elvezetését, a megfelelő gyalogos felületek kialakítását, a parkolási, leállási lehetőségeket. A jelenlegi lakóutcák szabályozásuk szempontjából igen változatosak, többségük szilárd burkolattal rendelkezik.

A település közigazgatási területén belül két főút halad át, a 10-es és a 117-es főút. A településen a 117-es Dorogot, Tátot és Tokodot elkerülő út megépítéséig rendkívül magas volt az átmenő forgalom, és az ebből fakadó környezetterhelés, ami az elkerülő út átadásával jelentősen lecsökkent. További fejlesztést kíván a 10. sz. – 1011. sz. és 10. sz. – 1119. sz. országos, balesetveszélyes közúti csomópontok átépítése, mely fejlesztésekhez a szükséges tervek elkészültek.

A belterületi utak szilárd burkolattal való ellátása, a meglévők felújítása folyamatos feladata az önkormányzatnak. E tekintetben elsősorban az Újtelep és a Kertváros területén vannak még megoldandó feladatok.

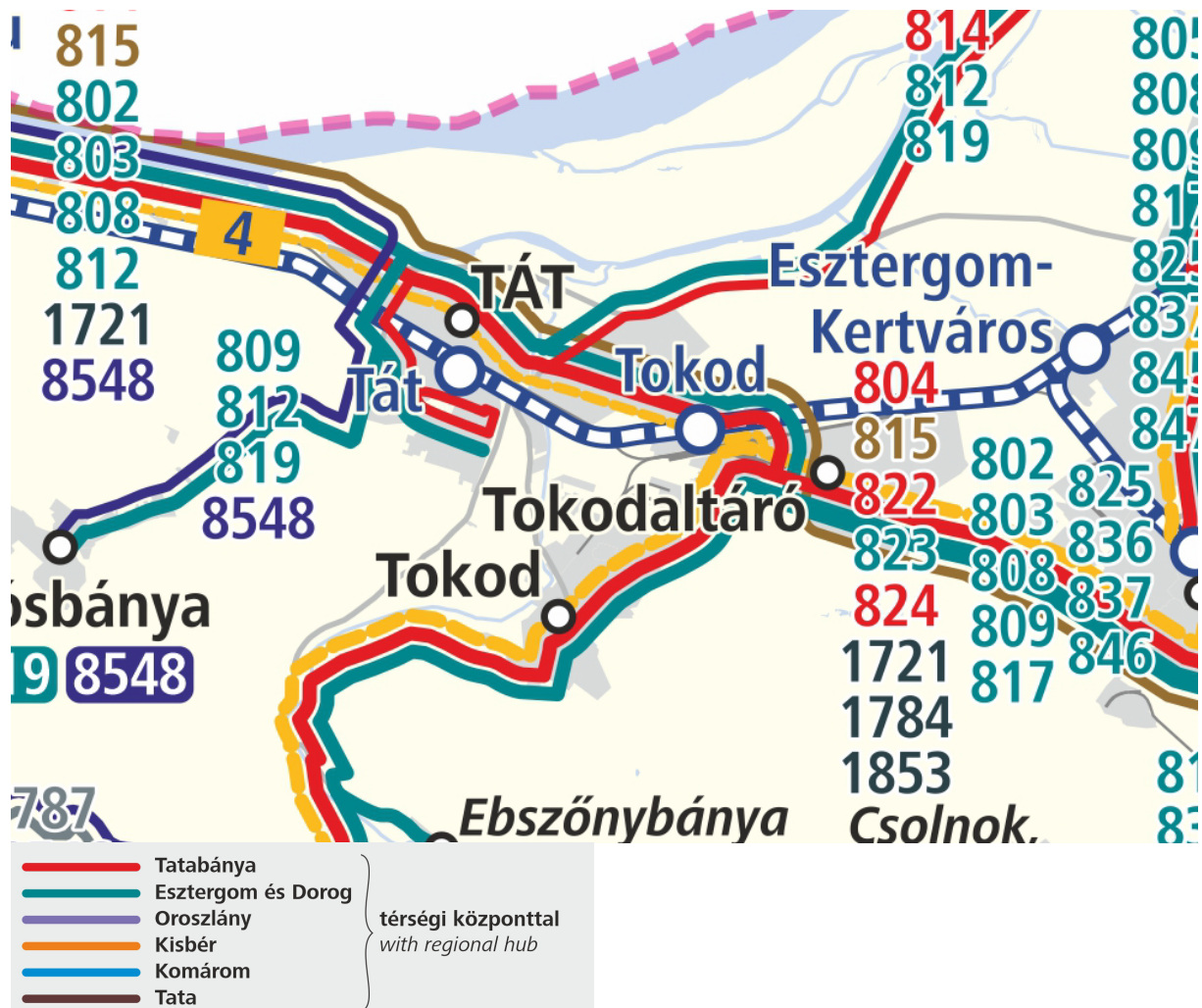
10.3. Közösségi közlekedés

Tátnak Esztergom és Almásfüzitő felé van közvetlen, Budapest, Győr és Dorog felé közvetett vasúti tömegközlekedési kapcsolata.

A vonalon a teherszállítás a meghatározó, a szállítmányok nagy része az esztergomi Suzuki gyár feladása, illetve a Lábatlanban levő ipari üzemek forgalma. Tát a vonalon vasúti megállóhellyel rendelkezik,

amely eredetileg meglehetősen kedvezőtlen helyen, a település nyugati perméhez közel létesült, később keletebbre tették, hogy az igényeket jobban kiszolgálhassa. Ennek ellenére a forgalom nem túl jelentős, Látatlan és Esztergom között – Tát érintésével – mindössze 2 vonattal közlekedik a nap folyamán személyszállítás céljából. Esztergomba a menetidő mindössze 15-18 perc. A megállóhely felújításra szorul.

A napi ingázás kiszolgálásában a távolsági autóbusz közlekedésnek van kiemelkedő szerepe: Tát ellátását a Volánbusz Zrt. végzi, Esztergom, Dorog, Budapest, Tatabánya, Komárom felé van távolsági autóbusz tömegközlekedési kapcsolata.

37. ábra: Regionális autóbuszjáratok útvonalai

(a térkép jelöli a S150 jelzésű Komárom – Esztergom MÁV vasúti járatot is)

Forrás: volanbusz.hu

A megállóhelyek megújítása megtörtént, melyek a következők:

- Tát, Autóscsárda
- Tát, Bajnai elágazás
- Tát-Kertváros, felső
- Tát-Kertváros, alsó
- Tát, Szövetkezeti vendéglő

Budapest Árpád-híd megállótól kb. egy óra a menetidő a menetrend szerinti, Dorogon át közlekedő Volán járatokkal Tátra (815-ös vonal). Esztergom és Tát között a menetidő közel 15-30 perc, ebben a

viszonylatban a járatok hétköznapokon mintegy 10-20 perces időközönként indulnak, ezáltal a járásközpont megközelíthetősége kiválónak mondható.

10.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés

Tát városban kiépült kerékpárút található a 117. sz. út mentén, a 10 sz. főút Depó-i szakaszán a 10. sz. főút – 117. sz. főút csomópontjától számított 200 méterig, illetve a Bécsi úti szakaszon. A 10. sz. út közbenső szakaszán az úttesten lehet kerékpározni. Kijelenthető, hogy a várost kerékpárúttal bekapcsolják a térségi kerékpáros vérkeringésbe.

Tát Város és Mogyorósbánya Község Önkormányzatának konzorciuma TOP forrásból új kerékpárutat épített, mely kapcsolódik az EuroVelo 6 nyomvonal meglévő szakaszához. Ezzel elérhető Tát illetve Mogyorósbánya központja, majd továbbhaladva a Bajót-Péliföldszentkereszt településrészen található zarándokhely és turisztikai központot. A közel 157,5 millió forintos uniós támogatással megvalósuló beruházás jelentősen javítja a térségben a kerékpáros közlekedés feltételeit.

A hatályos településrendezési eszközök tervezett kerékpárút nyomvonalat rögzítenek a 117. sz. úttól indulva, az Únyi-patak nyugati oldali töltésének tetején a 10. sz. útig, majd tovább az 1119. j. úton a közigazgatási határig, illetve a felülvizsgálat során egy új tervezett nyomvonal is kijelölésre került a 117. sz. út és a János lovagok tere között.

Legfontosabb fejlesztési elem a jövőben az EuroVelo 6 Esztergom Erzsébet park – Tát közötti, mintegy 5,7 km-es szakaszának kiépítése, mely a Tát árvízvédelmének II. ütemében megvalósuló töltést felhasználva, a töltés koronájában kerül kialakításra.

A gyalogosforgalom számára a járdák már többnyire kiépültek, szélességük azonban igen változó. A több helyen alkalmazott 1,80 m-nél kisebb járdaszélesség, egyoldalon épült járda, illetve a járdák hiánya a még kis forgalmú lakóutcákban sem szolgálja a biztonságos közlekedést.

10.5. Parkolás

A városban - a személygépjárművek számának emelkedése ellenére – továbbra sem jellemző a parkolási probléma, az új kereskedelmi egységek a megfelelő számú parkolási kapacitás biztosításával épültek ki. Ugyanakkor az úthálózat mentén általános a padkán, illetve szegélyen való parkolás, ami az egyébként is szűk utcákban akadályozza a forgalmat. A közintézmények és a kereskedelmi létesítmények környékén szilárd burkolt terület szolgál parkolás céljára, az új kereskedelmi létesítmények kapcsán jelentősen bővült a parkolókapacitás is. A településközpont megújítását célzó projekt keretében rendezett parkolóhelyek kerültek kialakításra.

11. Közművesítés

11.1. Víziközművek

Vízellátás

A település vízellátását a táti vízbázis biztosítja. A 089/5 és a 092/2 hrsz.-ú telkeken elhelyezkedő 13 db partiszűrésű kutak közül jelenleg 3-ból történik vízkivétel a közműves vízellátásra. Az engedélyezett vízkivétel 365 m³/nap.

A település vízellátását KPE200 és ACNY 200 gerincvezetékéről leágazó ACNY 150 szárnyvezetéken keresztül kapja.

A város vízvezeték-hálózatán a megfelelő nyomást az 500 m³ térfogatú magastározó (52 m magas víztorony) biztosítja, mely a 689 hrsz.-ú ingatlanon található.

Vízvezeték hálózattal a belterület egésze ellátott. A többségében körvezetékes hálózat csőanyaga vegyes. Tát-Depó településrész lakó- és gazdasági területei azonban vezetékes ivóvízhálózattal nincsenek ellátva.

A rendelkezésre álló vízellátó rendszer a település mindenkori igényeit ki tudja szolgálni, mind mennyiségi, mind minőségi szempontból biztonságosan tudja a szolgáltatást nyújtani. A távlati vízigény a jelenlegi növekedés tendenciáit figyelembe véve várhatóan hálózatfejlesztést igényel.

A közüzemi vízhálózatba bekapcsolt lakások aránya közel 100%-os volt 2021-ben (KSH). A Depó városrész vezetékes ivóvízzel történő ellátása mellett a Kertváros lakóterületi fejlesztéséhez szintén hálózatfejlesztés szükséges.

Szennyvízelvezetés

A Duna térségében a folyó vízminősége és annak védelme érdekében a szennyvízelvezetés és kezelés elsőrendű feladat. Tát szennyvízhálózatának bővítése 1992-ben kezdődött, Ófalu és az Újtelep településrészekben. Emellett a szennyvíztisztító korszerűsítésére és a kapacitásának bővítésére is sor került. Az üzemeltetést az Észak-Dunántúli Vízmű Zrt. végzi, az önkormányzat és a cég között létrejött szerződés keretében 2011 és 2026 között.

Az ellátottsági mutatók országos, regionális és kistérségi szinten is kiemelkedően jónak mondhatók, az önkormányzat 2010 óta jelentős hálózat bővítést és fejlesztést valósított meg., ezek közül az ITS elfogadása óta a Tokoddal közösen megvalósított szennyvíztisztító telep-fejlesztés emelhető ki.

Tát – a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Programról szóló 25/2002.(II.27.) Korm. rendelet 1. melléklete alapján – a 11617 LE szennyvízterhelésű Tati szennyvízelvezetési agglomerációhoz tartozik. Az Agglomeráció központi települése a város, további tagja Tokod. A település szennyvizeinek kezelője a 2.400m³/nap kapacitású Tát-Tokod szennyvíztisztító telep. A tisztított szennyvizek közvetlen befogadója az Únyi-patak, közvetve a Duna-folyam.

A település csatornahálózata többségében gravitációs rendszerű. Tát-Újtelep szennyvizeit 4 átemelő juttatja a Tánacsics Mihály utcai szennyvíznyomócsőbe, amely a folyékony hulladékot a szennyvíztelepre szállítja. Tát-Ófalu településrészen 3 db átemelő található. Innen a vasútköz és a Gorkij fasor között a szennyvizet nyomócső továbbítja Tát-Kertváros gravitációs vezetékébe. További két szennyvízáttemelőn át jut a szennyvíz a Szent István utcai gravitációs vezetékbe, amelyben a Tokod felől érkező gravitációs vezeték becsatlakozása után jut el a folyékony hulladék a szennyvíztisztító telepre.

A közüzemi szennyvízhálózatba bekapcsolt lakások aránya magas, a Depó városrész azonban szennyvízvezeték-hálózattal nem ellátott.

Az EGT pénzügyi mechanizmus 2009-2014 „Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz” megnevezésű, HU04-C3-2013 kódszámú program pályázati rendszere keretében „Tát-Tokod települések csapadékvíz gazdálkodási koncepciója és klímaadaptációs lépései” című projekt részletesen is felmérte a szennyvízelvezető hálózat kapacitásával kapcsolatos problémákat. A projekt keretében végzett vizsgálatok megállapították, hogy a túlterhelt körülmények általában esős időszakban, az átemelők

előtti és utáni néhány vezetékszakaszon jelentkeznek. A kiöntések az átemelők közelében történnek (Sashegy utca 1, Kinizsi köz 10.) valamint egy helyen a magasan elhelyezkedő vezeték miatt (Hársfa utca, 82. ábra); továbbá a vezetékek kis esése miatt). A fő probléma tehát, hogy az átemelők csak a szennyvízhozamra lettek méretezve, a csapadékesemények idején viszont jelentős esővíz-terhelést is kapnak. A kapacitásproblémákat csak az idegenvizek leválasztásával lehet megoldani, a csapadékvíz- és szennyvízelvezető rendszerek szétválasztásával, a az illegálisan bekötött ereszcatornák és az infiltráció (a csövek szivárgása miatt a talajvíz infiltrációja) megszüntetésével. Ez utóbbi miatt a rekonstrukciótervezés során javasolt vizsgálni a vezetékek hibáit, elsősorban azokon a vezetékeken, melyek a talajvízszint alattinak bizonyultak.

Csapadékvíz-elvezetés, felszíni vízrendezés

Tát és Tokod térsége olyan komplex rendszer, amelynek kapcsán számos jelenséget kell figyelembe venni. Elsődlegesen elmondható, hogy a Duna közelségéből adódó sokszor magas talajvízszint a belterületi teljes csapadékvíz-elvezetési és -visszatartási folyamatot megnehezíti, illetve a talajvíz szintjének dinamikus változása nagymértékben befolyásolja az alkalmazható hatékony megoldások körét. Mindezekon túl a dombvidéki területekről érkező csapadékvíz a táti vízvezető rendszert további vízmennyiségekkel terheli, amely hozzájárul az alsóbb területek problémáihoz. A természetes vízvezetést a Duna-menti árvízvédelmi intézkedések is befolyásolják, amely tulajdonképpen az egész Tát-tokodi területet zárt vízgyűjtő medencévé teszi.

Táton jelen állapot szerint a csapadékvíz elvezetése elsődlegesen szikkasztó árkok útján történik, kiépítettsége meghaladja a 90%-ot.. Ebből zárt rendszerű csapadékvíz elvezetés máig csak néhány fontosabb szakaszon épült ki, de a folyamatos bővítés és fejlesztés figyelhető meg ezen a területen.

Az EGT pénzügyi mechanizmus 2009-2014 „Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz” megnevezésű, HU04-c3-2013 kódszámú program pályázati rendszere keretében „Tát-Tokod települések csapadékvíz gazdálkodási koncepciója és klímaadaptációs lépései” című projekt részletesen felmérte a csapadékvíz elvezető hálózat helyzetét. A problémákat és jövőbeli forgatókönyveket elemezve javaslatok készültek a rendszer fejlesztésére, optimális üzemeltetésére. A tanulmány megállapította, hogy Tát északi városias részén kisebb lokális problémák találhatók, melyek elsődlegesen hossz-szelvény egyenetlenségéből, illetve kisméretű kereszt-szelvényből adódik, összességében a hosszabb-rövidebb szivárgó árkokból felépülő rendszer nem rendelkezett elegendő képességgel, így a javaslat között szerepel egy teljes szisztematikus rendszer kiépítése kifejezetten Tát Kertváros részén, valamint szükséges a meglévő vízvezető hálózat folyamatos karbantartása.

A vizsgálatok által kimutatott problémás területek helyzetének javítására az önkormányzat uniós pályázati forrás felhasználásával kezdte meg a Kertváros területén az esővíz elvezetésének rendezett elvezetését biztosító rendszer kiépítését. A beruházás során a befogadó meglévő zsilipműtárgyához kapcsolódóan zárt felületű burkolattal ellátott vízvezető árok és közutak alatt átvezető zárt csatornaszakasz épül, a befogadó előtti zöldfelületben kialakítandó záportározóig. A 1119. jelű közút és a Gorkij fasor között bukóműtárggyal ellátott rendezett zöldfelületbe integrált záportározó létesül, a településrész domborzati viszonyaiból adódó felszín közelben erre a pontra vezethető vízgyűjtő területeinek megfelelően méretezett puffertérrel. A projekt keretében kezelt utcákban a meglévő burkolatlan árkok áttört felületű burkolattal ellátott szikkasztó árok létesítésével kerülnek felújításra, a hiányzó szakaszok pedig kiépítésre, a behajtók és útkereszteződések alatti zárt szakaszokkal (átereszekkel) kombinálva a zápor túlfolyás biztosítása érdekében. Szemléletformálási komponensként a lakosság csapadékvíz-gazdálkodási lehetőségeiről szóló rendezvény megtartására is sor került. A projekt kivitelezése 2023-ban zárul a tervek szerint.

11.2. Energiaközművek

Villamosenergia-ellátás és közvilágítás

A térség villamosenergia ellátását az E.ON Hungária Zrt. biztosítja.

A várostól délre a kelet-nyugati irányú Kisigmánd-Lábatlan-Dorog nagyfeszültségű vezeték halad (120kV-os szabadvezeték), mely Tát és Tokod határánál, Tát-Újtelep szélén, a Határ utcától északra halad keresztül a településen.

A település transzformátorállomásainak közép- és alacsonyfeszültségű ellátása a Dorog 132/35/22 kV-os alállomásból történik két 20 kV-os gerincvezetéken és azok leágazásain keresztül (Dorog-Bajna és Dorog-Lábatlan légvezetékek).

A település valamennyi lakó- és gazdasági területe ellátott közép- és alacsonyfeszültségű vezetékhalózzal. A jellemzően közös oszlopsoron vezetett alacsonyfeszültségű és közvilágítási hálózat föld feletti vezetésű, oszlopokra szerelt, több utcában a hírközlési vezetékekkel együtt jelenik meg.

A település lakó- és gazdasági területeinek (belterület és Tati-Depó egyaránt) ellátottsága teljes körűen biztosított.

Szükséges villamos energia fejlesztések a TSZT alátámasztó munkarésze alapján:

- A fejlesztési területeken keletkező villamos energia igényeket részben a meglévő transzformátorok bővítésével, illetve cseréjével, másrészt új transzformátorok elhelyezésével lehet kielégíteni.
- A fejlesztési területek egy részén az áthaladó közép- és alacsonyfeszültségű nyomvonalak kiváltása szükségessé válhat a fejlesztések megvalósíthatósága érdekében.

A közterületeknek a közlekedés és közbiztonság érdekében szükséges olyan villamos üzemű megvilágítása, amiről a helyi önkormányzatnak kell gondoskodnia. Ennek megfelelően közvilágításnak kell tekinteni a közutaknak összefüggő, rendszeres, meghatározott időtartamú megvilágítását. A település közvilágítása jellemzően a alacsonyfeszültségű hálózat tartóoszlopaira szerelt lámpafejekkel történik. A településen elkészültek a közvilágítás korszerűsítésnek első ütemére vonatkozó tervek, a lámpatestek LED világítótestekre cseréjét a város saját forrásból finanszírozza.

Gázellátás

A település gázellátását az Égáz-Dégáz Földgázelosztó Zrt. biztosítja.

A település ellátását Bécsi út kesztölci elágazásánál, a 117-es úton található Dorogi fogadó biztosítja.

A város belterületére Tokod irányából D200 középnyomású vezeték érkezik, mely a belterületen keresztülhaladva Mogyorósbánya irányába halad tovább. A település területeinek ellátását biztosító gázvezetékhalózzal az előbb említett D200, valamint D110 és D90 középnyomású gerincvezetékek, és a róluk leágazó középnyomású gázvezetékek alkotják. A belterület ingatlanainak túlnyomó többsége rákötött a gázhalózatra.

Szükséges villamos energia fejlesztések a TSZT alátámasztó munkarésze alapján:

- Az újonnan beépítésre szánt területek közül a nagyobb összefüggő foltok ellátása külterületen csak hálózatfejlesztéssel oldható meg, de megállapítható, hogy a kapcsolódó vezeték a közvetlen közelben található.
- A Tati-kertvárosi fejlesztési területek ellátására szolgáló vezeték kialakítására körvezeték kialakítását javasolja a felülvizsgálat. A körvezeték az ellátás biztonságát szolgálja.
- Ha a fogyasztási igények nagymértékben megnőnek, egyes vezetékszakaszok átmérőit fel kell bővíteni.

Megújuló energiaforrások alkalmazási lehetőségei

A megújuló energiaforrások (napenergia, szélenergia, vízenergia, geotermikus energia, biomassza) közül Tati területén főként a napenergia és a geotermikus energia felhasználási feltételei adottak. Megújuló energiaforrások közül elsősorban a napenergia hasznosított, ám ez jellemzően az intézményi

épületek tetején elhelyezett napelemekre illetve helyi jellegű használatra korlátozódik. A hatályos településrendezési eszközökben és a felülvizsgálat kapcsán sem került kijelölésre megújuló energiaforrások alkalmazására szolgáló konkrét terület, de az önkormányzat a lehetőségek alkalmazását egyértelműen támogatja.

11.3. Elektronikus hírközlés

A vezetékes hírközlési hálózat szolgáltatói Táton: Magyar Telekom Nyrt., DIGI Kft., Invitech ICT Services Kft., Kalásznet Kft., PR-Telekom Zrt., valamint az MVM Net Zrt.

Gerinchálózati elemei:

Az országos (gerinc-) hálózat a 10-es főút, a Vörösmarty utca és az Ifjúság utca mentén húzódik. Érintett szolgáltatók: MVM Net Zrt. és a PR-Telecom Zrt.

Regionális szerepű (körzet-) hálózat a fent említett vonalon, valamint arról leágazva a Mogyorósbányai úton, majd az Esztergomi úton és a József Attila utcán húzódik. Érintett szolgáltató: Invitel Zrt.

Tát a 29. számú Esztergom primerközpont ellátási területéhez tartozik. A helyi távbeszélőközpontot optikai körzetkábelek kapcsolják be a szolgáltatásba.

A helyi távközlési hálózatot részben önálló oszlopsorra szerelték, részben a kifestültségű hálózat oszlopaire helyezték fel a hírközlési vezetéket.

A mobil rádiótelefon szolgáltatás vétele megfelelő a településen.

A szolgáltatás a 689 hrsz.-ú (víztorony teteje), valamint a 080/58 hrsz.-ú (Únyi-patak töltése mellett) ingatlanokon üzemeltetett bázisállomásokról biztosított.

A kábeltelevízió szolgáltatója a Magyar Telekom Nyrt., valamint a Magyar Telekom Csoport tagja a Kalásznet Kft., amelyek IPTV és digitális kábeltelevízió szolgáltatást nyújtanak a településen. Műholdas televízió szolgáltatást a DIGI Kft. biztosít.

12. Környezetiállapot-jellemzők, környezetvédelem

12.1. Talajvédelem

A talaj állapotát veszélyeztető tényezők sok esetben megegyeznek a felszíni és felszín alatti vizek minőségét veszélyeztető tényezőkkel, ezért a két fejezet átfedéseket tartalmazhat. Ebben a fejezetben elsősorban azok a talajminőséget veszélyeztető elemek lettek megvizsgálva, amelyek a víz minőségének veszélyeztetésénél nem vizsgálandók. Amely mindkét elem minőségét veszélyezteti, az a "Felszíni és a felszín alatti vizek" fejezetben található.

Táton három fő talajtípus mutatható ki: váztalajok, barna erdőtalajok és folyók, tavak üledékeinek talajai, melyek inkább a gyenge-közepes kategóriába sorolhatók. Legnagyobb kiterjedésben a barna erdőtalajok és a váztalajok helyezkednek el.

Tát domborzati és talajadottságai következtében jelentős területek tartoznak a szél talajromboló hatása alá, amely eredményeként a deflációnak a beépítetlen, növényvel nem, vagy csak kis mértékben borított felszínek fokozottan kitéttek.

Beépítés veszélye

A településrendezési eszközök felülvizsgálata a vonatkozó országos irányelvek és előírások mellett történt. A Tát-újtelepi gazdasági terület bővítési területe az Önkormányzat fejlesztési igényeivel összhangban került kijelölésre. A 0,51 ha-os terület egésze szántó 3 minőségi osztályú területtel érintett.

Talajszennyezés

Potenciális talajszennyező forrás az illegális hulladéklerakó, valamint a meglévő és tervezett szennyvíztisztító. Folyamatos, másodlagos talajszennyezést okoz a légszennyezésből eredő por (elsősorban a közlekedési főútvonalak mellett). Továbbra is gondot okoz az illegális hulladékelhelyezés. Jelenleg nincs folyamatban lévő, Tát közigazgatási területét érintő kármentesítési eljárás. A talajszennyeződések megakadályozása érdekében az egyes tevékenységek folytatása, létesítmények elhelyezése esetén szükséges megfelelő műszaki védelem - a talajszennyezés típusától függően víz, vagy szénhidrogén-záró aljzat – megvalósítása a hatályos jogszabályok szerint a szakhatóság engedélyével történik.

12.2. Felszíni és felszín alatti vizek védelme

A város egyetlen vízfolyása az Únyi-patak, amely a Budai-hegység északnyugati részén ered Máriahalom mellett, Tát közigazgatási területén a Körtvélyesi-szigettel szemben folyik a Kis-Dunába. A patak teljes hossza 21 km, vízgyűjtőjének kiterjedése 203 km². Említést érdemel továbbá a Mogyorósbányáról érkező csatorna, amely a Tái-szigettel szemben folyik a Dunába. Tát területén egy mesterséges tó található a város közigazgatási területének északkeleti részén, a 117 sz. úttól északra (Forrás: <http://www2.vizeink.hu>).

Tát Város területe nem tekinthető belvízveszélyes területnek a Pálfai-féle belvíz-veszélyeztetettségi térkép alapján.

A település területe érintett továbbá az MaTrT Nagyvízi meder területének övezete által. A Nagyvízi meder határa a Nagyvízi Mederkezelési Terv 01.NMT.04. alapján lett a tervjavaslatban lehatárolva. Az érintett szakasz a Duna 1729,35-1699,5 fkm között található.

Nagyvízi meder övezetében egy új beépítésre szánt terület került kijelölésre. A Különleges beépítésre szánt közműterület kijelölése igazodik a jelenlegi használathoz. A Nagyvízi Mederkezelési Terv az érintett területen „Ideiglenes védművel védett nyíltártéri öblözeti rész”-t jelöl.

Tát temetője a fent említett terület szomszédságában, magas parton, szintén nagyvízi meder övezetében helyezkedik el. A településrendezési eszközök felülvizsgálata a temető bővítését javasolja. A bővítés nem jár új beépítésre szánt terület kijelölésével, ugyanis a fejlesztést a temető közvetlen szomszédságában kiépült gazdasági területen kívánják megvalósítani.

A víztestekre Magyarország felülvizsgált, 2015. évi vízgyűjtő-gazdálkodási tervéről szóló 1155/2016. (III. 31.) Kormányhatározat (VGT2) vonatkozik.

A felszín alatti víztestek védelméről rendelkező 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 4. § (1) bekezdése szerint: „Alapvető célkitűzésként legkésőbb a Kvt.-ben meghatározott időpontig el kell érni, hogy a felszín alatti víztestek állapota feleljen meg a jó állapot, azaz a jó mennyiségi és minőségi állapot követelményeinek.”

A felszíni vizek minősége védelmének szabályairól a 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet rendelkezik. Tát település a vízgyűjtő-gazdálkodási szempontból a Gerecse tervezési alegység (1.7.) területén található.

A VGT2 alapján a város közigazgatási területének jelentős része 2006-ban és 2013-ban is kijelölt nitrátérzékeny területnek minősül. A vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006. Korm. rendelet alapján, a MePAR rendszer adatai szerint Tát – a felszíni vizek tekintetében – nitrátérzékeny minősül. A település nitrátérzékeny területeinek listáját tartalmazza a nitrátérzékeny területeknek a MePAR szerinti blokkok szintjén történő közzétételéről szóló 43/2007. (VI. 1.) FVM rendelet. A nitrátérzékeny területeken mezőgazdasági tevékenységet a cselekvési program, valamint a helyes mezőgazdasági gyakorlatnak a cselekvési programban meghatározott kötelező előírásai szerint kell végeznie. A település vízellátását a táti vízbázis biztosítja, melynek belső- és külső védőterülete, valamint hidrogeológiai „A” és hidrogeológiai „B” védőterületei érintik a települést. A felszín alatti vízkivétel a sekély porózus rétegből történik. A gyenge mennyiségi és gyenge kémiai állapotú víztest védelme, a további szennyeződések megakadályozása elsődleges cél. A településrendezési eszközök két beépítésre szánt területet jelölnek ki a vízbázis védőterületein:

- A vízműkutak ingatlanjait a tervjavaslat különleges beépítésre szánt közműterületbe sorolja a használathoz igazodóan. A közműterületre a HÉSZ-ben megfogalmazott előírások értelmében a területfelhasználás nem veszélyezteti az ivóvízbázist.
- A Hidrogeológiai 'A' és Hidrogeológiai 'B' védőterület különleges beépítésre szánt rekreációs területek érintik kis mértékben. Az alábbi ingatlanok érintettek: 096/6; 096/7; 096/8; 096/10; 096/11; 096/12. A terv által kijelölt rekreációs terület előírásai a beépítettség tekintetében szigorúbbak az OTÉK-ban meghatározottaknál (15%). A különleges b. sz. rekreációs területen az előírt közművesítettség mértéke a teljes közművesítettség. A 096/12 hrsz.-ú ingatlan jelentős – dunaparti – része zöldterületbe lett besorolva, amely a hatályos terven szereplő területhasználattal ellentétben nem ad építési jogokat. A fentiek értelmében elmondható, hogy a kijelölt területfelhasználás nem veszélyezteti az ivóvízbázist.

11.3. Levegőtisztaság-védelem

A légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet 1. melléklete alapján Tát város a 3. Komárom-Tatabánya-Esztergom légszennyezettségi zónába tartozik. Ez azt jelenti, hogy a szennyező anyag koncentrációja tartósan, vagy időszakosan a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM rendelet 5. számú mellékletében meghatározott tartományok valamelyikébe esik.

Szennyező anyag	Zóna típus	Zóna típus magyarázat
Kén-dioxid	E	B csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a levegőterheltségi szintre vonatkozó határértéket és a tűrészhatárt, az 1. melléklet 1.1.4.1. pontjában foglalt táblázat 3–6. sorában szereplő anyagok esetén a célértéket meghaladja. Ha valamely légszennyező anyagra tűrészhatár nincs megállapítva, de a területen e légszennyező anyag tekintetében a levegőterheltségi szint meghaladja a határértéket, illetve az 1. melléklet 1.1.4.1. pontjában foglalt táblázat 3–6. sorában szereplő anyagok esetén a célértéket, a területet ebbe a csoportba kell sorolni. C csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a levegőterheltségi szintre vonatkozó határérték és a tűrészhatár között van. D csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső vizsgálati küszöb és a levegőterheltségi szintre vonatkozó határérték között van. E csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van. F csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg. O-I csoport: azon terület, ahol a talaj közeli ózon koncentrációja meghaladja a célértéket.
Nitrogén-dioxid	C	
Szén-monoxid	F	
Szilárd PM ₁₀	D	
Benzol	E	
Talajközeli ózon	O-I	
PM ₁₀ Arzén (As)	D	
PM ₁₀ Kadmium (Cd)	E	
PM ₁₀ Nikkel (Ni)	F	
PM ₁₀ Ólom (Pb)	F	
PM ₁₀ benz(a)-pirén (BaP)	B	

38. ábra: Tát Város érintettsége a szennyező anyagok tekintetében

Forrás: 4/2011. (I. 14.) VM rendelet 5. számú melléklet

„Az Országos Levegőtisztasági Mérőhálózat (OLM) a manuális (ismertebb nevén RIV) és az automata mérőhálózatból áll. A mérőhálózatot képező mérőállomások és mérőpontok elhelyezésének rendszeres felülvizsgálata a mindenkori légszennyezettségi zónák és agglomeráció figyelembevételével történik.” [Forrás: http://www.met.hu/levegokornyezet/varosi_legszennyezetseg/merohalozat/]

Az OLM adatai alapján a település területén mérőállomás nem található.

A közlekedésből származó komponensek egyre nagyobb mértékben kerülnek a légtérbe, a térség tranzitjellegéből adódó nagyfokú igénybevétele és az országos átlagot meghaladó gépjárműsűrűség miatt.

Jelentős mértékű közlekedési eredetű légszennyezést a 10, illetve 117. sz. út személy- és tehergépjármű forgalma eredményez. A nagyforgalmú utak közvetlenül a lakóterületek mellett halad. A 10. sz. j. összekötő út, mely egyben Mogyoród belső forgalmi útja, így a belterületi részekben halad keresztül, jelentős átmenő forgalmat bonyolít. A közlekedési eredetű emissziót jellemzően szén-monoxid, szén-dioxid, nitrogén-oxidok és telítetlen szénhidrogének alkotják. Ezek közül a telítetlen szénhidrogének közvetlenül az utak környezetében rakódnak le.

Az iparterülethez vezető út jellemzően az üzemek és telephelyek teher- és gépjárműforgalmát bonyolítja. Jelentős közlekedési eredetű emisszióról az országos főközlekedési utak és azok közlekedési csomópontjaiban beszélhetünk. A közlekedési eredetű emissziót jellemzően szén-monoxid, szén-dioxid, nitrogén-oxidok és telítetlen szénhidrogének alkotják. Ezek közül a telítetlen szénhidrogének közvetlenül az utak környezetében rakódnak le.

Az üzemi jellegű légszennyezés pontszerűen jelentkezik a településen az egyes gazdasági tevékenységekhez kapcsolódóan.

Az ipari illetve a közlekedési légszennyezésen kívül Táton is egyre több gondot okoznak a biológiai eredetű allergének, például a parlagfű, fekete üröm stb. pollenjei. Nagy problémát jelent, hogy a mindennapi életünkhöz is hozzátartozó egyes vegyszerek, valamint a levegőbe kibocsátott szennyezőanyagok megváltoztatják az immunrendszer működését, károsítják azt, beavatkoznak a hormonrendszer működésébe, ezáltal előidézve az allergiás megbetegedést. A pollenallergiás megbetegedések jó része az ésszerűtlen vegyszerhasználat, illetve a légszennyezés következménye. Az allergia a negyedik legfontosabb nem-fertőző betegséggé vált világszerte. Az érintettek aránya az iparosodott fogyasztói társadalomban elérheti a 30%-ot is. A pollenallergia egyik fő okozója a parlagfű. A település belterületein az önkormányzat egyrészt hatósági eszközökkel, másrészt a közterületek rendszeres gyommentesítésével védekezik az allergén növények elszaporodása ellen.

12.4. Zaj- és rezgésterhelés

A környezeti zaj értékeléséről és kezeléséről 280/2004. (X. 20.) Korm. r. 14. §. (1) a) pont alapján kiadott 8002/2005. (V. 24.) GKM tájékoztató - a nagyforgalmú közutak és vasútvonalak, valamint a fő repülőterek listájáról, továbbá a stratégiai zajtérkép és intézkedési terv készítésére kötelezett szervezetről – tartalmazza azokat a fő közlekedési létesítményeket, melyek esetében szükséges stratégiai zajtérképek készítése. „A fő közlekedési létesítmények között szerepel többek között minden >6,000,000 jármű/év forgalmat lebonyolító közút.” [Forrás: http://teszt.kti.hu/noise/kozut/kozuti_kozlekedes.html]. A település úthálózata a miniszteri közleményben közzétett lista alapján nem érintett a közutak stratégiai zajtérképével. A lista tartalmazza a 10 sz. főutat, de annak csak Pest megyei szakasza érintett. A települést érintő országos közút nem szerepel a kiadott listában.

Lakóterületek környezetében zavaró zajkeltő források elhelyezhetőségére a felülvizsgálat településrendezési eszközök egy esetben sem teremtenek újabb lehetőséget. Továbbá a felülvizsgálat terv az országos fő- és mellékutak külterületi, illetve külterületi jellegű szakaszain 100-, illetve 50 méteres védőtávolságot jelöl ki.

Kedvezőnek mondható, hogy a településen a lakóterületek és a gazdasági területek összefüggő egységes foltokat alkotnak. A gazdasági területek egy kivétellel a lakóterületektől távol helyezkednek el. Tát- Újtelepen a gazdasági és lakóterületek pufferterület nélkül csatlakoznak. A tervjavaslat a hatályos rendezési eszközökhöz hasonlóan a beültetési kötelezettséget és kötelező közterületi fásítást, mint szabályozási eszközt használja a pufferhatás megteremtése érdekében.

Tát Város Önkormányzata a 9/2023. (VI.27.) önkormányzati rendeletében szabályozza a magánszemélyek háztartási igényeit kielégítő, illetve a közterületen végzett zajkeltéssel járó tevékenységekre vonatkozó előírásokat a közösségi együttélés alapvető érdekében

12.5. Hulladékkezelés

Tát területén a szilárd hulladék elszállítását az NHSZ Vértes Vidéke Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. végzi, a kommunális hulladék mellett a szelektív- és zöldhulladék elszállítására kiterjedően.

12.6. Vizuális környezetterhelés

Jelentős vizuális környezetterhelést jelentenek az elhanyagolt gazdasági területek. Mind a régebbi, mind a frissen épülő gazdasági területek csak részben ügyelnek a vizuális környezetszennyezés elkerülésére. Valamennyi gazdasági területen lehetőség van rendezettebbé tenni a környezetet, csökkenteni a vizuális környezetterhelést.

Elhanyagolt, romos állapotú épület szerencsére kevés van a településen. Sajnos ezek közül az egyik a műemlék Magtár épülete az Ófaluban, amely magántulajdonban van, felújítására, funkcióval való megtöltésére vonatkozó információ az önkormányzat számára nem ismert.

12.7. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

- a közlekedés okozta zaj és légszennyezés,

- helyenként előforduló illegális hulladék elhelyezések,
- az allergén gyomok (parlagfű, fekete üröm) elterjedése

12.8. Városi klíma

A település mérete okán nem jellemezhető. Összességében a kék-zöld infrastruktúrának, a településszerkezet és beépítési sajátosságoknak, valamint a tudatos zöldhálózat-fejlesztésnek köszönhetően a város klímaadaptációs helyzete kedvező.

13. Katasztrófavédelem, a területek használatát, építési tevékenységet befolyásoló vagy korlátozó tényezők

13.1. Építésföldtani korlátok

A település nem közvetlen a Duna parton található, az alábányászott területek nem ismertek a településen, de alapköze és felszíni borítottsága miatt fokozott figyelmet érdemel az építés előkészítése, a tervezés, az állapotmegőrzés miatt.

A megye területén nyugat-keleti irányban húzódik a Hurbanovói törésvonal (gyakorlatilag a Győrszentivánt és Diósjenőt összekötő egyenestől délre eső területek). A nevezett térségben már 1599-től (Komárom) hiteles adatok állnak rendelkezésre a bekövetkezett földrengésekről. A térségben regisztrált földrengések sekély fészkek mélységűek voltak, ezért rendkívül károsak. (pl. a Komáromi földrengés 1783-ban a város 1/3-át elpusztította) A törésvonaltól délre eső területeken kisebb szeizmológiai csendet követően, ismételten különböző intenzitású földrengések pattanhatnak ki.

13.2. Vízrajzi veszélyeztetettség

A település egy része a nagyvízi mederben található, amelyek árvíz idején rendszeresen elöntötté válnak. Ilyenkor és a Dunán érkező szennyeződéstől a vízmű kutak is szennyezetté válhatnak. A település földtanilag fokozottan érzékeny mindennemű szennyezésre, ráadásul nitrát érzékeny település is. A vízfolyások állapota nem biztosítja a vizek kiöntésmentes levezetését, jelentősebb karbantartási munkák egyedül az Únyi-patakon történtek 2002-ben. A 2014-ben befejeződött „Tát, Kenyérmezei és Únyi-patak visszatöltése” című projekt keretében az Únyi-patak alsó 1,5 km-es, illetve a Kenyérmezei-patak 450 m-es szakaszát visszatöltéseztek. Az Únyi-patak mintegy 250 m-es szakaszán új nyomvonalú meder kialakítására került sor Tát belterületén.

A szennyezés megelőzéséhez szükséges

- agrár-környezetvédelmi intézkedések és művelési mód váltás,
- víztakarékos növénytermesztési módok bevezetése,
- állattartótelepek korszerűsítése,
- szakszerű szennyvíziszap elhelyezés és a hasznosítás megoldása,
- vízfolyások menti, rendszeresen elöntött területeken, illetve a tó parti zónájában a megfelelő területhasználat kialakítása és fenntartása
- partmenti védősáv (erdősáv és/vagy füves növényzónák) kialakítása és fenntartása a kisvízfolyások mentén is
- illegális hulladéklerakók rekultivációja,
- belterületi csapadékvíz tisztása a befogadóba történő vezetés előtt
- meglévő szennyvíztisztító telep hatásfokának növelése
- település szintű természetközeli szennyvíztisztítás és elhelyezés
- kommunális rendszerbe történő ipari használt- és szennyvízbevezetések felülvizsgálata, módosítása
- illegális szennyvízbevezetések megszüntetése,
- a rákötések számának növelése a csatornahálózatra,
- ivóvízbázisok biztonságba helyezése és biztonságban tartása,
- engedély nélküli vízkivételek visszaszorítása.

13.3. Árvízvédelem

A Gerecse víztest mentén két árvízvédelmi öblözet helyezkedik el. A „Komárom-almásfüzitői” és a „Esztergom-táti” árvízvédelmi öblözet. Utóbbi öblözet összterülete 13,92 km². A teljes ármentesített terület nagysága 43,76 km². A térség árvízvédelmi helyzetét alapvetően a Duna és mellékfolyóinak vízjárása határozza meg. Az öblözetek védelmét elsőrendű árvízvédelmi művek biztosítják, melyek összesített hossza 25,7 km. A védvonal változatos szerkezetű, magaspartok, árvédelmi falak és árvédelmi töltések rendszere. A 2002. augusztusi és a 2006. március-áprilisi, valamint a 2013. júniusi

árvízvédekezések tapasztalatai, a védvonalak jelenlegi kiépítettsége alátámasztották Tát térsége (01.01. számú) árvízvédelmi szakasz fejlesztés szükségességét, ami 2014-ben befejeződött. Komárom-Esztergom megye 76 településéből a katasztrófavédelmi besorolás szerint 12 település árvíz által veszélyeztetett, ebből 1 az I. osztályba, 9 a II. osztályba, míg 2 a III. osztályba tartozik. Az éves besorolás felülvizsgálatát követően Tát II. katasztrófavédelmi osztályba tartozik.

13.4. Egyéb katasztrófavédelmi tényezők

Épített értékekből eredő korlátozás

A városban a településrendezési eszközökben ábrázolt módon találhatóak műemlékek, régészeti érdekeltté váló területek, amelyek építési korlátozást jelenthetnek a későbbi fejlesztések során.

Ásványi nyersanyag lelőhely

A Veszprémi Bányakapitányság a VBK/231/2/2010 számú határozatával engedélyezte a Nyergesújfalu, Mogyorósbánya, Tát, Bajót nyersanyagkutatásra vonatkozó műszaki üzemtervet.

A bányatelkeket, illetve a kutatásra engedélyezett területeket a településrendezési eszközök tartalmazzák.

Közművek védőterületei

A térségi és a települési jelentőségű közművezetékek feltüntetésre kerültek a településrendezési eszközökben a védőtávolságukkal együtt. A meglévő vezetékek védőtávolságát az ágazati szabályozásnak megfelelően kell biztosítani a szolgáltatók és üzemeltetők tájékoztatása alapján.

Helyzetelemző és helyzetértékelő munkarész

14. Helyzetelemzés / összegzés

14.1. Térségi kapcsolatok

- Tát 2013-ban vált várossá, településhálózatban betöltött szerepét, térségi kapcsolatait alapvetően fekvése és gazdasági múltja határozza meg: Tát Komárom-Esztergom megye Duna menti agglomerálódó, jelentős ipari hagyományokkal bíró térségének része, ugyanakkor Tát a környező településekkel szemben jelentős ipari múlttal nem rendelkezik. Tát város gazdasági célú területeinek bővítése a helyi KKV szektor és a helyben foglalkoztatás erősödését, a gazdasági bázis differenciálódását eredményezte, de továbbra is meghatározó a térség – különösen Esztergom – gazdasági prosperitása Tát jövője szempontjából. A folyamatban lévő fejlesztéseknek köszönhetően Tát egyre fontosabb szerepet tölt be a megye gazdasági életében, a helyben foglalkoztatás mellett egyre jelentősebb az ide munkavégzés miatt ingázók száma is.
- Tát az Esztergomi járás része, Esztergommal kiváló közúti és tömegközlekedési kapcsolatokkal rendelkezik. Esztergom nagytérségi közlekedési kapcsolatainak kiépítése, a szlovákiai Párkány fejlődése, a két város együttműködése és makroregionális kapuszerepének megerősödése mind hatással van a járás településeinek népességmegtartó erejére, gazdasági dinamikájára. Tát Esztergommal közvetlenül szomszédos, így a jövőben a lakossági szuburbanizáció haszonélvezője lehet az Esztergomtól távolabb fekvő településekkel szemben. Esztergomban viszonylag korlátozott a vállalkozások számára igénybe vehető zöldmezős terület, így Tát a gazdasági szuburbanizáció szempontjából is előnyös helyzetben van. Esztergom közép- és felsőoktatásának, egészségügyi ellátórendszerének, valamint turizmusának fejlesztése szintén kulcsfontosságú a táti lakosok és Tát turisztikai szerepének fejlődése szempontjából.
- Tát térségi szerepét jól jelzi, hogy az iskola mogyorósbányai tagintézménnyel működik, a zeneiskola és egészségügyi ellátás szintén kiterjed Mogyorósbánya területére. A két önkormányzat közösen működteti a Gyermekekjóléti és Családsegítő Szolgálatot. A két önkormányzat közötti együttműködés kiterjed a közös önkormányzati hivatal működtetésére.
- Tát kiskereskedelmi és szolgáltatási szektorának vonzáskörzete Mogyorósbányán túl kiterjed a térség több településére és erősödik. Különösen erős a kapcsolat Tokod településsel, hiszen az 1960-as évek végétől a két település belterülete gyakorlatilag összenőtt.
- Összességében elmondható, hogy Tát helyzete a lakosság foglalkoztatása szempontjából nagyon előnyös, melyhez a helyi munkahelyek számának bővülésén túl hozzájárul Esztergom és a megye gazdasági ereje és Budapest relatív közelsége is.

14.2. Településfejlesztési döntések; településrendezés és területrendezési összefüggések

- Tát város Önkormányzata 2020-ban fogadta el a felülvizsgált településrendezési eszközeit és a város hosszú távú településfejlesztési koncepcióját. A koncepció a hatályos ITS figyelembe vételével készült.
- A város által tervezett fejlesztések előkészítése folyamatos, a megyei integrált területi program készítésével párhuzamosan aktualizálásra kerültek a fejlesztési elképzelések is.

14.3. Társadalom, humán szolgáltatások

- 2021 év végén 5491 fő volt Tát lakónépessége, az utóbbi 10 év alatt 2017-ig inkább csökkenő, majd 2017 után kis mértékben növekvő, stagnáló szakasz különböztethető meg. Az élveszületések és halálozások számában nagyságrendi és trendszerű elmozdulás hosszú távon nem azonosítható, a 2020-2021-es adatokban feltehetően a COVID19-járványhelyzet miatti magasabb halálozási szám, valamint a kormányzati családpolitikai intézkedések születésszámra gyakorolt hatása érzékelhető. Összességében évenként hektikus mértékben, de a természetes fogyás tartósan jellemző Tátra is. Az egyes évek pozitív migrációs adatai ugyanakkor jól jelzik, hogy a településfejlesztési döntések következtében kialakított új lakóterületek, a városi szolgáltatásokat és városi környezetet érintő minőségi fejlesztések valódi vonzerőt jelentenek az új beköltözők és elsősorban a fiatal családok helyben maradása szempontjából.

- A lakónépesség korszerkezet szerinti megoszlásnak változásában ki kell emelni a munkaképes korúak számának és arányának csökkenését, a település általános elöregedési folyamatának erősödését. A fiatal korosztály száma kis mértékben nőtt, aránya lényegében nem változott a lakónépességben belül. Ennek következtében várható, hogy növekszik az idősekkel kapcsolatos szociális és egészségügyi ellátás iránti igény.
- A környező településekkel, illetve a járásközponttal összehasonlítva Tát város képzettségi mutatója javult a legnagyobb mértékben az utolsó két népszámlálás közt eltelt időszakban: a képzettség nélküliek aránya (azaz a maximum az általános iskola 8. osztályát elvégzettek aránya a 7 éves és idősebb korosztály tekintetében) itt csökkent a legnagyobb mértékben. A megyei és járási átlagnál magasabb az érettségi nélküli középfokú végzettséggel rendelkezők, míg továbbra is a megyei átlag alatti az érettségivel és felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya.
- A 2013-tól a nyilvántartott álláskeresők száma csökkenő tendenciát mutat, a COVID19-járványhelyzet időszakában azonban kis mértékben, de újra emelkedett az álláskeresők száma. Az álláskeresők száma a munkavállalási korú népességhez képest továbbra is alacsonynak tekinthető Táton. A közfoglalkoztatásban résztvevők száma az évtized második felére lecsökkent, a gyakorlatban főleg olyan személyeket érint, akiknél az elsődleges munkapiacra való foglalkoztatás több ok miatt is nehézséget jelent.
- A 2022. évi Népszámlálás előzetes adatai szerint 2061 lakás található Táton, a lakásépítések száma továbbra is alacsony. A lakásállomány jó minőségű, a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a megyei átlagnál alacsonyabb. A várható igények kielégítésére a Kertvárosban a Mogyorósbányai út felé a Hosszú földek irányában várható a település terjeszkedése hosszú távon. Az elmúlt években megvalósuló Római úti lakóterület-fejlesztéshez kapcsolódóan az önkormányzat rendezett közösségi tér, park kialakítását tervezi, ezzel is növelve a lakóterületek vonzerejét.
- Táton nem beszélhetünk jelentős térbeli társadalmi különbségekről, az egyes városrészekben és városrészek között konfliktusok nem jellemzőek.
- Táton a különböző egyesületek, alapítványok és közalapítványok igen nagy számban képviseltetik magukat, jelen vannak az egyházak és jelentős számú német kisebbség él a településen. A német hagyományok őrzése kiemelt feladata az oktató-nevelő intézményeknek, a helyi identitásnak erősítésének.
- Táton a humán szolgáltatásokhoz való hozzáférés megfelelő, a hiányzó szolgáltatási elemek a közeli Esztergomban elérhetőek a lakosság számára.
- Táton egy bölcsőde található, az óvoda két telephelyen működik. Mind a bölcsőde, mind az óvoda kapacitása 90 % feletti kihasználtsággal működik, a gyermekszám növekedésével járó igényeket rövidtávon ki tudja elégíteni. Az intézmények jelentős felújításon estek át a 2014-2020-as időszak TOP pályázatainak elnyert támogatásából.
- Táton egy iskola működik két épületben, a beiratott tanulók száma 2015 óta kis mértékben emelkedik. Az általános iskola mindkét épületének energetikai korszerűsítése megtörtént. Táton középiskola nem működik.
- A kultúrház fontos szerepet tölt be a város identitásának erősítésében, befogadó helyszíne a kulturális és hagyományőrző közösségeknek.
- A városban 2 telephelyen 3 felnőtt háziorvosi praxis és egy gyermekorvos látja el a lakosokat, továbbá két védőnői körzet működik. Mindkét telephely felújítására sor került az elmúlt időszakban. Az egészségügyi intézmények eszközállománya, felszereltsége az egészségügyi jogszabályoknak megfelelő, bővítésük, korszerűsítésük azonban folyamatos feladat.
- Táton a szociális szolgáltatások fejlesztése alapvetően két cél mentén szerveződik, egyrészt a meglévő ellátási formák minőségi és mennyiségi fejlesztése, másrészt a hiányzó szolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségének hatékony biztosítása.
- Tát város Önkormányzata Mogyorósbánya Önkormányzatával együttműködve gyermekjóléti és családsegítő szolgálatot működtet. A településen működik a Szent György otthon, mely 71 fő számára biztosítja a bentlakásos ápolást-gondozást, továbbá integrált szervezeti formában működteti a szociális étkeztetést, a házi segítségnyújtást és az idősek nappali ellátását biztosító klubot. Az

intézmény kihasználtsága 100 %-os, az időskorúak otthonban történő elhelyezése várólista szerint történik. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás jelenleg Táton nem működik.

14.4. Gazdaság, gazdálkodás

- Tát az 1960-as évekig agrár jellegű település volt, a térségre jellemző iparosítási hullám is csak kis mértékben érintette a várost a TSZ melléküzemágainak kialakítása révén. Tát gazdasági súlya az egyébként tradicionálisan iparosodott térségben ma erősödp az iparterület kialakításának köszönhetően, mely TOP pályázati forrásból valósult meg. Táton továbbra nincsenek nagyvállalatok, jellemzően mikro és kisvállalkozások találhatók a településen, ami jól tükröződik az egy főre jutó iparüzési adó szomszédos településekhez képest alacsonyabb szintjével. Az 1000 lakosra jutó működő vállalkozások száma a megye városaival összehasonlítva viszonylag kedvező, ez stabil és erősödő bázisát jelenti a helyi adóbefizetéseknek és foglalkoztatásnak. A vállalkozások szektor-szerkezetében a legmagasabb arányt a szolgáltatási ágazat képviseli, a feldolgozóipari ágazatban regisztrált vállalkozások számát meghaladja az építőipari profilú vállalkozások száma.
- A város az elmúlt években tudatosan törekszik az ipari, valamint a jelentős teherforgalommal járó kereskedelmi tevékenységek rendezett iparterületen történő elhelyezésére. Az Újtelep városrészben már kialakult iparterületen számos vállalkozás hajtott végre telephelyfejlesztést, több esetben uniós támogatások bevonásával.
- Tát szolgáltató és kiskereskedelmi kínálatának vonzáskörzete kiterjed a környező településekre is, az 1000 főre jutó kiskereskedelmi egységek száma nagyságrendileg hasonló a megye kisvárosaihoz. A kereskedelmi és szolgáltató funkciók területileg a főbb útvonalak mentén fejlődtek az elmúlt években, kiszolgálva a szomszédos települések lakosságát is. A helyi, térségi termelők értékesítését biztosító piac kialakítására is sor került a zöldhálózat-fejlesztésre irányuló, szintén TOP pályázati forrás felhasználásával. A magas és javuló foglalkoztatottság viszonylag stabil vásárlóerőt (helyi lakosok mellett a szolgáltatásokat térségből igénybe vevők és a Táton dolgozó ingázók) jelent a helyi kiskereskedelmi, lakossági szolgáltatásokat kínáló vállalkozások életképességére nézve, mely a minőségi összetételére is hatással van.
- Tát turisztikai szempontból több kiaknázható lehetőséggel is rendelkezik, azonban ez a turisztikai piacon tapasztalható erőteljes versenyhelyzetben csak térségi kínálatba integrálva válhat valóban versenyképessé. Jelenleg a turisztikai szektor foglalkoztatási szerepe és helyi adóbevételekhez való hozzájárulása alacsony szintű. A Duna-part és szigetek mellett két turisztikai szempontból is értékes épülettel rendelkezik a település (templom és magtár). További potenciált jelent az ún. pincesor, mely Tát, Mogyorósbánya, Tokod közigazgatási területére esik. Pozitívum, hogy a szálláshelykínálat meghatározó eleme, Öreg Halász Fogadó 2021-ben jelentős felújításon esett át.
- Tát közlekedéscsoporthelyzete kedvezőnek mondható, ipartelepe Esztergom irányából könnyen megközelíthető. Esztergom és a táti gazdasági területek szempontjából meghatározó fejlesztés lesz az M1 és Esztergom közvetlen összeköttetését biztosító gyorsforgalmi út megépítése.
- Az esztergomi területek szűkössége miatt a Tátra áttelepülők aránya a várakozások szerint tovább fog növekedni.
- Tát város Önkormányzata az elmúlt évtizedben is felelős költségvetési gazdálkodást folytatott, a település pénzügyi helyzete stabil, a városfejlesztési igények finanszírozási háttere biztosított. .
- Az adóbevételek mellett az önkormányzati tulajdonban levő ingatlanok eladásából származó bevételek növelésével teremthető meg a gazdálkodás szabad mozgástere. A vagyongazdálkodás céljai szoros összefüggésben vannak az önkormányzat gazdasági és fejlesztési elképzeléseivel, a Gazdasági Programmal, egyéb ágazati célkitűzéseivel. A Gazdasági Program prioritásai a kötelező önkormányzati feladatokhoz kötődnek, és a település fenntartható fejlődését segítik elő.
- Táton kifejezetten település- és gazdaságfejlesztésre szakosodott hivatali szervezeti egység, illetve nonprofit vállalat nem működik.
- A település gazdaság- és településfejlesztési tevékenységét, a pályázatok szakmai és adminisztratív előkészítésének, illetve a támogatott projektek és egyéb beruházások projektmenedzsment feladatait saját hivatali szakembereivel, illetve külső szakértők igénybevételel látja el.

- A településüzemeltetési feladatok ellátására önálló önkormányzati nonprofit vállalat nem alakult Táton, a feladatok a polgármesteri hivatal feladatai közé tartoznak, azok ellátása helyi vállalkozásokkal kötött szolgáltatási szerződések keretében biztosított.
- Az önkormányzatnak átfogó energetikai stratégiája nincs, ugyanakkor folyamatosan törekszik a működtetésében lévő intézmények épületenergetikai felújítására, megújuló energetikai beruházásokra, ezzel is csökkentve a működtetésre fordítandó kiadásokat, és növelve az önkormányzat tulajdonában álló vagyonelemek értékét.

14.5. Táj- és természetvédelem, zöldfelületek, környezetvédelem

- Táton nagyon kedvezőek a természeti, táji adottságok, hiszen Tát közigazgatási területe az Almás – Tái – Duna-völgy kistájon, a Duna jobb parti teraszos völgsíkján helyezkedik el, másrészt a város egészen déli csücske – pár hektárnyi terület – a Keleti-Gerecse része.
- Legalacsonyabb térszínűek az ártéri területek. A Gerecséből lefutó patakok közül jelentősebb az Únyi-patak (más néven Öreg-árok, Malom-árok), kisebb vízhozamú a Mogyorósbányai-patak. Mindkét vízfolyás a Kis-Dunába ömlik.
- A terület földtani felépítését is a Duna befolyásolta leginkább, a Duna ártéren nyers öntés és réti öntés talajok képződtek, a magasabb térszínű löszös üledékeken csernozjom barna erdőtalajok találhatóak. Földtani felépítése alapján a terület legnagyobb része a felszíni szennyezésekre erősen érzékeny.
- Táj- és természetvédelmi szempontból Tát területén legfontosabb és legértékesebb tájrészlet a Duna-parti sáv, a Kis-Duna és a Tái-Szigetek: Tái (vagy Felső)-Sziget és a település területét csak érintő Körtvélyes (vagy Alsó) és Nyáros-Sziget. Egyedi tájérték a szőlőhegyi kápolna környezete, és a régi pincesor mellett. Tát ártéri területei a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezetével érintett Natura 2000 területek.
- Jelenleg elsősorban a mezőgazdasági tájhasználat, az erdőgazdálkodás, és a vízgazdálkodás alá eső területek (Duna, Únyi-patak és halastó), jellemzik a település külterületének hasznosítását.
- A táji adottságok a természetjáró, öko- és vízi turizmus számára kínálnak kiaknázható lehetőségeket.
- Tát zöldfelületi rendszere összetett, sokféle elemből áll, ugyanakkor az egyes elemek közötti hálózatosodás gyenge. A város közterület fejlesztésre alkalmas területekkel bőven rendelkezik, az egyes elemek közötti kapcsolat az utak mentén történő fásítással növelhető. A fejlesztések a mellett hogy javítják a város környezetminőségét, növelik vonzerejét is. TOP forrásból megvalósult a városi zöldhálózatfejlesztés I. üteme és a II. ütemre is sikeresen pályázott az önkormányzat a TOP Plusz keretében.
- Tát területe a felszíni szennyezésekre fokozottan érzékeny, mert a folyóvízi finomszemcsés homokos rétegek nem védik meg a vízáadó réteget az esetleges szennyeződések hatásaitól. A felszínen elszórt lakossági kommunális vagy ipari hulladék, vagy mezőgazdasági művelésből eredő szennyezés hamar lemosódik a talajvízig.
- A Nagy-Duna vízminőségét Tát nem befolyásolja. A Kis-Duna vízminősége a lezárás mértékétől függ. A lezáró töltés csőátereszei eltömődtek, érdemi vízcseréről nem beszélhetünk. Az árvizek átöblítő hatása érvényesül csak. Az Únyi patak korábban nehézfémekkel szennyezett iszapja a Kis-Dunai kitorlásnál lerakódott. Többnyire mezőgazdasági szennyezése a „pangó vízű Kis-Dunát tovább terheli. A Kis-Duna és a kapcsolódó partszakasz rekreációs hasznosításának lehetőségét nagyban meghatározza a vízminőség javításával kapcsolatos jövőbeli intézkedések.
- A legnagyobb természeti károkozást a Bős-Nagymaros erőművi gátrendszer szigetbeli építkezése okozta. Letarolták a galériaerdőt, a behordott, gát alapjául szolgáló földdel együtt a szigetre került számtalan gyom- és tájidegen növény magva is.

14.6. Épített környezet

- A településszerkezetet alapvetően meghatározza az országos közúthálózati rendszer, a vasút nyomvonala, illetve a természetes vízvezető rendszerek (Duna, Únyi patak). A Duna

megközelíthetősége a település lakóterületeiről kedvezőtlen, az elválasztó hatás erősödött az elkerülő út s egyben árvízvédelmi töltés megépítésével.

- A település belterületén és a belterület határán lévő beépítésre szánt területeinek telekstruktúrája alapvetően három fő egységre bontható: Ófalu, Újtelep, Kertváros városrészekre.
- Tát közigazgatási területén 13 darab azonosított, lehatárolással rendelkező régészeti lelőhely található, melyből több terület Világörökségre felterjesztett régészeti lelőhely (Limes-út).
- A KSH kimutatása szerint szegregátummal és szegregáció veszélyével érintett területek a településen nem határolhatók le a vonatkozó jogszabályok szerint. A társadalmi-jövedelmi és lakásállományra jellemző állapotok alapján a szegregálódás veszélye leginkább Tát-Depó területét érinti. A területen mintegy 80-90 fő él, az ingatlanok értéke átlagosan itt a legalacsonyabb Táton belül.
- Tát területén barnamezős, használaton kívüli területek nem találhatók.
- Tát értékeinek és településképeinek védelme érdekében elkészült a Településképi Arculati Kézikönyv és a településképi védelméről szóló helyi rendelet.

14.7. Közlekedés

- Tát közlekedési helyzete kedvező, a 10-es és a Duna-parti 117-es főút találkozásánál található. Budapestről a 10-es, Komárom és Esztergom felől a 11-es és 117-es, illetve Tatabánya felől a 1119-es közlekedési úton közelíthető meg. Budapesttől 46, Esztergomtól 8 km távolságra fekszik.
- 2005-ben adták át a 10-es út Tátot elkerülő szakaszát, mely közlekedési, környezetvédelmi és nem utolsósorban árvízvédelmi szempontból is kiemelkedő jelentőségű. Ezen a tengelyen történik a térségi kapcsolatok biztosítása is, a tömegközlekedés is ezt veszi igénybe. Tát és Esztergom között a közösségi közlekedés a napi ingázást megfelelően kiszolgáló járatsűrűséggel rendelkezik. Tát rendelkezik vasúti összeköttetéssel is, bár ennek jelentősége elmarad a közúti kapcsolatok mögött.
- A belterületi úthálózat több mint 90%-a része szilárd burkolatú, jól kiépített, a csapadékvíz elvezetés általában megoldott, új lakóterületek kialakítása esetében a megfelelő szélesség a településrendezési eszközökben kijelölésre került. További fejlesztést kíván a 10. sz. – 1011. sz. és 10. sz. – 1119. sz. országos, balesetveszélyes közúti csomópontok átépítése, mely fejlesztésekhez a szükséges tervek elkészültek.
- 2008-ra készült el a Nyergesújfalut és Tátot összekötő EuroVelo kerékpárút, mely a szomszéd településig 6, 8 km hosszú. Legfontosabb fejlesztési elem a jövőben az EuroVelo 6 Esztergom Erzsébet park – Tát közötti, mintegy 5,7 km-es szakaszának kiépítése, mely a Tát árvízvédelmének II. ütemében megvalósuló töltést felhasználva, a töltés koronájában kerül kialakításra. TOP forrásból kerékpáros kapcsolat került kialakításra Mogyorósbánya település és az EuroVelo6 táti szakasza között.
- Tát közigazgatási területén dunai kikötő nem található. A legközelebbi személyforgalmi kikötő Esztergomban, térségi közforgalmú kikötő Dunaalmáson található.

14.8. Közműellátás

- Táton a kommunális infrastruktúra kiépítettsége minden főbb közmű esetében magas szintű, egyedül a Depó városrész víziközmű ellátása nem biztosított.
- A rendelkezésre álló vízellátó rendszer a település mindenkori igényeit ki tudja szolgálni, mind mennyiségi, mind minőségi szempontból biztonsággal tudja a szolgáltatást nyújtani.
- A szennyvízhálózat kiépítettsége megfelelő, a hálózati rekonstrukciók megvalósítása azonban a jövőben is szükséges. Ezen a téren Tát és Tokod önkormányzatának együttműködésével valósult meg a szennyvíztisztító-telep fejlesztése.
- A csapadékvíz elvezetést érintő fejlesztések folyamatosak, illetve egy átfogó tanulmány is készült a további fejlesztések előkészítésére, optimalizálására. Ennek alapján indult el a csapadékvíz-hálózat fejlesztése a Kertvárosban TOP forrásból elnyert támogatásból. A vízelvezető hálózat napi karbantartása mellett hosszú távon cél a szennyvízelvezető és csapadékvíz elvezető rendszerek elválasztása, ezzel a jelentős csapadék esetén fellépő kapacitásproblémák elkerülhetőek, illetve a csapadékvíz hasznosításának lehetősége is lehetővé válna.
- A kommunikáció tekintetében a hírközlés valamennyi lehetősége rendelkezésre áll.

15. A város és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők értékelése

15.1. SWOT elemzés

A SWOT elemzéseknek számos módszertana létezik, jelen esetben az Európai Unió által alkalmazott módszertant vettük figyelembe, amely a SWOT elemeit belső és külső tényezőkre osztja fel az alábbiak szerint:

A helyzetelemzés összefoglalásnak módszertana		
Erősségek – Belső tényezők		Pozitív belső adottságok, amik jól működnek, Befolyásolható
Gyengeségek – Belső tényezők		A negatív belső adottságok Befolyásolható
Lehetőségek – Külső tényezők		Olyan adottságok, amelyeket a település nem tud egyértelműen befolyásolni, de rájuk építve kihasználhatja az erősségeit.
Veszélyek – Külső tényezők		Olyan korlátok, amelyeket a település nem tud egyértelműen befolyásolni és kockázatot jelentenek. és / vagy negatív hatásúak.

	Gazdaság, gazdálkodás	Társadalom, humán infrastruktúra	Környezet, műszaki infrastruktúra
E r ő s s é g e k	<ul style="list-style-type: none"> erősödő, bővítést tervező mikro- és kisvállalkozások, pályázatokon is aktív vállalkozások önkormányzat gazdasági telephelykínálata jelentősen bővült és a telkek iránti kereslet folyamatos iparterület kedvező közlekedésföldrajzi elhelyezkedése felelős önkormányzati költségvetési és vagyongazdálkodás; fejlesztések önereje rendelkezésre áll kiskereskedelmi szolgáltatások bővülése jelentős helyi munkahely-kínálat sikeres pályázati gyakorlat az önkormányzat esetében, felhalmozódó tapasztalatok szomszédos Tokod és Mogyorósbánya településekkel jó együttműködés 	<ul style="list-style-type: none"> az elmúlt évtizedben kis mértékű bevándorlási többlet magas arányú foglalkoztatás, térségi szinten is alacsony munkanélküliségi ráta sokszínű civil élet, civil szervezetek fontos szerepe a kultúra, a helyi identitás és nemzetiségi hagyományok ápolásában a nevelés-oktatás területén a meglévő igényeket és a kis léptékű növekedést is kiszolgálni képes kapacitások. egészségügyi alapellátás kiépítettsége megfelelő felújított intézmények, vonzó munkahelyi környezet, ami csökkenti a humán szolgáltatások munkaerőhiányának kockázatát nem alakultak ki a településen szegregátumok, területileg jelentős társadalmi különbségek jó állapotú és bővülő közösségi terek és létesítmények (kulturális és könyvtár; sportterületek, játszótér) települési esélyegyenlőségi program megléte 	<ul style="list-style-type: none"> a gazdasági területek és lakóterületek fizikailag megfelelően elkülönülnek elkerülő út csökkentette a településközpont átmenőforgalmát, egészségesebb környezeti feltételek Natura 2000 területek, értékes Duna-parti táj, szigetek, pincesor és változatos domborzat megújult belvárosi közterületek közműellátottság magas szintű 90%-feletti burkolt belterületi utak energiahatékonysági és megújuló energetikai beruházások az intézményekben folytatódott, nagyom magas arányban megvalósult árvízvédelem szempontjából védett település a megépült árvízvédelmi műnek köszönhetően

	Gazdaság, gazdálkodás	Társadalom, humán infrastruktúra	Környezet, műszaki infrastruktúra
Gyengeségek	<ul style="list-style-type: none"> nagyon kevés műemlék és turisztikailag releváns attrakció, viszonylag kevés szálláshely Tát nehéz külső beazonosíthatósága (tudatos településmarketing, kommunikáció hiánya) 	<ul style="list-style-type: none"> Előregedő korszerkezet középfokú oktatás hiánya; a megye városaitól elmaradó képzettségi mutatók a 2011-es adatok alapján idősoththoni férőhelyek száma elmarad az igényektől 	<ul style="list-style-type: none"> A Duna és lakóterületek közötti kapcsolat gyengesége a zöldterületek közötti hálózatban kapcsolati hiányok, intenzív zöldfelületi fejlesztésre alkalmas belterületek között még ma is van alulhasznosított Kerékpáros hálózat hiányzó szakaszai csapadékvíz elvezetés további fejlesztésre szorul idősoththon esetében a megújuló energia alkalmazására nem került sor
Lehetőségek	<ul style="list-style-type: none"> a természetközeli és öko (szelíd) turizmus iránti kereslet növekedése Esztergom és a Gerecse turisztikai pozíciójának erősödése és a térségi kiejánlási csomagok bővülése hiányzó Tát-Esztergom EuroVelo szakasz kiépítése, kerékpáros turizmus növekedése Limes és Mária zárandókút hálózati fejlesztései Esztergom és Párkány gazdasági, logisztikai szerepének erősödése, beszállítói telephelyigények megjelenésének növekedése Táton és a szomszédos településeken, bővülő foglalkoztatási lehetőségek 	<ul style="list-style-type: none"> a civil szervezetek fokozott szerepvállalása a szociális szolgáltatásokban lakossági szemléletváltás; öngondoskodás, egészségtudatosság területén munkáltatók szemléletváltása: családbarát és befogadó munkahelyi gyakorlatok elterjedése innovatív, fenntartható megoldások elterjedése a szolgáltatásokban 	<ul style="list-style-type: none"> valamennyi táji, természeti érték védelmének biztosítása jogi eszközökkel, Tati-sziget tulajdonviszonyainak rendezése, A Kis-Duna vízminőségének javítása a kezelő (DINP) koordinálása és kormányzati szerepvállalás mellett Az energiahatékonyság kiemelt uniós célkitűzés, amelyre jelentős források állnak rendelkezésre: a felhasznált megújuló energiaforrások körének és arányának növelése a teljes energiafelhasználáson belül energiatudatosság, hulladék újrahasznosítás, környezettudatosság szemléleti erősítése biztonságosabb közlekedés a kerékpáros és a gépjármű közlekedés szabályrendszerének egymást segítő módosításával
Veszélyek	<ul style="list-style-type: none"> a kvalifikált munkaerő, diplomások, fiatalok elvándorlása, erősödő verseny a turisztikai piacon nagytérségi közlekedési beruházások elmaradása, illetve elhúzódnása (M1 és Esztergom közötti kapcsolat, 10-es út fejlesztése) belföldi turizmus erősen függ a keresletgeneráló állami intézkedésektől és egyéb külső tényezőktől (pl. járványhelyzet, háború, SZÉP kártya program) 	<ul style="list-style-type: none"> társadalmi polarizálódás, szociális ellátást igénylők számának növekedése a gazdasági visszaesés miatt a magántőkét nem sikerül jobban bevonni a kultúra támogatásába fiatalok veszélyeztetettsége: kriminalizáció, áldozattá válás, szenvedélybetegségek 	<ul style="list-style-type: none"> a szilárd tüzelőanyagok használata, illetve a városi gépjármű közlekedés növelia légszennyezést gazdasági érdekek erősebbek a környezeti szempontoknál szomszédos településeken történő, Tát környezeti állapotát veszélyeztető, rontó beruházások megvalósulása a kormányzati intézkedések új lakóingatlanok építését támogatja; régi, rossz állapotban lévő ingatlanok értékesítése nehezebbé válnak, az üres ingatlanok városképi szempontból is előnytelen lepusztulása Magtár épületének visszafordíthatatlan lepusztulása

A vizsgált tényezők egymásra hatása és helyzetfeltáró munkarész megállapításai alapján az utóbbi 5-8 évben tapasztalható, jövő szempontjából is meghatározó legfontosabb folyamatok Tát város esetében a következők:

- Tát kiegyensúlyozott fejlődést mutatott az elmúlt időszakban. A gazdasági konjunktúra pozitív hatásai itt is érvényesültek, alacsony munkanélküliség jellemzi a települést, a közfoglalkoztatás jelentősen visszaszorult. Ugyanakkor az utóbbi évek kihívásai (koronavírus járvány, geopolitikai helyzet) közvetetten és korlátozott mértékben érvényesültek a településen. Az önkormányzat és a magánszektor – részben uniós források felhasználásával – számos gazdasági és települési környezetet érintő fejlesztést tudott megvalósítani. Az iparterület bővítése megtörtént a terveknek megfelelően, további kereslet jellemző ezen a téren. A városközpont rendezettsége, megjelenése a fejlesztések eredményeként lényegesen javult, amit a kiskereskedelmi portálok és közvetlen környezetük további igényes megújítása tovább erősíthet. Tudatos városmarketing tevékenységgel támogatni kell Tát beazonosíthatóságát, értékeinek kommunikációját mind turisztikai, gazdasági és lakossági vonatkozásban.
- Tát intézményi szolgáltatásai stabilak és megfelelően kiszolgálják a helyi igényeket, az infrastruktúra fejlesztése kiemelt önkormányzati feladat, mely a hatékony, pénzügyileg fenntartható és környezettudatos működtetés háttérét is biztosítja. Az épületenergetikai beruházások, megújuló energia alkalmazása szinte minden önkormányzati tulajdonban lévő épület esetében megvalósult, ezek folytatására van szükség. A felhasználói oldalon általános szemléletváltásra van szükség: nem csak a lakossági fogyasztási szokások befolyásolására van szükség, hanem a gazdaságban és intézményi szektorban is törekedni kell - és motiválni az érintetteket – az alacsonyabb szintű energia- és anyaghasználatra, a felhasznált energia és hulladékképződést csökkentő innovatív megoldások alkalmazására.
- Tát turisztikai teljesítménye továbbra is relatív gyenge, nagymértékben függ a térség, s benne Esztergom turisztikai szektorának fejlődésétől. A térségi együttműködés intézményi háttérre biztosított.
- Tát nagyon kedvező táji adottságokkal rendelkezik, az ebben rejlő potenciál ma még kiaknázatlan. A közvetlen gazdaságélénkítő hatás mellett (turizmus, vendéglátás forgalma) fontos összetevője a települési életminőségnek, hiszen olyan lakóhelyet biztosít a város, ahol helyben sokféle rekreációs lehetőség adott. A táji adottságok mellett a belterület is számos zöldfelület-fejlesztési potenciállal rendelkezik, melyek hálózatos, egyedi kialakítása is további vonzerőt jelent.

15.2. Problématérkép, értéktérkép

A területileg is beazonosítható legfontosabb értékek és problémák a következők:

Problémák:

- Duna és településmag közötti gyenge fizikai kapcsolat
- Kis-Duna vízminősége, Tati-sziget állapotának rendezetlensége, kapcsolódó partszakasz alulhasznosítottasága
- csomópontok jelenlegi állapota
- kerékpárút hálózat hiányzó fontosabb elemei
- Tát-Depo városrész: víziközművel ellátatlan terület
- kihasználatlan zöldfelület-fejlesztési lehetőségek

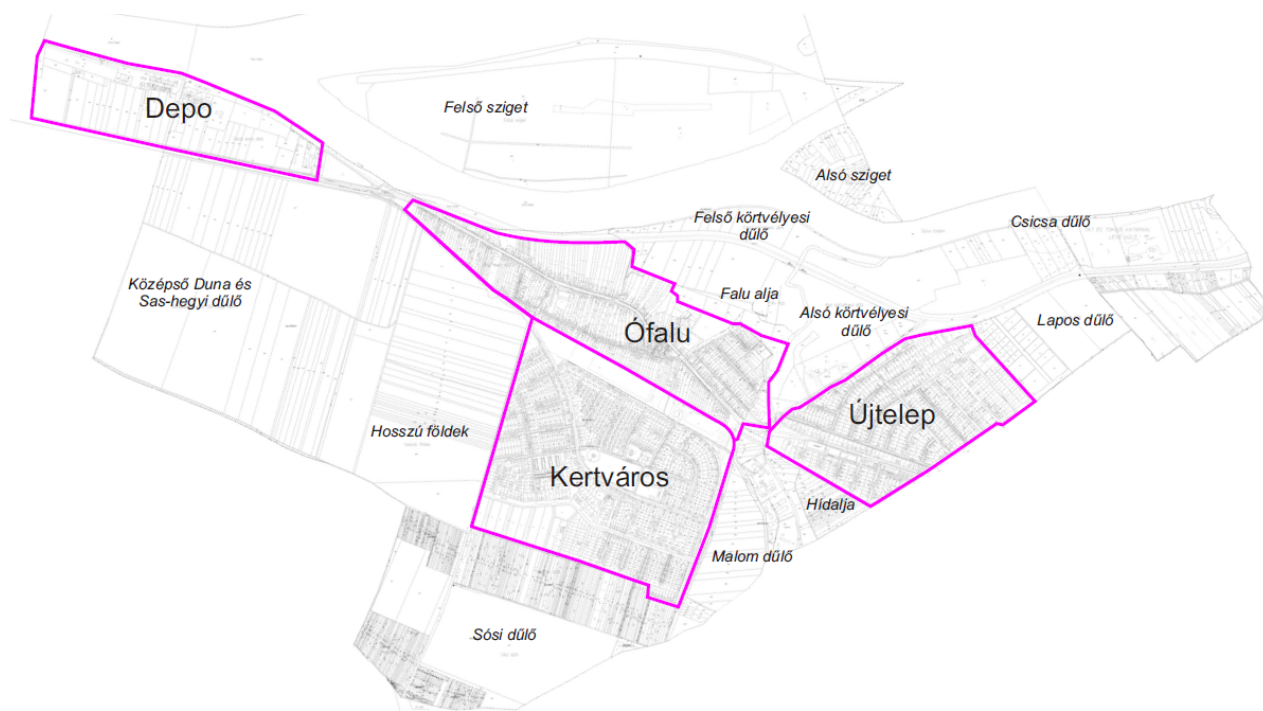
Értékek:

- Duna-part és szigetek
- Pincesor és kapcsolódó dombvidéki területek
- rendezett iparterület jó megközelíthetőséggel
- energetikai szempontból megújult intézményi épületek
- kertvárosias beépítés és bővíthető lakóterületek Esztergom közvetlen vonzáskörzetében

16. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek

16.1. Városrészek

Tát város lakott közigazgatási területén négy városrész különíthető el, ebből 3 belterületen, míg a Depó területe külterületen található. Az épített környezet vonatkozásában legfontosabb jellemzőiket a 11. fejezet foglalja össze. A város nagysága alapján elmondható, hogy részletes, a társadalmi, infrastrukturális különbségeket bemutató, 2011. évi KSH adatokon alapuló városrészi elemzés nem indokolt, a fejlesztések megalapozása szempontjából ezeknek az adatoknak a relevanciája elenyésző.

38. ábra: Eltérő jellemzőkkel rendelkező városrészek

Ófalu

Területhasználat, funkciók	<ul style="list-style-type: none"> ➤ intézményi funkció (óvoda, iskola, rendőrőrs, háziorvosi rendelő) ➤ egyéb lakossági és üzleti szolgáltatások (Duna Takarékszövetkezet, posta), kiskereskedelmi funkció – elsősorban a Fő út mentén ➤ tájház ➤ egyházi funkció ➤ vendéglátás, szálláshely-szolgáltatás ➤ közösségi terek
Értékek, adottságok	<ul style="list-style-type: none"> ➤ identitást meghatározó településszerkezet, utcakép, épületek (templom, Magtár) ➤ város „kapuja” – identitást hordozó elemek megjelenése (Isterpár szoborcsoport, autó-motoros versenypálya emlékműve)
Problémák, konfliktusok	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Duna-parttal való kapcsolat gyenge (vizuálisan sem jelölt az átjárás lehetősége)

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ forgalmas csomópont rossz áteresztőképességgel, biztonságtechnikailag is indokolt fejlesztési igénnyel (10. sz. – 1119. sz.)
Jelentős változások, fejlesztések	<ul style="list-style-type: none"> ➤ közpark fejlesztés a Magtár mögötti területen (pumpa pálya és játszótér) ➤ Fő út mentén közterület fejlesztés folytatása, utcakép javítása ➤ tájház megnyitása ➤ Öreg Halász Fogadó felújítása ➤ Tátika tér megújítása és termelői piac kialakítása
Kezelést, fejlesztést igénylő területek	<ul style="list-style-type: none"> ➤ átmenőforgalom erősödése, közlekedésbiztonság növelése, csomópontok megújítása ➤ kiüresedő lakóingatlanok a Fő út mentén ➤ Magtár épületének sorsa ➤ üzletek, kiskereskedelmi egységek arculati megjelenésének fejlesztése (szemléletformálás, motiváló kezdeményezések)

Kertváros

Területhasználat, funkciók	<ul style="list-style-type: none"> ➤ lakóterületek ➤ intézményi funkció (általános iskola, óvoda, idősothton; Kultúrház és könyvtár; háziorvosi rendelő fogászati rendeléssel; városháza, közigazgatás) ➤ lakossági szolgáltatások (vendéglátás, gyógyszertár, kiskereskedelem) ➤ zöldfelületek, városi kis ligetek
Értékek, adottságok, megvalósult fejlesztések	<ul style="list-style-type: none"> ➤ központi rendezvénytér, zöldfelületek
Problémák, konfliktusok	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Római úti lakóterület és a kapcsolódó külterület közötti átjárásból adódó konfliktusok (mezőgazdasági gépek talajráhordása)
Jelentős változások, fejlesztések	<ul style="list-style-type: none"> ➤ a víztorony környezetében lévő zöldterület multifunkcionális közösségi térré, intenzív parkká fejlesztése ➤ kerékpáros kapcsolat kialakítása Mogyorósbánya felé ➤ Római úti lakóterület beépülése ➤ Jelentős intézményfelújítás pályázati forrásokból
Kezelést, fejlesztést igénylő területek	<ul style="list-style-type: none"> ➤ új lakók, beköltözők identitásának erősítése, bevonásuk a helyi közösségi életbe ➤ Víztorony melletti területen található pavilon (jelenleg élelmiszerbolt) fennmaradása ➤ Szent György Otthon melletti terület zöldfelületi fejlesztése ➤ Római úti lakóterület mellett park kialakítása ➤ pincesor felé zöldhálózati kapcsolat kialakítása ➤ lakóterületi fejlesztési potenciál ➤ Bajnai út mentén kerékpáros közlekedés feltételeinek biztonságos kialakítása zöldfelület fejlesztéssel egybekötve

Újtelep

Területhasználat, funkciók	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rendezett lakóterületek ➤ ipari, kereskedelmi funkció (Bécsi út mentén kialakult kiskereskedelmi sáv) ➤ benzinkút ➤ sportterületek
Értékek,	

adottságok	
Problémák, konfliktusok	<ul style="list-style-type: none"> ➤ lakóterületeket zavaró tehergépjármű forgalom, szennyezés ➤ forgalmas csomópont rossz áteresztőképességgel, biztonságtechnikailag is indokolt fejlesztési igénnyel (10. sz. – 1011. sz.) ➤ Tokod közigazgatási határa mellett – iparterület szomszédságában burkolt út hiánya – porszennyezés (közeli tokodi általános iskola és táti lakóterületek) ➤ gyógyszertár, orvosi rendelő hiánya – idős korú lakosság számára probléma
Jelentős változások, fejlesztések	<ul style="list-style-type: none"> ➤ iparterület bővítése ➤ kiskereskedelmi kínálat növekedése, új üzlethelyiségek ➤ sportterületek fejlesztése
kezelést igénylő területek	<ul style="list-style-type: none"> ➤ gazdasági és lakófunkció közötti problémák csökkentése (kommunikáció)

Tát-Depo

Területhasználat, funkciók	<ul style="list-style-type: none"> ➤ temető ➤ ipari, építőipari tevékenység ➤ lakófunkció ➤ Duna-part – rekreációs funkció, horgászat
Értékek, adottságok, megvalósult fejlesztések	<ul style="list-style-type: none"> ➤ értékes Duna-parti fővenyes terület, megfelelő víztisztaság ➤ kerékpárút (EuroVelo)
Problémák, konfliktusok	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ipari funkció erodálja a Duna-part rekreációs funkcióinak kihasználását (teherforgalom zaj- és levegőszennyezése) ➤ ingatlanok rossz fizikai állapota ➤ önkormányzati bérlakások – tömbház rossz műszaki állapota
Jelentős változások, fejlesztések	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Temető zöldfelületi fejlesztése több ütemben ➤ Gazdasági telephely fejlesztése (beépítésre nem szánt logisztikai terület)
Kezelést, fejlesztést igénylő területek	<ul style="list-style-type: none"> ➤ a Duna-parti rekreációs célra használható partszakaszhoz vezető út mentén rendezettebb településkép kialakításának támogatása

16.2. A szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése

2011-es népszámlálás adatai alapján a KSH elvégezte a településen található szegregátumok lehatárolását. A lehatárolás a 314/2012-es Kormányrendelet 10. mellékletében meghatározott szegregációs mutató alapján történt. A szegregációs mutató a 2011-es népszámlálási adatokból állítható elő. A 314/2012-es Kormányrendeletben foglaltak szerint azon területek tekinthetők szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15–59 év) belül eléri, illetve meghaladja az adott településtípusokra vonatkozó határértéket.

Az egyik áttekintő kartogramon a szegregációs mutató 35%, illetve afeletti értéket vesz fel. Ez a térkép azt is mutatja elméletileg hogy melyek azok a területek, ahol a szegregációs mutató 30–34%, az ilyen területek szegregáció szempontjából veszélyeztetett területnek számítanak. (Jelmagyarázat: a szegregációs mutató térképen jelzett értékeit a következő színek jelölik: 0–29% = szürke, 30–34% = világoszöld, 35–100% = sötétzöld)

A másik áttekintő kartogram a szegregációs mutató 30%-os határértéke mellett együttesen mutatja a szegregátumokat és a szegregációval veszélyeztetett területeket. (Jelmagyarázat: a szegregációs mutató térképen jelzett értékeit a következő színek jelölik: 0–29% = szürke, 30–100% = lila)

38. ábra: Szegregátumok és szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása a KSH adatszolgáltatása szerint

A térképek a település belterületén található szegregátumokat jelenítik meg. A külterületen található szegregátumokat a KSH nem jeleníti meg.

A kijelölt helyszínek esetében olyan területek jelennek meg, amelyek eleget tesznek ugyan a szegregációs mutató kritériumának, de alacsony népességszámuk, vagy intézeti háztartásban élők (jelen esetben idősek otthona) miatt mégsem tekinthetők valódi szegregátumoknak.

A térképen jelölt Móricz Zs. utca – Tamási Á. utca – Székely köz utca – Szent István út által határolt tömb a helyszíni vizsgálatok alapján nem mutatja a szegregálódás jeleit, az utcakép, lakóterek a szomszédos tömbökhöz hasonlóan általában rendezett képet mutat.

Az adatok alapján megállapítható, hogy Táton nem található olyan terület, mely a szegregációs mutató alapján megfelelné a tényleges szegregátum vagy a szegregációval veszélyeztetett terület feltételeinek.

